

Arvidsjaur kommun

ÖVERSIKTS- OCH TILLVÄXTPLAN

Antagandehandling
Planbeskrivning 2024

Tack!

Arvidsjaur kommun vill rikta ett stort tack till alla medborgare, näringsidkare och ideella organisationer som bidragit med synpunkter och idéer under arbetets gång.

Översikts- och tillväxtplan

Uppdragsgivare

Kommunstyrelsen, Arvidsjaur kommun

Politisk styrgrupp Kommunstyrelsens arbetsutskott tillsammans med ordförande och vice ordförande för myndighetsnämnden

Projektledare Britta Lundgren

Arbetsgrupp

Lasse Forsgren, Kommunstyrelsens ordförande (t.o.m. april 2024)

Marcus Lundberg, Kommunstyrelsens vice ordförande

Anders Harr, Myndighetsnämndens ordförande

Lena Ruth, Kommunchef

Åsa Andersson, Samhällsbyggnadschef

Britta Lundgren, Planingenjör

Johan Persson, Samhällsplanerare (t.o.m. okt 2023)

William Båtmästar (Samhällsplanerare fr.o.m. jan 2024)

Monika Hornig-Breitbach, Bygglövsinspektör

Erika Resin, GIS-ingenjör

Anne Enoksson, Näringslivsstrateg

Nina Uusitalo, Miljö- och klimatstrateg

Foto omslag och innehållsförteckning Sandra Hallnor

Layout dokument Nina Uusitalo

Kartor ©Lantmäteriet och Arvidsjaur kommun

Fotograf om inte annat anges Kent Norberg

Samtliga bilder publiceras med tillstånd av upphovsrättsinnehavaren

Arvidsjaur kommun

Kommunstyrelsen/Samhällsbyggnads

Postadress Arvidsjaur kommun

933 81 Arvidsjaur

Besöksadress Storgatan 13

Telefon (växel) 0960 155 00

Mejl kommun@arvidsjaur.se

www.arvidsjaur.se

Tryckeri

Upplaga

Dnr: 2022/248

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

04 INLEDNING

- 05 Sammanfattning
- 06 Om planen

08 UTGÅNGSPUNKTER

- 08 Mål, planer och program
- 10 Bakgrund
- 11 Nuläge

14 KOMMUNEN UR ETT STRATEGISKT PERSPEKTIV

- 14 Utvecklingsinriktning för bebyggelsen
- 15 Utvecklingsinriktning för kommunikationer
- 15 Inflyttning
- 16 Landsbygdsutveckling
- 17 Mellankommunala frågor

18 ATTRAKTIVA LIVSMILJÖER OCH ENTREPRENÖRSKAP

- 18 Jämlikhet
- 19 Attraktiva livsmiljöer
- 24 Kultur och fritid
- 27 Hälsa och trygghet
- 28 Omsorg och trygghet
- 29 Barn och utbildning
- 31 Eftergymnasial utbildning, kompetensförsörjning och integration
- 32 Ett starkt näringsliv
- 34 Besöksnäringen
- 35 Test- och övningsverksamhet
- 36 Handel
- 37 Mineralutvinning
- 38 Skogsbruk och gröna näringar
- 40 Samiska näringar

42 HÅLLBAR INFRASTRUKTUR OCH KLIMAT

- 42 Avfall och återvinning
- 44 Vatten och avlopp
- 46 Energiförsörjning
- 47 Vägar
- 50 Kommunala gator och gång- och cykelvägar
- 51 Järnväg
- 52 Kollektivtrafik och samordnade transporter
- 54 Skotertrafik
- 56 Arvidsjaur flygplats
- 57 IT-samhälle för alla
- 58 Risker och klimat

62 VÄRDEN OCH HÄNSYN

- 62 Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS)
- 66 Generella riktlinjer för prövning av LIS utanför utpekade områden
- 69 Sammanställning föreslagna LIS-områden
- 70 LIS-områden
- 94 Riksintressen
- 100 Miljökvalitetsnormer

102 GENOMFÖRANDE

- 102 Implementering och uppföljning
- 104 Sammanställning av planens rekommendationer

112 UTFORSKA KARTAN

113 KONSEKVENSER

Foto: Sandra Hallnor

Inledning

Hur kommer det att vara att bo i Arvidsjaur kommun om 10 år? Då är året 2034 och en hel del kommer förmodligen att ha hänt. Ingen kan säga exakt hur framtiden kommer att se ut men vi kan skapa oss en framtidsbild och en punkt vid horisonten att sikta mot. Genom att blicka bakåt kan vi också dra viktiga lärdomar om hur vi ska planera framåt.

En kommuns planering för hur mark, vatten och bebyggelse ska användas påverkar utvecklingen. Det handlar om planering för näringslivet, som fordonstestverksamhet, besöksnäring och rennäring, men även om sociala värden. Människor som trivs och mår bra är en förutsättning för ekonomisk utveckling. Fysisk planering kan skapa förutsättningar för en attraktiv livsmiljö med bra boende, skola, äldreomsorg, kommunikationer, kultur och friluftsliv. Allt hänger ihop.

Vår lokala planering i Arvidsjaur kommun är dessutom sammanlänkad med och beroende av vår omvärld. I "Regional utvecklingsstrategi för Norrbotten 2030" har man enats om samverkan och prioriteringar för länet, utifrån nationella och internationella strategier. En viktig utgångspunkt för den regionala utvecklingsstrategin är Agenda 2030 som inrymmer de globala målen för hållbar utveckling.

Arvidsjaur kommun har valt att slå ihop översiktsplanen och tillväxtplanen till ett enda dokument för att få ett gemensamt och samstämt styrdokument. Dokumentet ska bygga på Agenda 2030, den regionala utvecklingsstrategin, kommunens övergripande mål och medborgarnas och näringslivets behov. På så sätt tar vi ansvar för att prioritera och genomföra utvecklingsinsatserna i den regionala utvecklingsstrategin. Dessutom kan vi bättre dra nytta av de möjligheter till samverkan och finansiering som finns inom EU och på nationell, regional och lokal nivå. Dokumentet ska också främja genomförande av Agenda 2030 i vår kommun och underlätta genomförandet av nödvändiga åtgärder och investeringar i Arvidsjaur kommun.

Sammanfattning

Alla kommuner ska enligt plan- och bygglagen ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta. Översiktsplanen vägleder och ger stöd i beslut om en hållbar användning av mark- och vattenområden och hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras. Allmänna intressen ska tillgodoses.

Vår lokala planering i Arvidsjaur kommun är dessutom sammanlänkad med och beroende av vår omvärld. I ”Regional utvecklingsstrategi för Norrbotten 2030” har man enats om samverkan och prioriteringar för länet, utifrån nationella och internationella strategier. En viktig utgångspunkt för den regionala utvecklingsstrategin är Agenda 2030 som inrymmer de globala målen för hållbar utveckling.

Arvidsjaur kommun har valt att slå ihop översiktsplanen och tillväxtplanen till ett enda dokument för att få ett gemensamt och samstämt styrdokument. Dokumentet ska bygga på den regionala utvecklingsstrategin, kommunens övergripande mål och medborgarna och näringslivets behov. På så sätt tar vi ansvar för att prioritera och genomföra utvecklingsinsatserna i den regionala utvecklingsstrategin. Dessutom kan vi bättre dra nytta av de möjligheter till samverkan och finansiering som finns inom EU och på nationell, regional och lokal nivå. Det skapar en mer enhetlig planering över lag, främjar genomförande av Agenda 2030 och underlättar genomförande av nödvändiga åtgärder och investeringar i Arvidsjaur kommun.

Syftet med översiktsplanarbetet är att skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar tillväxt i kommunen. Planen ska fungera som stöd både för kommunens egna intentioner och för kommunens handlingsberedskap för oförutsedda initiativ. Målsättningen är att denna plan ska bli det strategiska dokument som kan bidra till en långsiktigt hållbar tillväxt och en positiv befolkningsutveckling. För att nå dit krävs ett mer attraktivt och konkurrenskraftigt Arvidsjaur.

Förslaget utgör en revidering av den översikts- och tillväxtplan som antogs under hösten 2020. Planförslaget innehåller bland annat förslag till nya områden för verksamheter/industri och bostäder inom Arvidsjaur samhälle, områden för testverksamhet samt områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS). Syftet med LIS-områdena är att underlätta strandnära bebyggelse som i sin tur möjliggör för bostadsbyggande, näringslivsutveckling och att upprätthålla serviceunderlaget på landsbygden. Planförslaget innehåller även rekommendationer inom områden som entreprenörskap och näringsliv, attraktiva livsmiljöer, friluftsliv, hållbara transporter, tillgänglighet, kompetensförsörjning och landsbygdsutveckling. Allt för en långsiktigt hållbar utveckling och tillväxt i kommunen.

Själva planen består av ett textdokument där förutsättningar, rekommendationer och konsekvenser för kommunens utveckling framgår och ett antal markanvändningskartor med geografiska rekommendationer. Planen finns även att läsa digitalt via länken www.arvidsjaur.se/oversiktsplan

Utöver dessa dokument finns diverse underlagsmaterial: dokumenten ”Planeringsunderlag”, rapporter från de genomförda natur- och friluftslivsinventeringarna för föreslagna LIS-områden, samt en miljökonsekvensbeskrivning.

För att få en så bra plan som möjligt bjöd också kommunen i början av processen in till tidig dialog med ett antal externa aktörer. Dokumentet ”Sammanställning från tidig dialog inför revideringen av översikts- och tillväxtplanen” beskriver synpunkterna som inkom och hur de förhåller sig till eller har påverkat planförslaget.

Foto: Peter Rosén

Om planen

VAD ÄR EN ÖVERSIKTSPLAN?

Alla kommuner ska enligt plan- och bygglagen ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta. Översiktsplanen är inte bindande men ska ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Allmänna intressen ska tillgodoses. Översiktsplanen har en central roll i kommunernas arbete att formulera strategier för en långsiktig hållbar utveckling. Planen ska både vara strategisk och vägledande för beslut i plan- och lovärenden. Kommunernas översiktsplanering är det viktigaste instrumentet för dialogen med staten kring riksintressena. Översiktsplanen fungerar också som plattform för kommunens medverkan i den regionala utvecklingsplaneringen.

HUR SER PROCESSEN UT?

• **START** Under 2023 tog kommunen fram ett reviderat förslag till översikts- och tillväxtplan. En viktig del i arbetet var en omfattande dialog med andra aktörer, se vidare under avsnittet "Tidig dialog".

• **SAMRÅD** Vid upprättandet av en översiktsplan ska kommunen samråda med länsstyrelsen samt de kommuner, regionplaneorgan och kommunala organ i övrigt som har ansvar för regionalt tillväxtarbete och transportinfrastrukturplanering. Kommunen ska också ge kommunens medlemmar, andra myndigheter, sammanslutningar och enskilda i övrigt som har ett väsentligt intresse av förslaget tillfälle att delta i samrådet. Syftet med samrådet är att få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt och att ge möjlighet till insyn och påverkan. Samrådet genomfördes under perioden 2023-11-28 till 2024-02-04.

• **GRANSKNING** När samrådet är genomfört ska kommunen redovisa resultatet av samrådet i en samrådsredogörelse och låta planförslaget granskas. Den som vill lämna synpunkter på planförslaget ska göra det skriftligt under granskningstiden. Granskningen genomfördes under perioden 28 maj till 28 augusti 2024.

• **ANTAGANDE** Efter granskningen ska kommunen i ett särskilt utlåtande sammanställa de synpunkter som kommit fram och redovisa de förslag som synpunkterna gett anledning till. Det särskilda utlåtandet ska sedan bifogas de övriga översiktsplanehandlingarna. Om synpunkter som inkommit under granskningen inte kan tillgodoses i planförslaget bör detta särskilt motiveras. Om planförslaget ändras väsentligt efter granskningen ska kommunen ställa ut förslaget på nytt. Översiktsplanen antas av kommunfullmäktige.

• **LAGA KRAFT** Då en översiktsplan inte är juridiskt bindande kan inte själva innehållet i översiktsplaneringen överklagas. Överklagan kan enbart ske på formella grunder, det vill säga om översiktsplanen inte har tagits fram på ett lagenligt sätt. När tiden för överklagande löpt ut utan att någon har överklagat eller när eventuella överklaganden har prövats slutgiltigt och avslagits, får planen laga kraft.

GÄLLANDE ÖVERSIKTSPLAN

Kommunens gällande översiktsplan består av översikts- och tillväxtplanen som antogs 2020-11-24 och tillägget avseende vindkraft som antogs 2013-03-20. Tillägget avseende vindkraft kommer fortsatt vara gällande. Översikts- och tillväxtplanen från 2020 upphör att gälla när denna plan antas. Mer information finns tillgänglig på www.arvidsjaur.se/oversiktsplan

HUVUDSAKLIGA FÖRÄNDRINGAR SEDAN FÖREGÅENDE PLAN

I förslaget har nya områden för verksamheter i anslutning till Arvidsjauras samhälle lagts in. Ett nytt område för bostäder norr om Stora Larstjärnen har också lagts in. Dessutom har några nya LIS-områden lagts in i planen – i Renvallen (Rv1), Suddesjaur (S5 och S6), Åkroken (Å1), Grundträsk (Gr2) och Gullön (G5). Det utlagda området för testverksamhet på Storavan har minskats ner och ett utlagt LIS-område vid flygplatsen har tagits bort för att minska påverkan på rennäringen. Områdena 10, 48, 49, 30, 31, Lå5 och merparten av område 11 har tagits bort av samma anledning. Efter genomförd granskning har områdena 53, 154, S4, G5 och Auk3 minskats ner samt att områdena 119, Ak1, J3, J3b, 12, del av område 80, S3 och 40 har tagits bort från förslaget. Markanvändningskartan i Arvidsjauras samhälle har också justerats med anledning av planerna på nya skidspår vid Prästberget och planerad utbyggnad av Camp Gielas i anslutning till Rymmarstadion.

Kommunens önskemål om gång och cykelväg i Abborrträsk har utökats och en text om att kommunen ser behov av en förbättrad lösning för de oskyddade trafikanterna längs E45:an i Auktsjaur har lagts in. För att säkerställa möjligheten att hantera dagvatten inom Arvidsjauras samhälle har ett område vid Nyborgs förskola lagts ut med en rekommendation om att området inte bör bebyggas. Markanvändningskartan har också uppdaterats på ett antal ställen för att stämma överens med befintlig markanvändning.

Samtliga texter har också uppdaterats för att spegla dagens förutsättningar. Inaktuella rekommendationer har anpassats eller tagits bort och ett antal nya rekommendationer har lagts in i planförslaget inom områden som 5G-nät, höga objekt, spontanidrott, gymnasieskola, seniorlägenheter, fjärrvärme, energieffektivisering, uranbrytning, arbetsmarknadsanpassade utbildningar, medborgardialog, kommunikationer, marknadsföring av kultur- och naturområden.

TIDIG DIALOG

Kommunen ser den tidiga dialogen med externa aktörer som central för att få fram en bra plan. Under våren 2023 bjöd därför kommunen in till dialog med följande aktörer:

- Elevråden på Tallbacka-, Ringel-, Fridhems- och Sandbackaskolan
- Landsbygdsrådet
- Länsstyrelsen, regionen och angränsande kommuner
- Företagare
- Byaföreningarna i Moskosel, Abborrträsk och Glommersträsk

- Föreningslivet
- Tillgänglighetsrådet
- Försvarsmakten
- Samebyarna

Kommunen har även erbjudit andra aktörer att höra av sig vid intresse av att diskutera planen samt möjliggjort för att inkomma med synpunkter via ett formulär på hemsidan samt via en digital enkät. Samtliga inkomna synpunkter och kommunens bemötande av desamma finns tillgängliga i en sammanställning från den tidiga dialogen som finns att läsa på www.arvidsjaur.se. Kommunen vill tacka alla som bidragit till planens innehåll!

SYFTE OCH MÅL

Syftet med upprättandet av en ny översiktsplan för Arvidsjauras kommun är att skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar tillväxt i kommunen. Planen ska fungera som stöd både för kommunens egna intentioner och för kommunens handlingsberedskap för oförutsedda initiativ.

Målsättningen är att denna plan ska bli det strategiska dokument som kan bidra till en långsiktigt hållbar tillväxt och en positiv befolkningsutveckling. För att nå dit krävs ett mer attraktivt och konkurrenskraftigt Arvidsjaur. I Arvidsjaur vill man leva, verka och bo.

ÖVERSIKTSPLANENS UPPBYGGNAD

Översiktsplanen består av en planbeskrivning där rekommendationer för kommunens utveckling framgår och fyra markanvändningskartor: en kommuntäckande karta samt markanvändningskartor för Arvidsjaur, Glommersträsk och Moskosel. Dessa dokument utgör själva planen. Planen finns även att läsa digitalt via länken www.arvidsjaur.se/oversiktsplan

Utöver dessa dokument finns diverse underlagsmaterial: dokumenten "Planeringsunderlag", rapporter från de genomförda natur- och friluftslivsinventeringarna för föreslagna LIS-områden, samt en miljökonsekvensbeskrivning.

Dokumentet "Sammanställning från tidig dialog inför revideringen av översikts- och tillväxtplanen", "Samrådsredogörelse" och "särskilt utlåtande" beskriver synpunkterna som inkommit under den tidiga dialogen, det formella samrådet och granskningen samt hur synpunkterna förhåller sig till eller har påverkat planförslaget.

Foto: Jennie Granberg

Utgångspunkter

Mål, planer och program

Översiktsplanens strategiska funktion har stärkts i lagstiftningen. Av planen ska nu även framgå hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna planen med nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling. I detta avsnitt beskrivs de globala, nationella och regionala målsättningar som bedöms ha störst betydelse för en hållbar utveckling inom Arvidsjaur kommun.

Utgångspunkter

Global nivå: Agenda 2030

Regional nivå:
Regionala utvecklingsstrategin

Kommunal nivå:
Översikts- och tillväxtplan

GLOBAL NIVÅ

Agenda 2030 är den mest ambitiösa planen för hållbar utveckling som världen någonsin antagit. Världens ledare har lovat att uppnå de 17 globala målen till år 2030. Alla länder har därmed tagit på sig ansvaret att skapa en mer rättvis och hållbar värld. Hållbar ut-

veckling innebär att vi tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjlighet att tillfredsställa sina behov.

I begreppet **hållbar utveckling** integreras de tre perspektiven: social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet. Målen är integrerade och odelbara vilket innebär att inget av målen kan uppnås på bekostnad av ett annat och att framgång krävs inom alla områden för att de övergripande målen med Agenda 2030 ska kunna uppnås. FN slår fast att vi är den första generationen som kan utrota fattigdomen, och den sista som kan bekämpa klimatförändringarna.

Region Norrbotten, Länsstyrelsen och Norrbottens Kommuner har även skrivit på en avsiktsförklaring om att bidra till att Agenda 2030 kan genomföras.

Det innebär att man:

- Främjar, direkt eller indirekt, genomförandet inom ramen för ordinarie verksamheter
- Bidrar till genomförandet med kompetens, kunskap och våra nätverk
- Upprättar en årsplan för det gemensamma arbetet
- Sprider information om Agenda 2030 i egna organisationer och nätverk

För att tydliggöra hur kommunens översikts- och tillväxtplan kopplar an till Agenda 2030 kommer det efter varje avsnitt finnas symboler som visar på vilka mål som avsnittet och dess rekommendationer bidrar till att uppfylla.

Agenda 2030 och de sjutton globala målen för hållbar utveckling. Region Norrbotten, Länsstyrelsen och Norrbottens kommuner har skrivit på en avsiktsförklaring om att bidra till målens uppfyllnad.

Midnattssolspanorama. Foto: Robin Franzén

REGIONAL NIVÅ

Region Norrbotten beslutade i februari 2019 om en ny regional utvecklingsstrategi (RUS). Visionen är att Norrbotten ska bli Sveriges mest välkomnande och nytänkande län. Strategin beskriver också fyra prioriterade insatsområden med effektmål och indikatorer:

- Hög livskvalitet i attraktiva livsmiljöer
- Hållbara transporter och tillgänglighet
- Flexibel och väl fungerande kompetensförsörjning
- Smarta, hållbara innovationer och entreprenörskap

KOMMUNAL NIVÅ

Kommunfullmäktige beslutade 2023-06-19, §80 om en vision för kommunen:

"Arvidsjaur växer för en hållbar framtid"

där det önskade läget är "en attraktiv tillväxtkommun". Kommunfullmäktige beslutade samtidigt om nya kommunövergripande mål:

- Engagerade och nöjda medborgare och kunder
- Långsiktig hållbar utveckling
- Ekonomisk medvetenhet
- Attraktiv arbetsgivare

Kommunens värdegrund är:

"Glädje, respekt och professionalitet"

Bakgrund

HISTORIA

Arvidsjaur kommun var länge mycket gles befolkad och det var först efter att den svenska staten beslutat att kolonisera Lappmarken som befolkningen ökade. Bebyggelseexpansionen hör samman med 1600-talets gruvexpansion och Silvergruvan i Nasafjäll, men framförallt med 1700-, 1800- och 1900-talens skogsbruksexpansion.

I och med industrialismens framväxt kom skogsbruket att spela en allt större roll och bidrog starkt till befolkningsökningen i kommunen. Befolkningen växte fram till 1960-talet och som mest arbetade 3 000 man inom skogsbruket. Idag ägs cirka 65 % av landarealen inom kommunen av det statliga bolaget Sveaskog.

Rationaliseringarna inom jord- och skogsbruket medförde dock ett minskat behov av arbetskraft. Det minskande arbetskraftsbehovet påskyndade i sin tur urbaniseringen eftersom alternativa arbetstillfällen var få. Kommunens befolkning har därigenom minskat från som mest ca 11 000 till idag drygt 6 000.

ARVIDSJAUR - NODEN MITT I SÁPMI

Före 1600-talet beboddes Arvidsjaur endast av renskötande samer. Samerna är ett av världens urfolk, med Sápmi (de norra delarna av nuvarande Sverige, Norge, Finland och Ryssland) som sitt ursprungliga

landområde, långt innan dessa stater fanns. Samerna levde i huvudsak av jakt på älg, ren, småvilt samt fiske. I takt med årstidernas växlingar, och beroende på tillgången till föda, flyttade människorna omkring mellan olika boplatser. Bosättarna var få till antalet. Arvidsjaur kommun (Árviesjávrrie kommunvdna) är förvaltningsområde för det samiska sedan 2010. Det innebär att personer i kommunen som talar samiska har särskilda rättigheter att använda sitt språk i både förskola, äldreomsorg och i sina kontakter med kommunen

Idag har fyra skogssamebyar (Västra Kikkejaure, Östra Kikkejaure, Mausjaur och Ståkke) och en fjällsameby (Luokta-Mávas sameby) sina marker i kommunen. Ytterligare tre samebyar har flyttleder inom kommunens gränser (Svaipa, Semisjaur-Njarg och Maskaure) och har rätt att flytta/rastbeta.

GEOGRAFI OCH GEOLOGI

Arvidsjaur kommun, en inlandskommun i Norrbotten, tillhör en av de till ytan 20 största kommunerna i landet. Större delen av Arvidsjaur kommun ligger inom det man brukar beteckna skogsklätt bergkullandskap, genomkorsat av ett antal älvdalar. Kommunen har stora arealer skog, myr och sjö. Genom kommunen rinner Skellefteälven, Byskeälven och Piteälven.

Mellan älvdalarna finns bergsryggar som i de västra delarna utgör lågfjäll. Arvidsjaur kommun är en kommun med många lågfjäll. Det unika med dessa lågfjäll är att det är en direkt övergång från skogsland till fjällhed utan mellanliggande fjällbjörk. Fasta jordar dominerar i kommunen varför de geotekniska förutsättningarna bedöms som relativt gynnsamma. I älvdalarna förekommer sediment som kan vara erosionskänsliga.

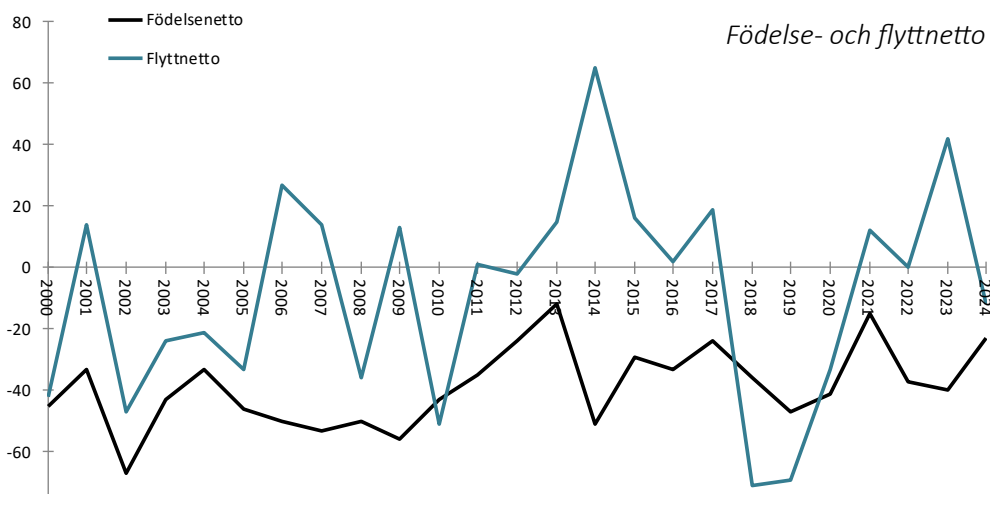
Nuläge

Framväxten av tjänstesamhället och dess övergång till kunskapsamhället har förändrat Arvidsjaur kommun på kort tid. Nya näringar har sett dagens ljus. Offentlig service i olika former sysselsätter överlägset flest människor i Arvidsjaur. Norrlands dragonregemente - K4, samt Kriminalvården, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingens kundtjänst utgör en viktig del av den lokala arbetsmarknaden.

BEFOLKNING

Intill sjöar och vattendrag, i byarna och i tätorten lever idag Arvidsjaur kommuninvånare som från år 1606 och under mer än 400 år vuxit från 25 samefamiljer till dagens drygt 6 000 personer. Bebyggelsen i Arvidsjaur är i stort koncentrerad efter vattendragen. Huvudorten Arvidsjaur där de flesta invånare bor ligger centralt i kommunen.

In- och utflyttning i Arvidsjaur har varierat över tid och 2013-2015 finns en tydlig ökning av inflyttning till kommunen. Sverige i stort hade under den perioden hög inflyttning med anledning av en hög invandring. Något som kan förklara att även Arvidsjaur hade ett högt flyttnetto. Med anledning av kommunens åldrande befolkning är det varje år fler som dör än som föds. Kommunen har därför haft ett negativt födelsenetto under lång tid. Nedan visas ett diagram över flytt- och födelsenettet mellan åren 2000 och 2024.

In- och utflyttningen till Arvidsjaur har varierat över tid. Här hälsar en ren på ankommande resenärer.

Födelse- och flyttnetto i Arvidsjaur kommun (SCB 2024)

MEDELLIVSLÄNGD OCH FOLKOMFLYTTNING

Det har skett en lokal folkomflyttning inom kommunen, en utveckling som fortfarande pågår. Grafen till höger visar förändringarna i antalet invånare i centralorten och utanför centralorten mellan 1970-2024 (SCB). Minskningen av antalet invånare är markant på landsbygden.

ÅLDRADE SAMHÄLLE

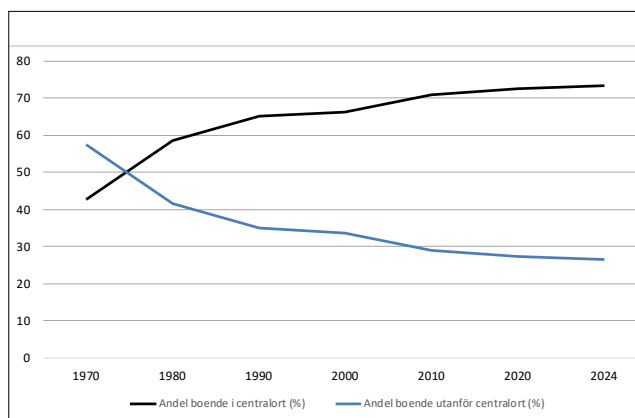
Arvidsjaur kommun är ett åldrande samhälle. Andelen invånare som arbetar minskar i förhållande till den andel som blir försörjd. Inom åldrarna 20 - 50 år har kommunen färre invånare än riket i genomsnitt. I den andra grafen till höger visas befolkningspyramid för Arvidsjaur kommun i jämförelse med riket baserat på folkmängden 2023-12-31.

BEFOLKNINGSPROGNOS

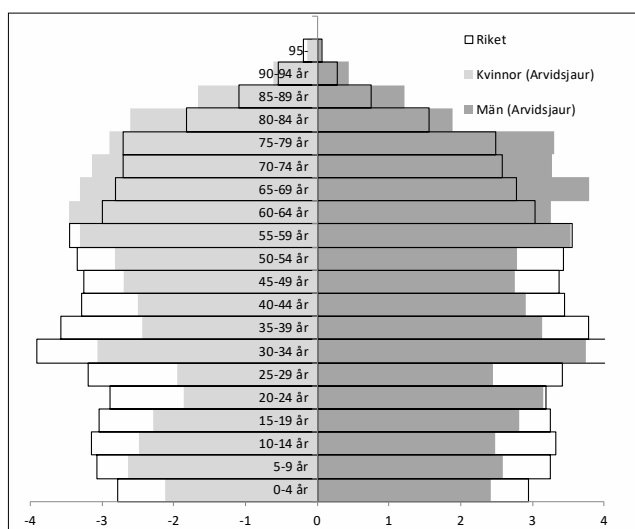
Diagrammen nedan visar befolkningsprognosen för Arvidsjaur kommun för perioden 2024-2070. Befolkningsprognosen är framtagen av SCB. Den framtida befolkningens storlek och sammansättning bestäms av antaganden om den framtida utvecklingen av fruktsamhet, dödlighet och flyttningsmönster. Beräkningarna bygger på vad som observerats under de senaste nio åren och ett antagande om att den utvecklingen fortsätter. I beräkningarna tas ingen hänsyn till planerat bostadsbyggande, företagsetableringar eller andra framtida mål och förutsättningar i kommunerna.

I Sverige förväntas invandringen öka till följd av konflikter och politisk instabilitet i omvärlden men även av att människor som söker sig till Sverige av andra skäl ökar. Inflyttningen till Sverige bedöms vara mer temporär än permanent och därmed ökar även utvandringen men flyttnettot prognostiseras ändå bli positivt. För varje decennium fram till 2070 beräknas medellivslängden öka i Sverige.

Andel boende i och utanför centralort (SCB 2024)

Befolkningspyramid Arvidsjaur jmf riket i folkmängd

I Arvidsjaur kommun prognosticeras att fler avlider än föds och att födelsenettot därmed kommer att vara negativt under hela befolkningsprognosen. Inflyttning både inrikes och utrikes antas ha en större betydelse för befolkningens storlek i kommunen än den naturliga folkökningen (födda minus döda). En ökande livslängd och ett stigande flyttnetto kan förklara att folkmängden stabiliseras kring 5200 invånare i mitten av prognosen.

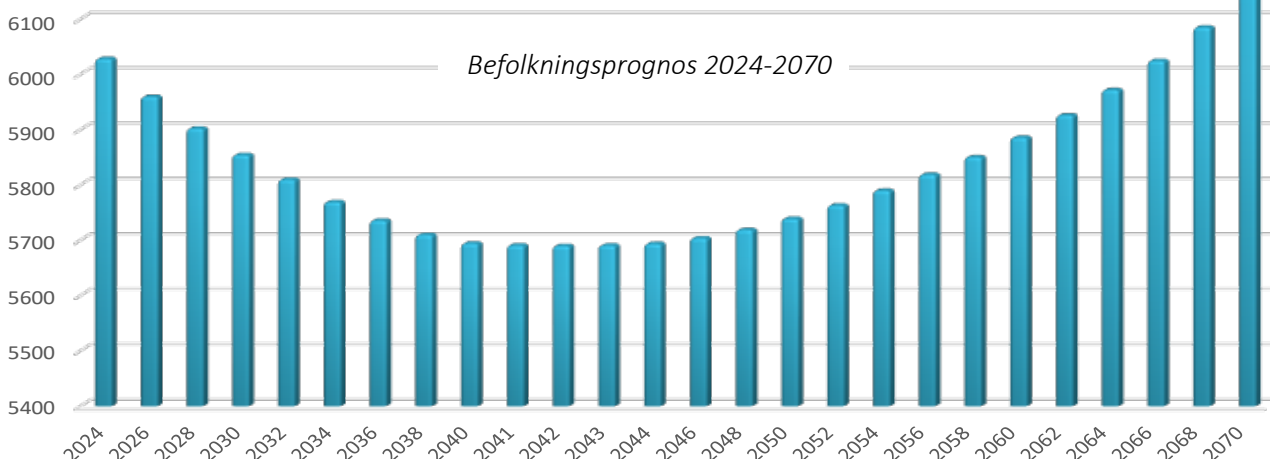
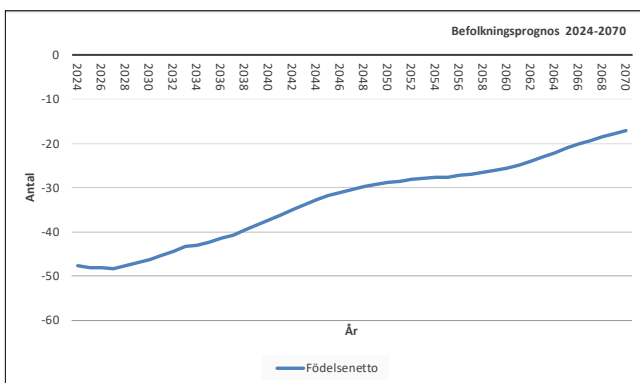

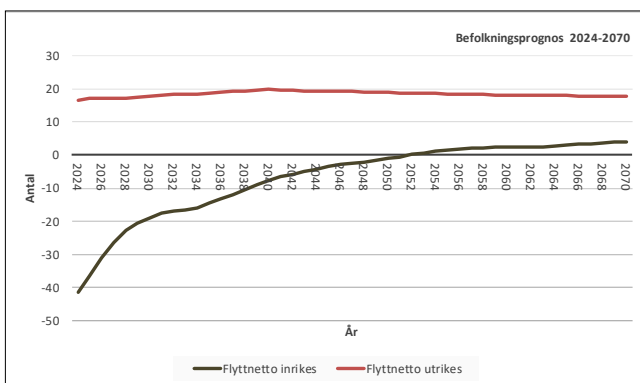

Foto: Sandra Hallnor

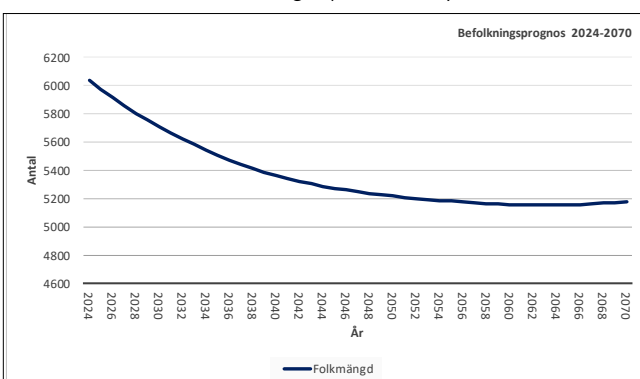
Födelsenetto (SCB 2024)

Flyttnetto (SCB 2024)

Folkmängd (SCB 2024)

SYSSELSÄTTNING

Sysselsättningsgraden bland befolkningen i ålder 20-65 år i Arvidsjaur är 84,2 %. Vilket är något högre jämfört med sysselsättningsgraden i riket. Siffrorna kommer från SCB och är beräknade utifrån folkmängden 24-08-30.

ARVIDSJAUR	NORRBOTTEN	SVERIGE
84,2%	83,8%	80,4%

♀ 84,1% kvinnor	♀ 84,3% kvinnor	♀ 80,2% kvinnor
♂ 84,2% män	♂ 83,4% män	♂ 80,6% män

Akkanälke. Foto: Peter Rosén

Kommunen ur ett strategiskt perspektiv

Kommunen ur ett strategiskt perspektiv syftar till att visa kommunens viljeinriktning för långsiktig samhällsutveckling. Kartan på nästa sida visar kommunens strategiska samband inom och utanför kommunen.

Utvecklingsinriktning för bebyggelsen

Arvidsjaur kommun är en glesbygdskommun och all bebyggelse oavsett vart den ligger i kommunen är därför betydande för en levande landsbygd och samhällsutvecklingen. En viktig strategi för kommunen är att ständigt verka för en attraktiv kommun och en av framgångsfaktorerna är att kunna erbjuda möjlighet till bebyggelse i strandnära lägen. Här är lättnader i strandskyddet en av pusselbitarna för utveckling.

I kommunen finns några strategiska noder utpekade för deras särskilda betydelse ur ett funktionellt perspektiv.

Arvidsjaur tätort är en utpekad strategisk nod som centralort för kommunen då detta är största orten med stort utbud av samhällsservice, handel, kultur,

bostäder och arbetsplatser. Arvidsjaur tätort har en stor betydelse för övrig bebyggelse i kommunen och även för grannkommuner och regionalt.

Moskosel, Glommersträsk och Abborrträsk är utpekade kommundelscentrum eftersom byarna är viktiga bebyggelsenoder där tillgång på service redan finns i viss utsträckning med postgång, transporter (person/gods), tillgång till drivmedel, dagligvaror, betaltjänster, kommunalt vatten- och avlopp. Byarna har kommersiell verksamhet och ett rikt föreningsliv. Befintlig service är gynnsam för byn i sig men även för kringliggande mindre byar och bebyggelse.

Auksjaur, Pjesker och Lauker är utpekade serviceorter med särskild betydelse för än glesare byar och bebyggelse i dess närhet. I byarna finns tillgång på service i form av postgång, transporter (person/gods) och kommunalt vatten- och avlopp. Även i dessa byar finns kommersiell verksamhet och ett rikt föreningsliv.

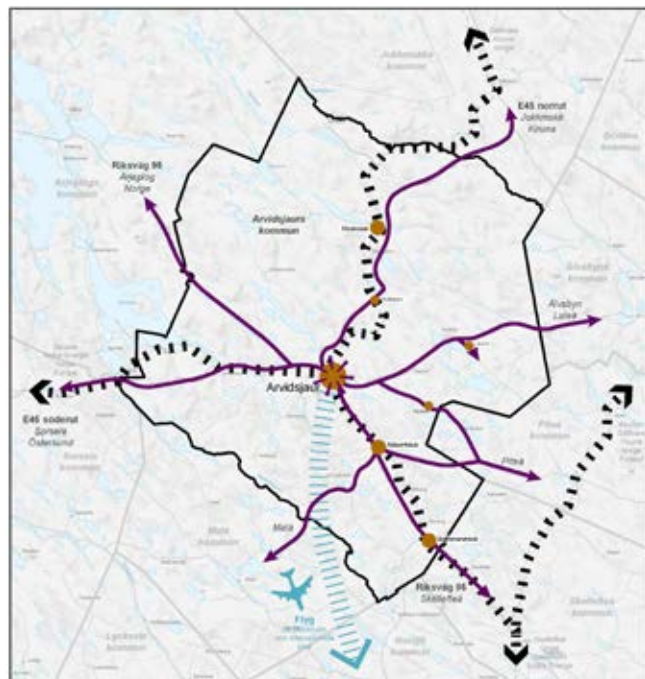
Utvecklingsinriktning för kommunikationer

Utvecklingsinriktning för kommunikationer syftar till att visa viktiga förbindelser och bytespunkter för transportsambanden i kommunen och utanför kommunen både regionalt och nationellt.

Arvidsjaurs kommun har en gynnsam placering mellan kust och fjäll och med riksväg 94, 95 och E45:an som passerar genom kommunen. Arvidsjaurs samhälle är en viktig kommunikationsnod i hela regionen genom sin placering som en knutpunkt för både gods och persontrafik med bil, buss och flyg. Vägstråk redovisade i kartan till höger är viktiga ur ett sammantaget kommunalt perspektiv då de dels länkar samman kommundelscentrum och serviceorter och annan bebyggelse med centralorten. Men också för kommunikationer till andra kommuner och län samt Norge.

Flygförbindelserna från Arvidsjaurs flygplats både nationellt och internationellt är ytterst viktiga för kommunens och regionens invånare, näringsliv och besöksnäring.

Järnvägen är också ett viktigt kommunikationsstråk som i en framtid skulle kunna vara av ännu större betydelse för person-, gods- och testtrafik.

Teckenförklaring

- Kommunikationsstråk väg
- Kommunikationsstråk järnväg
- Bebyggelsenod
- Kommunikationsnod
- Kommunikationsstråk flyg
- Arvidsjaurs kommuns gräns
- Kommungräns angränsande kommuner

Hängängården i Glommerstråk Nationaldagen 6 juni

Inflyttning

Med anledning av kommunens åldrande befolkning är det varje år fler som dör än som föds. Inflyttningen är därför av stor betydelse för befolkningsutvecklingen. För kommunen är det därför viktigt att hela tiden arbeta för att vara en attraktiv kommun för arbeten, boende och besökare.

En kommun som utvecklas sänder ut positiva signaler till människor som kan tänka sig att flytta tillbaka, samtidigt som det stärker attraktiviteten för de som redan bor och verkar i kommunen.

REKOMMENDATIONER

- Kommunen bör genomföra platsmarknadsföring som stärker Arvidsjaurs kommuns profil och attraktionskraft för boende, besökare och inflyttare. Den digitala närvaron är särskilt viktig.

Foto Sandra Hallnor

Landsbygdsutveckling

Arvidsjaur kommun är en till ytan stor kommun vilket för många invånare utanför Arvidsjaur samhälle innebär stora avstånd till service och utbud. Att viss service även finns ute i byarna är därför viktiga faktorer för att kunna bo kvar och för att näringslivet ska kunna fortsätta verka på landsbygden.

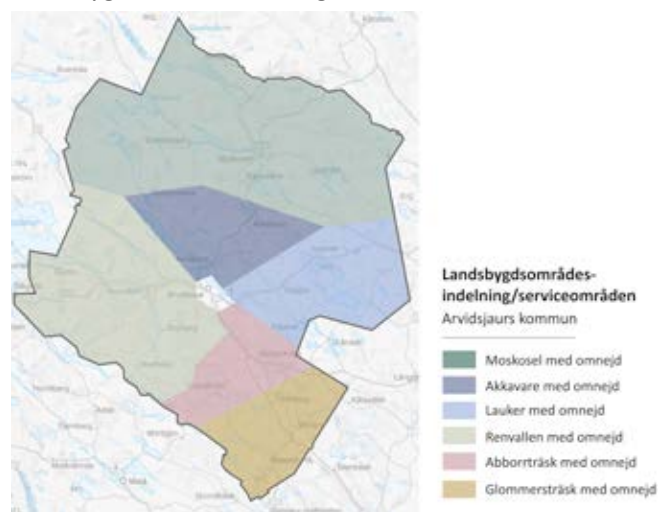
En förtätning av befintlig bebyggelse eller utveckling av ny bebyggelse på landsbygden stärker också den service som redan finns på landsbygden såsom postgång, transporter (person/gods), tillgång till drivmedel, dagligvaror, betaltjänster och naturliga mötesplatser. Här är lättnader i strandskyddet en av pusselbitarna för utveckling, se mer under avsnittet "Landsbygdsutveckling i strandnära läge".

Teknologiska framsteg ökar förutsättningen för en positiv utveckling av både befolkning och arbetstillfällen på landsbygden. Digitaliseringens möjligheter är en viktig förutsättning för landsbygden och kräver då väl fungerande mobiltäckning och tillgång till bredband. Under avsnittet "IT-samhälle för alla" behandlas frågan om mobiltäckning och bredband.

Lokalt engagemang, medinflytande och grupper som utvecklar byarna i Arvidsjaur bidrar till att landsbygden blir mer attraktiv. Byarnas bevarande och utvecklande är en strategiskt viktig fråga för tillväxt i Arvidsjaur kommun. Byarnas centrum utgör också viktiga mötesplatser.

De lokala utvecklingsgrupper som i dagsläget finns i byarna tar ett stort ansvar att lyfta bygden. Genom att ge fortlöpande information och möjlighet till medskapande dialog med kommunen kan kommunen stödja dessa i deras arbete.

Kommunen har ett landsbygdsråd som är tänkt att vara rådgivande i frågor som rör landsbygden. Landsbygdsrådet består av representanter från de olika landsbygdsområdena enligt kartan nedan.

REKOMMENDATIONER

- En särskild arbetsgrupp ska ansvara för att särskilt bevaka frågor som rör landsbygden och dess utveckling. Arbetsgruppen ska även ha en samordnande roll och ska säkerställa att dialogmöten och kallelse till landsbygdsråd genomförs enligt plan. Arbetsgruppen ska omfatta representanter från kultur och fritidsenheten, samhällsbyggnads, näringslivsenheten och kommunledningen.
- Kommunen ska två gånger per år bjuda in landsbygdsrådet för samråd i frågor som rör landsbygden. Landsbygdskonferens kan anordnas när något område är villigt att ta på sig arrangemanget. Rådet ska tillsammans med arrangören upprätta program och erbjuda visst tjänstemannastöd.
- Ett politiskt sammanträde per år bör genomföras utanför tätorten Arvidsjaur.
- Kommunen ska en gång per år bjuda in till dialogmöten, ett möte vardera i kommunens tre största byar (Abborrträsk, Glommerträsk och Moskosele). Utöver detta kan självklart den by som så önskar själva ta initiativ till att bjuda in kommunen till möten i byn.
- För att säkerställa servicen i glesbygd bör kommunen stödja servicepunkter och mötesplatser.
- Kommunen ska stötta byarna i deras utvecklingsarbete samt erbjuda rådgivning och visa på finansieringsmöjligheter till föreningar som vill utveckla sin verksamhet/bygd.

Mellankommunala frågor

Det finns flera översiktliga frågor som berör ett större område än bara den egna kommunen. De kallas för mellankommunala frågor.

Riksväg 95 utgör ett viktigt stråk för kommunen, inte minst med tanke på Tjernfjellstunneln. Kommunen anser att vägen bör utpekas som Europaväg. Andra viktiga mellankommunala stråk är E45:an, väg 373 mot Piteå och riksväg 94 mot Luleå. Ett stort bekymmer för kommunen har varit neddragningen av kollektivtrafiken till Sorsele och Malå. Arvidsjaurs kommun är beroende av kollektivtrafiken för att få elevunderlag till gymnasieskolan. Genom bättre systemsamordning för resor och transporter mellan länen borde det vara möjligt att åstadkomma förbättringar av resmöjligheterna. Inlandsbanan är en annan mellankommunal fråga där bolaget Inlandsbanan AB ägs av 19 kommuner längs banan.

Arvidsjaur flygplats utgör en viktig infrastruktur för kommunen och flygplatsen är även av vikt för bland annat Arjeplogs kommun. Kommunerna har påpekat att den borde utpekas som riksintresse.

Utvecklingen av testnäringen (bland annat tågtestprojektet), besöksnäringen och Försvarsmaktens växande verksamhet är frågor som kan påverka förutsättningarna även i andra kommuner.

LIS-områden är viktiga för kommunen och LIS-områden i andra kommuner kan stärka underlaget för service även i den egna kommunen och vice versa.

Rennäringen är en stor fråga för samhällsplaneringen som kommunen lagt stor vikt vid. Hur en kommun agerar kan påverka förutsättningarna för en annan kommun om rennäringen påverkas med anledning av kumulativa effekter.

Energiförsörjning har blivit en allt viktigare fråga med anledning av den gröna omställningen och är en mellankommunal fråga då projekt i den ena kommunen kan påverka energitillgången i en angränsande kommun oavsett om det handlar om nya energikällor, lösningar för att kunna lagra energi eller ny energikrävande produktion. Kommunen har haft en restriktiv inställning till vindkraft med anledning av rennäringen, besöksnäringen, flyget och Försvarsmakten. Piteå har planerat vindkraft på gränsen till kommunen vilket Arvidsjaurs kommun varit negativa till.

Skellefteälven och Piteälven är utpekade som regionalt viktiga vattenresurser då de utgör dricksvattentäkter för andra kommuner. Detta behöver Arvidsjaurs kommun beakta i sin planering.

De omfattande satsningarna på nya ”gröna industrier” i Norrbotten och Västerbotten som genererar behov av ny arbetskraft torde kunna få betydelse även för övriga kommuner i länen, om arbetskraftsbehovet ska kunna täckas.

REKOMMENDATIONER

- Kommunen bör ha en aktiv omvärldsbevakning.
- För att nå kvalitetshöjningar och kostnadsbesparingar bör samarbetet mellan kommuner utökas.

Arvidsjaurs flygplats är en viktig nod i norra Sveriges infrastruktur och bör pekas ut som ett riksintresse.

Attraktiva livsmiljöer och entreprenörskap

Jämlikhet

Det är viktigt att alla människors intressen tas till vara i planeringen oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Medborgare ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.

Jämlikhet beskriver ett läge där olika grupper har samma möjligheter och berör alla diskrimineringsgrunder. Jämställdhet är därav en viktig jämlikhetsfråga. Ökad jämställdhet och jämlikhet bidrar till större trygghet i samhället, mindre könsstereotypiska yrkes- och studieval, bättre folkhälsa och ekonomisk tillväxt då samtliga människors samlade kompetenser, talang, kreativitet och entreprenörskap tas tillvara på marknaden, för att nämna några exempel. Ett jämlikt och jämställt samhälle möjliggör utveckling av kommunen och av individen, oavsett vem hen är.

Konsultationsordningen (Lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket) är en lag som

från och med 1 mars 2024 även omfattar kommuner. Syftet med lagen är att säkerställa samernas rätt till delaktighet i beslutsprocesser på alla nivåer i samhället och stärka samernas inflytande i frågor som särskilt berör dem.

Enligt Barnkonventionen (FN:s konvention om barnets rättigheter) ska barns bästa alltid komma i första rummet i frågor som rör dem. Barn har också rätt att uttala sig i frågor som rör dem och deras tillvaro, och deras önskemål ska tas på allvar och beaktas. Barn och ungdomar har ofta andra krav och önskemål på sin miljö än vuxna. Detta är viktigt att beakta i all samhällsplanering. De ska tidigt uppmuntras att uppmärksamma och utforska sin fysiska miljö och lära sig att föra fram synpunkter på sin närmiljö.

Enligt plan- och bygglagen ska enkelt avhjälpna hinder åtgärdas i befintliga byggnader som innehåller lokaler dit allmänheten har tillträde och på befintliga allmänna platser. Såväl byggnader som utomhusmiljöer ska vara tillgängliga för människor med olika funktionsnedsättningar. Vid utformning av allmänna platser ska krav på tillgänglighet uppfyllas.

REKOMMENDATIONER

- Alla människors intressen ska tas till vara i planeringen oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.
- Kommunen ska verka för fler medborgardialoger för ökad möjlighet till delaktighet och inflytande.

Attraktiva livsmiljöer

BOSTÄDER

Tillgång till goda bostäder är en viktig fråga både för enskilda individer och för samhället i stort. Kommunen har sett en ökad efterfrågan på villatomter de senaste åren och kommunen arbetar även med att till skapa nya villatomter i Arvidsjaurs samhälle. Kommunen har även arbetat med att till skapa fler LIS-områden genom översikts- och tillväxtplanen för att möjliggöra för fler att bygga i strandnära läge. I övrigt gör kommunen bedömningen att det är balans på bostadsmarknaden. Bostadsmarknaden i tätorten är också speciell då den påverkas av uthyrningsmöjligheterna till testnäringen vintertid.

Kommunen har gott om lediga tomter på ett flertal ställen i kommunen. Planberedskap finns även i form

av planlagd mark för flerbostadshus samt för tillbyggnad av Ringelsta för äldreboende/vård om det skulle bli aktuellt i en framtid.

Det finns invånare som är i behov av en annan bostad än just den de nu bor i. Exempelvis finns det äldre människor som bor i villor de egentligen inte orkar ta hand om. De bor kvar eftersom det inte finns något lämpligt alternativ gällande boende, eller är alternativet ett boende som kan vara avsevärt dyrare än det nuvarande. Det finns också familjer som har önskemål om att flytta till en större bostad än den de har. Således kan kommunen konstatera att det idag finns en bostad för alla att bo i, men att rotationen behöver bli bättre, då invånare kan ha önskemål om en annan boendeform än befintlig och då råder brist på vissa typer av bostäder.

Ett problem är att kostnadsläget för nyproduktion av flerbostadshus är för högt för att det ska vara attraktivt för villaägare att flytta till en nyproducerad lägenhet och därmed skapa möjlighet för familjer att flytta till eget hus. En viktig effekt av nybyggnad är dock att det skapar dynamik på bostadsmarknaden och bidrar till fler lediga boenden.

BOSTADSFÖRSÖRJNING

Kommunen tar varje mandatperiod fram riktlinjer för bostadsförsörjningen där mål och åtgärder redovisas. Av riktlinjerna som antogs 2021-02-23 framgår bland annat att kommunen via en enkät eller intervju med aktörer inom bostadsförsörjning bör kolla av läget på bostadsmarknaden. Detta för att bevaka frågan om behovet av nybyggnation. Där framgår också att det ska finnas en fyraårig planberedskap för bostäder. Detta innebär att det ska finnas villatomter och mark för flerbostadshus till försäljning som motsvarar förväntad efterfrågan minst för de närmaste fyra åren. En annan åtgärd i riktlinjerna är att det kommunala bostadsbolaget kontinuerligt bör arbeta för att höja tillgänglighetsnivån för sitt bostadsbestånd. Ett underlag för detta arbete är den tillgänglighetsinventering som genomfördes 2018.

Kommunen har under en längre tid upplevt en efterfrågan på fritidstomter i strandnära lägen. Tack vare utlagda LIS-områden i nu gällande översikts- och tillväxtplanen har kommunen på ett bättre sätt kunnat möta denna efterfrågan. Det finns dock ett behov av ytterligare LIS-områden. Frågan behandlas under avsnittet "Landsbygdsutveckling i strandnära lägen". Följande områden finns utpekade för framtida bostäder inom Arvidsjaurs samhälle:

NYA TOMTER VID PRÄSTTJÄRN

Vid Prästtjärn finns ett område som kommunen bedömer som lämpligt och attraktivt för nya bostäder.

Tidigt konstaterades dock att en utredning behövdes om huruvida marken är förorenad eller inte då det tidigare funnits en gammal handelsträdgård på platsen. Kommunen har fått medel med full kostnads-täckning från staten som visat att delar av marken är förorenad. Förhoppningen är att marken ska kunna saneras med statliga medel så att den kan bli lämplig för bostäder. Vid ett eventuellt kommande planarbete kommer bland annat bullerfrågan (från såväl väg som järnväg) och säkerhetsavstånd till dessa att behöva utredas. Området avses anslutas via befintlig infart (Magnus Berlinvägen).

NYA BOSTADSSOMRÅDEN OVANFÖR ÖSTRA OCH VÄSTRA RINGLET

Ovanför Östra och Västra Ringlet finns områden som kommunen ser som lämpliga och attraktiva för bostäder. En arkeologisk utredning har genomförts och samhällsbyggnads gör utifrån detta bedömningen att lämningarna i området inte kommer att resultera i några hinder mot att bebygga området även om vissa hänsynstaganden är nödvändiga. Delar av marken ligger inom strandskyddat område. Strandskyddet bedöms kunna upphävas med hänvisning till 7 kap 18c §, femte punkten i Miljöbalken – att markområdet behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området. Västra Kikkejaure sameby har uttalat att de är negativa till bostadsbebyggelse på platsen varför kommunen hittills har valt att avvakta med att gå vidare i ärendet. Även frågor såsom naturmiljö, fågelliv, Natura 2000 och miljö kvalitetsnormer behöver utredas. Området avses anslutas via Borgargatan.

NYA TOMTER PÅ BYGGYRKESGATAN/TEKNIKERSTIGEN

Kommunen har under 2024 lagt ut nya villatomter på Byggyrkeshgatan/Teknikerstigen till försäljning.

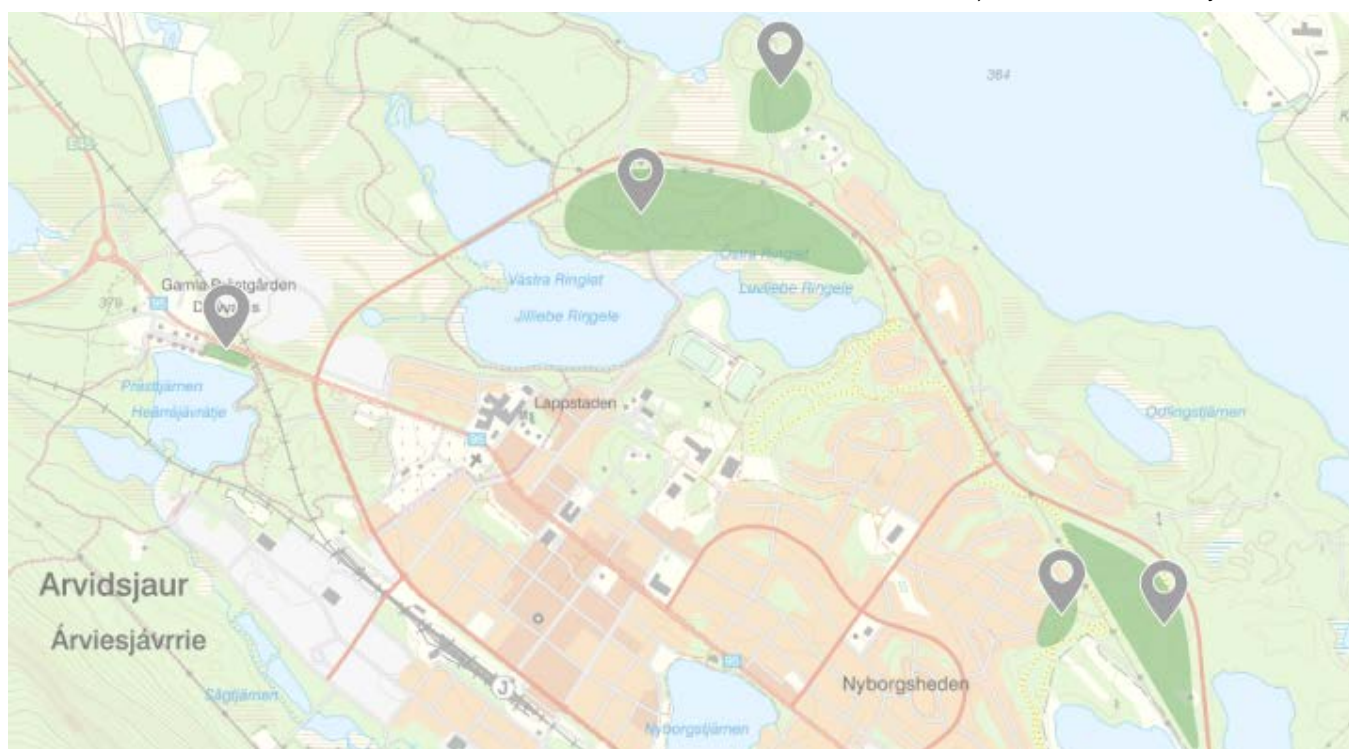
FLER TOMTER PÅ KLOCKARBERGET

Tack vare nya överenskommelser med berörda samebyar är resterande villatomter på Klockarberget tillgängliga för försäljning. Försäljningen av resterande villatomter på Klockarberget kommer att ske etappvis.

NYTT BOSTADSSOMRÅDE NORR OM STORA LARSTJÄRNEN

Norr om Stora Larstjärn finns ett område som kommunen ser som lämpligt och attraktivt för framtida bostäder. I området finns ett elljusspår. Under fortsatt arbete bör undersökas om elljusspåret bör dras om i någon utsträckning för att möjliggöra exploatering. Området ligger också delvis inom ett vattenskyddsområde. Bebyggelse bör inte tillåtas inom området innan det är säkerställt att vattentäkterna inte påverkas. Utökning av bebyggelse ska anpassas till vattenskyddsområden med tillhörande vattenskyddsföreskrifter. Utanför området går en luftledning. Under fortsatt arbete bör tillräckligt avstånd till luftledningen säkerställas. Även frågor såsom naturmiljö, Natura 2000 och miljö kvalitetsnormer behöver utredas. Området avses anslutas via Sten Laestadius.

Nya områden inom Arvidsjaur centralort.

EN GOD BEBYGGD MILJÖ

I Plan- och bygglagen finns ett allmänt varsamhetskrav vid ändring, ombyggnad och för nya tillägg i bebyggelsen. Det finns också ett förbud mot förvanskning av särskilt värdefulla byggnader och områden.

Syftet är att kvaliteter, värden och karaktärsdrag i bebyggelsen ska tas tillvara och inte försvinna. Arvidsjaurs kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden inom Arvidsjaurs samhälle är ett stöd för att hantera Plan- och bygglagens krav och ett sätt att i förväg tydliggöra var värden och kvaliteter i bebyggelsen finns. Utifrån rapportförfattarens rekommendationer i kunskapsunderlaget får kommunen sedan göra en bedömning i varje enskilt fall. Kunskapsunderlaget redovisar bedömningar av enskilda byggnader och samlade miljöers kulturvärden. En byggnad behöver inte vara utpekad i förväg, den kan vara särskilt värdefull ändå. Den faktiska prövningen om det är en särskilt värdefull byggnad eller inte görs alltid vid prövningen gentemot plan- och bygglagen, i ett bygglov eller under planprocessen.

Ett annat syfte med kunskapsunderlaget är att ge vägledning för den som funderar på att bygga nytt, ändra eller riva eller bara är intresserad av Arvidsjaurs bebyggelseutveckling. Utvalda byggnader och bebyggelsemiljöer i kunskapsunderlaget samt ett antal andra byggnader utanför det inventerade området har lagts ut som bevarandevärda på markanvändningskartan. Ett sammanställt kunskapsunderlag för övriga delar av kommunen saknas i dagsläget.

När landsbygden kompletteras med ny bebyggelse, antingen i den befintliga orten, fritt i landskapet eller i en ny framväxande by, bör det ske med hänsyn till platsens karaktär och speciella förutsättningar. Värden och kvaliteter i kulturmiljön, det vill säga i den omgivande bebyggelsen och landskapet, liksom de befintliga landsbygdskaraktärerna, är viktiga utgångspunkter. Nya byggnader anpassas gestaltningmässigt till omgivande bebyggelse och lokal byggnadstradition i byggnadsform, material och färg. Bebyggelsens täthet, höjdskala och gestaltning anpassas till läget i orten, i landskapet och dess helhet. Den karaktär som kännetecknar varje ort och de landskap som omger den utgör en viktig utgångspunkt att bygga vidare på när ny bebyggelse ska tillkomma.

DEN OFFENTLIGA MILJÖN

Arvidsjaurs tätort håller i dag en mycket hög kvalitet jämfört med andra tätorter av samma storlek, både vad beträffar bebyggelsestruktur och avseende utformning i detaljer. Lågt byggda hus och hus i liv mot fastighetsgräns/gata är kännetecknande för de äldre byggnaderna och är avgörande för miljöns karaktär. De äldre byggnadernas utformning som traditionell trähusbebyggelse med arbetade listverk, traditionella träfönster och entréer bidrar till upplevelsen. Byggnadernas funktion som bland annat har varit handelshus, magasin eller bostadshus är tydligt avläsbar och flera av byggnaderna har höga kulturhistoriska värden. Med sin utformning bidrar de till ett mer intressant och attraktivt centrum genom att skapa en bild av Arvidsjaur och med detaljer som fångar blicken.

Fotgängarens upplevelse av gatan är starkt påverkad av bottenvåningarnas innehåll och utformning. Även för alla andra är intrycket av bottenvåningen en viktig del i helhetsupplevelsen av samhället. Öppna och aktiva bottenvåningar med entréer mot gatan gör gatumiljön levande.

Kommunen som fastighetsägare har också ett ansvar för upplevelsen av platsen. De publika byggnaderna utgör bebyggelsens hörnstenar. Det är byggnader som många besöker och merparten är öppna för alla. Dessa byggnader är i dag allt viktigare då de tjänar som en arena för möten för kommunens alla invånare och kan bidra till att kompensera för olikheter mellan människor när klyftorna växer inom boende och arbetsliv.

FRÅN GATA TILL HUSLIV

Inom Arvidsjaurs tätorts äldre delar finns ett antal villatomter där fastighetsgränsen mot gata går i husliv. I centrum av en ort är en sådan fastighetsindelning ofta befogad för att säkerställa allmänhetens tillträde ända fram till affärsfastigheternas dörrar genom att

planlägga detta som allmän platsmark och bibehålla marken i kommunal regi. Däremot har kommunen konstaterat att det ofta inte är befogat inom områden som präglas av villabebyggelse och inte är av centrumkaraktär. Kommunen avser därför att i framtida detaljplaneprocesser göra om mark till kvartersmark för att möjliggöra för fastighetsägare att köpa till eller arrendera mark av kommunen.

FÖRFALLNA BYGGNADER

Förfallna byggnader har en negativ inverkan på attraktiviteten i de byar där de finns. Kommunen arbetar kontinuerligt med de ärenden om förfallna hus som inkommer till kommunen utifrån gällande lagstiftning. Kommunen har också tidigare tillskrivit regeringen i frågan och betonat vikten av att få till stånd åtgärder för att förbättra möjligheterna att komma tillrätta med problemen.

GRÖNOMRÅDEN

Vistelser i naturen har stor betydelse för den fysiska och psykiska hälsan och kan därigenom även kopplas till att ha samhällsekonomisk nytta. Grönområden kan främja socialt deltagande och interaktion mellan människor och vistelse i naturen bidrar till att skapa en bättre förståelse för ekosystemtjänster (nyttor som naturen ger oss människor).

Utevistelse bidrar även till att utveckla barns grovmotorik, koncentrationsförmåga och fantasi. Det är även påvisat att förskolebarn vars gårdar har trädgårdskaraktär har färre sjukdagar jämfört med barn vars

förskolor saknar gröna utegårdar. I de nationella folkhälsomålen är barn särskilt utpekade som grupp att ta hänsyn till och gröna områden för fysisk aktivitet och rekreation är utpekade som extra viktigt. Kommunen bör sträva efter attraktiva och tillgängliga grönområden och lektytor.

Tillgången till naturmark nära in på bostadsbebyggelse är viktigt, särskilt som lektyta för barn. Enligt forskningen bör avståndet inte vara mer än 300 meter från bostaden för att ett grönområde ska användas ofta. För svagare grupper kan avståndet vara så kort som 200 meter. Samma sak gäller vikten av naturmark i närheten av skolor och förskolor. Små ytor av naturmark utgör även en del av det nätverk av grönstråk och ekosystemtjänster som är av betydelse både för människors välbefinnande och för flora och fauna.

Grönområden är också bra för att minska buller, rena luft, reducera vind, binda damm, ge skugga, skapa estetiskt tilltalande miljöer, för att sänka temperaturen sommartid, bidra till stadens biologiska mångfald och (tack vare vegetationens rötter) motverka ras, skred och erosion. Naturmark verkar också som infiltrationsyta vid skyfall och om dessa allmänt tillgängliga naturstråk säljs till privatpersoner och exploateras ökar risken för negativ påverkan vid framtida skyfall på intilliggande bostadsbebyggelse. En glesbebyggd kommun som Arvidsjaur har naturligtvis mycket naturmark som omger bebyggelsen men eftersom naturmark även är viktigt inom tätare bebyggelse så har utvald naturmark lagts ut som ytor för friluftsliv och rekreation och grönområden på markanvändningskartorna.

BIOLOGISK MÅNGFALD

Den biologiska mångfalden är viktig att bevara. Ett enkelt sätt är att lämna hela eller delar av gräsytor där det lämpar sig i t.ex. park- eller vägmiljö oklippta eller endast klippa dem en gång per säsong för att bibehålla denna typ av biotop för de arter som behöver den. En annan åtgärd för att säkerställa den biologiska mångfalden är att bekämpa invasiva arter. Invasiva arter tränger undan naturligt förekommande arter och kan snabbt ta över ett helt område och påverka ekosystemet negativt.

Ett annat sätt är att där det är lämpligt att lämna högstubbar och stående döda träd då död ved är en avgörande komponent i en artrik miljö. Träd och växter ger oss olika ekosystemtjänster som genererar ett bättre välmående för oss människor. Befintliga träd ska i så stor utsträckning som möjligt bevaras. Gamla träd bidrar i större omfattning till den biologiska mångfalden än vad yngre trädindivider gör. Därav är det extra betydelsefullt att äldre träd ges stor hänsyn.

Vid röjning och gallring bör även del av lövbeståndet lämnas, för att upprätthålla en blandning av trädslag och således främja insekter, fåglar, svampar och andra arter som är beroende av dessa. Exempelvis är hanplantor av sälg en art som blommar tidigt på året och därmed främjar de pollinerande insekter som finns i området om de lämnas för att växa till träd. Naturen är något som gör kommunen unik. Här finns urskogsmiljöer, tusentals sjöar, ren luft och goda möjligheter till ett rikt friluftsliv.

MARKINNEHAV

Innehav av mark är en viktig och ofta avgörande faktor i kommunens bostads- och näringslivspolitiska strävanden. Därför är det angeläget att bevaka och vidta åtgärder så att markreserven har en omfattning och belägenhet som ger kommunen goda möjligheter att nå uppsatta mål.

Sommardag i Gallejaure. Foto: Jimmy Andersson

REKOMMENDATIONER

- Storgatans karaktär i Arvidsjaurs tätort bör behållas och stora estetiska krav ska ställas på ny bebyggelse. Nuvarande lågbyggda karaktär med tvåvåningshus längs Storgatan bör vara vägledande för framtida förändringar. Centrum bör därefter utvecklas efter Stationsgatan, främst ned mot järnvägsstationen.
- Friluftsområdena i Arvidsjaurs tätort kring Nyborgstjärnen, vid Arvidsjaursjön, Marklundsparken, utkikstornet på Lillberget samt badstranden vid Camp Gielas är särskilt viktiga och bör prioriteras underhållsmässigt.
- För att bibehålla centrumkänslan bör byggnader längs Storgatans centrala delar och Stationsgatan i Arvidsjaurs tätort placeras med husliv i fastighetsgräns mot gatan, entréer vändas mot gatan och lokaler för handel och kontor eftersträvas i bottenvåningarna.
- Kommunen bör ha en aktiv markpolitik och hög planberedskap. Markreserven ska präglas av långsiktighet, god framförhållning och successiv anpassning till gällande översiktsplan.
- Framtida nyproduktion av flerbostadshus bör ske genom förtätning inom området som avgränsas av Nyborgstjärn – Kyrkan och Domängatan – Järnvägs-gatan.
- Områdena längs med järnvägen bör rustas upp liksom den yttre miljön vid industriområdena.
- Kommunen bör sträva efter attraktiva grönområden och lektytor. Parker och lekparker ska planeras med en variation i funktioner så att alla har tillgång till upplevelsekviteter.
- Kommunen som fastighetsägare behöver se till att kommunens fastigheter bidrar till en positiv upplevelse av platsen.
- Då fastighetsgräns mot gata går i husliv bör kommunen vid detaljplaneläggning undersöka om ytterligare mark kan läggas ut som kvartersmark för att möjliggöra för de fastighetsägare som så önskar att köpa till mark.
- Kommunen bör se över gällande gamla detaljplaner som i dagsläget hämmar utvecklingen.
- Kommunen bör förvalta och utveckla naturmiljöer med omsorg där den biologiska mångfalden beaktas.
- Ett kunskapsunderlag avseende kulturmiljövården för kommunen i sin helhet bör tas fram.
- Behovet av nyproduktion av flerbostadshus bör bevakas.

Kultur och fritid

Människor väljer idag i ökad utsträckning var de vill bo och ställer allt större krav på en inspirerande miljö, som erbjuder livskvalitet. Platsen (orten, kommunen, regionen) och dess kvalitéer blir alltmer betydelsefulla för detta val och kultur- och fritidsutbudet kan ha en avgörande betydelse. Ett rikt liv på fritiden ger engagerade, kreativa och positiva människor som kan bidra till utvecklingen av samhället.

Att skapa gemensamma arenor och nätverk för att stimulera möten mellan människor är en viktig del i kultur- och fritidsutbudet vilket kan bidra till en aktiv idé- och samhällsdebatt. Alla medborgare ska ha möjlighet till en aktiv fritid och rekreation. Det är därför viktigt för kommunen att verka för att kommunens anläggningar är tillgängliga för alla.

ETT FÖRENINGSLIV SOM ENGAGERAR

Kommunen har relativt sett ett stort utbud av kultur- och idrottsaktiviteter som till stor del erbjuds genom de många föreningar som bedriver verksamhet med stöd från kommunen. Föreningar och de ideella organisationerna i Arvidsjaurs kommun är en viktig resurs för att skapa ett socialt nätverk. Föreningarna och de ideella organisationerna utvecklar demokratin och medverkar till en fördjupad kunskap om vår kultur och idétradition samt bidrar till en meningsfull fritid. Kommunen ska erbjuda rådgivning och visa på finan-

sieringsmöjligheter till föreningar som vill utveckla sin verksamhet/bygd.

Kommunen ser att en framgångsfaktor är att uppmuntra och stödja unga att arrangera för andra unga då antalet deltagande på aktiviteterna ofta då blir betydligt högre.

Vikten av en öppen ungdomsverksamhet som attraherar unga är ett ständigt utvecklingsområde. Samma sak gäller andra mötesplatser som är öppna för alla så som entréerna på medborgarhuset och badhuset.

Kommunen erbjuder lokaler kostnadsfritt för kommunens föreningar.

IDROTT

Tillgängliga idrottsanläggningar och idrottsmiljöer är en viktig förutsättning för människor att kunna vara fysiskt aktiva. Våra befintliga idrottsplatser behöver utvecklas. Våra idrottsområden ska vara utformade för att kunna användas av så många som möjligt och präglas av öppenhet. God tillgång till platser för både spontan och organiserad idrott är betydelsefullt för folkhälsa och delaktighet och platserna är viktiga mötesplatser.

3 GOD HÄLSA OCH
VÄLBEFINNANDE

11 HÅLLBARA
STÄDER OCH
SAMHÄLLEN

KULTUR

Kultur är ett mycket vidare begrepp än exempelvis bibliotek, musik, konst och teater. Kultur är en aspekt på samhällets totala liv och här inkluderas summan av alla erfarenheter, kunskaper, värderingar och normer som finns i ett samhälle och i en interaktion mellan människorna. Kulturen är därför en viktig del av livsmiljön för människorna på en plats. Kultur i det vida begreppet skapas lokalt men med viktiga influenser från den regionala, nationella och internationella nivån. Amatörutbudet och det professionella utbudet är varandras förutsättningar liksom bredd är en förutsättning för spets.

Samisk kultur bör ses ur ett helhetsperspektiv som omfattar både den man är och det man gör. I samisk kultur ingår alltså både utövande av konstarter (såsom jojk, konsthantverk, dans, teater) och identitetsstärkande faktorer såsom utövande av duodji, samisk idrott, samisk media, samiska språk, samiska näringar, samiskt levnadssätt och förhållningssätt.

KOMMUNALA UPPDRAG OCH SAMARBETEN

I Arvidsjaur finns ett huvudbibliotek och i Glommerstråk finns en filial. Medborgarhusets uppdrag är att tillhandahålla lokaler för föreningarnas verksamheter och fyller en viktig funktion för många. Biografverksamheten bedrivs i kommunal regi.

Kulturskolan i Arvidsjaur erbjuder bild, dans och musik från lågstadiet till och med gymnasiet och är en

viktig del i barn och ungas fritidsutbud. Kulturskolan erbjuder även avgiftsfri undervisning på förskolan och på grundskolan.

Kommunen har även ett samarbete med kyrkan, studieförbunden och ett antal föreningar där man årligen planerar olika aktiviteter för ett Arvidsjaur som ska vara till för alla.

ETT TILLGÄNGLIGT FRILUFTSLIV

Många studier visar att vi rör oss allt mindre med en ökad ohälsa som följd. Det är därför viktigt att skapa förutsättningar som uppmuntrar alla att på olika sätt öka sin fysiska aktivitet.

Att skapa förutsättningar för barn och gamla att ta del av det rörliga friluftslivet kräver tätortsnära anläggningar och områden eftersom alla inte har bil och kollektivtrafiken inte är anpassad till detta ändamål. Förutom att främja fysisk aktivitet kan naturkontakt också ge andra hälsovinster såsom att reducera stress, stärka den kognitiva förmågan, sänka blodtrycket, skapa större välmående, förbättra den psykiska hälsan och att underlätta social interaktion. Genom utevistelse kan sjuktal minskas, folkhälsan och välmåendet öka och genom detta bidra till långsiktiga socioekonomiska vinster.

Friluftsliv och tillgång till natur ger också en större förståelse för sammanhang, miljöfrågor och för en hållbar utveckling, samt skapar intresse för naturvård och miljöengagemang. Friluftsliv är även en viktig del av den svenska kulturen och genom att det inte finns några regler kring vem som får vara i naturen finns det goda möjligheter till sociala interaktioner med människor ur grupper man kanske inte annars möter.

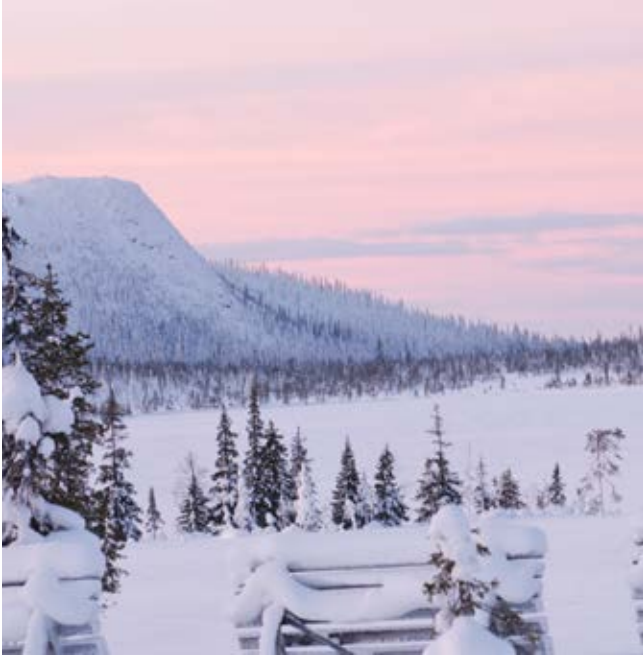
KULTURMILJÖ

Kulturmiljön är en del av vårt kulturarv som ger oss den viktiga kopplingen till den historiska bakgrund som bidragit till kommunens utveckling och som gjort kommunen till vad den är idag. Människorna har rätt till en synlig historia och kunskap om sin historia för att kunna delta i samhällsdebatten utifrån en riktig grund och för att kunna bidra till utveckling.

Lappstaden är skyddat som byggnadsminne och kräver underhåll av sina ägare. En annan viktig kulturmiljö är miljön kring Arvidsjaur's gamla kyrk- och marknadsplats som ligger intill hembygdsgården Gamla Prästgården.

Kultur- och naturreservatet Gallejaur är ytterligare ett exempel på en viktig kulturmiljö som är skyddat och som har stor betydelse för kunskapen om vår historia. Alla har inte lagskydd men kan vara värda att bevaras ändå.

SKYDDADE OMRÅDEN SOM RESURS FÖR FRILUFTSLIVET

Kommunen är medveten om att staten har för avsikt att skydda natur i landet, men då syftet även innefattar friluftsliv bör möjligheter för detta skapas redan vid reservatsbildning och i befintliga reservat. Staten borde även se till att tillräckliga medel finns till att upprätthålla någon form av standard i befintliga reservat och underhålla dessa före större satsningar på nybildning.

Naturområden bör från statens sida inte avsättas från annan användning utan att staten först ser till att det finns medel för de enkla åtgärder som skulle kunna bidra till att kommunen och medborgarna får något ut av det. Genom exempelvis marknadsföring och ordentlig skyltning i reservaten tillgängliggörs områdena för friluftslivet och kan därigenom ge ett mervärde och bidra till mer än bara naturskydd.

För att detta ska vara möjligt anser kommunen att en inventering av befintliga anordningar och anläggningar ska finnas med som underlag för beslutet. I de fall där det finns kulturmiljövärden inom reservatet bör också dessa utredas för att kunna tillgängliggöra detta för besökare.

REKOMMENDATIONER

- Kommunen anser att statens förvaltning av naturreservaten Reivo, Vittjåkk-Akkanålke, Gallejaur, Lamburträsk, Hedvallen och Tjadnesvare särskilt bör prioriteras. Gallejaur bör även prioriteras i egenskap av kulturresevat.
- Kommunen ska verka för att staten tar ett utökad ansvar för skötsel, underhåll, infrastruktur och marknadsföring av den mark inom kommunen som är skyddad som naturreservat.

- Om staten har en ambition att skydda ytterligare naturområden inom kommunen måste staten ta ansvar för skötsel, underhåll, infrastruktur och marknadsföring. Ett beslut bör vara väl motiverat och bidra till kommunens utveckling som turist-, event- och testort. Kommunen efterfrågar även en fördjupad tidig dialog i samband med planering av nya naturreservat.
- Kommunen ska inte aktivt marknadsföra natur- och kulturområden som är sårbara för exploatering exempelvis Grodkällan eller naturreservat med samiska boplatser.
- Kommunen bör stötta utvecklingen av Lappstaden.
- Kommunen ska, så långt det är möjligt, stötta föreningslivet med lokaler, anläggningar och ekonomiskt stöd.
- Kommunen ska erbjuda rådgivning och visa på finansieringsmöjligheter till föreningar som vill utveckla sin verksamhet/bygd.
- Kommunen bör uppmuntra unga att arrangera för unga.
- Kommunen bör prioritera att ständigt utveckla attraktiva mötesplatser för unga i dialog med ungdomarna själva.
- Kommunen bör lyfta fram kulturmiljön som en viktig resurs. Det fysiska kulturarvet ska bevaras och stärkas för att kommuninvånarna ska förstå kulturvärdena och känna delaktighet i ansvarstagandet av den egna kulturmiljön. När kulturmiljöer utvecklas för turismnäring är det viktigt att tydligt utgå från kulturvärdena.
- Vid planering av kommunala fastigheter bör möjligheterna till spontana aktiviteter beaktas.
- Kommunen ska upplysa exploatörer om att samråd i tidigt skede (enligt KML 2 kap. 10 §) ska ske med Länsstyrelsens kulturmiljöfunktion i områden där fornlämningar förekommer närmare än ca 100 meter från den planerade verksamheten. Samråd krävs även om en exploatering innebär att ett större markområde tas i anspråk.
- Kommunen ska prioritera verksamhet som riktar sig till barn och ungdomar upp till och med 25 år.
- Vid arbetet med detaljplanen för Vittjåkk skidanläggning framkom att Länsstyrelsen, om Försvarsmaktens verksamhet i Arvidsjaur någon gång i framtiden skulle läggas ner, avser att bilda ett naturreservat av berört område (Järvliden). Kommunen förväntar sig i ett sådant fall en tidig dialog med staten för att säkerställa att Arvidsjaur möjligheter att utvecklas inte hindras då markområden utgör ett lämpligt verksamhetsområde för ex. framtida testverksamheter eller vidare expansion av samhället. Däremot räknar självklart kommunen med att Försvarsmaktens verksamhet kommer att finnas kvar på orten och att denna fråga egentligen är en ickefråga.

Hälsa och trygghet

En jämlik hälsa handlar om allas rätt att ha tillgång till en bostad av god kvalitet och en bra boendemiljö utan skadliga luftföroreningar och störande buller. Det handlar om möjlighet till vardagsmotion, tillgång och närhet till natur och grönområden, samhällsservice och kultur samt en omsorgsfullt gestaltad miljö både inne och ute. Vardagsmobiliteten, alltså att gå och cykla, är central för att fler ska nå Folkhälsomyndighetens rekommendation om att vara fysiskt aktiva i minst 20–40 minuter varje dag. För en god hälsa krävs även sammanhållning, relation och tillit till andra människor. Allas möjlighet till att ta aktiv del av samhällslivet och möjlighet att påverka faktorer i sitt eget närområde är också viktiga aspekter för en jämlik hälsa.

FOLKHÄLSOSTRATEGIN

Norrbottnens Kommuner, Region Norrbotten och länsstyrelsen i Norrbotten har tillsammans tagit fram "Norrbottnens folkhälsostrategi 2018-2026". Strategin finns att ta del av via denna [länk](#).¹ Utbildning är den starkaste bestämningsfaktorn för hälsan där högre utbildning korrelerar med bättre hälsa eftersom sannolikheten att hen har ett arbete med möjlighet att påverka arbetsinnehållet är större. Detta innebär i sin tur ofta ett arbete med mindre negativ stress och arbeten med lägre skaderisk.

Som kommunspezifika hälsoutmaningar nämner strategin högt blodtryck, förekomst av övervikt och fetma hos unga och vuxna, daglig rökning, låg fysisk aktivitetsnivå (hos vuxna) och stillasittande fritid (hos vuxna) samt lågt socialt deltagande bland äldre. Tryggheten är stor i kommunen, våldsbrott är ovanliga, tryggare ekonomi och trivseln i skolan är högre i Arvidsjaur än i riket.

¹ Region Norrbotten (2018). *Norrbottnens folkhälsostrategi 2018-2026*. <https://www.norrbotten.se>

HÄLSO- OCH TRYGGHETSRADET

Arvidsjaur kommun har ett hälso- och trygghetsråd med ett övergripande ansvar att stimulera, samordna och följa upp kommunens arbete med trygghet, säkerhet och folkhälsa, utifrån de lagar, behov och politiska prioriteringar som görs. Dokumentet "Riktlinjer för hälso- och trygghetsrådet" beskriver syfte, mål och organisation för arbetet.

Enligt lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete ska kommunerna kartlägga brottsligheten inom sitt geografiska område, ta fram en lägesbild och ta ställning till behovet av åtgärder och besluta om en åtgärdsplan. Kommunerna har också ansvar för det strategiska rådet som skall bevaka det brottspreventiva arbetet i samarbete med de aktörer som bedöms kunna bidra till arbetet.

MEDBORGARLÖFTEN

Inom Arvidsjaur kommun är medborgarlöften en del i polisens och kommunens samverkan i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. Medborgarlöften är överenskommelser för att öka tryggheten, minska brottsligheten och stärka medborgarnas delaktighet i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet. Arbetet med medborgarlöften bygger på att invånarnas perspektiv och polisens lokala kännedom tas till vara för att ta fram en problembild. Medborgarlöftet för 2023–2024 handlar om polisens synlighet och närvaro, ökad trafiksäkerhet och trygghet. Bland annat ska kommunen årligen genomföra gång- och cykelkampanjer för att främja motion samt för att skapa en mer trafiksäker miljö i anslutning till skolor och förskolor.

Kommunen erbjuder också medborgare möjlighet att rapportera platser i kommunen som upplevs otrygga via en e-tjänst och genomföra trygghetsvandringar och träffar med medborgare för att samla upp åsikter och synpunkter kring brottsförebyggande arbete, otrygga platser och grannsamverkansområden. Uppföljning av medborgarlöftena sker kontinuerligt i kommunens Hälso- och trygghetsråd.

REKOMMENDATIONER

- Kommunen ska verka för ett samhälle fritt från narkotika, dopning och spelmissbruk samt för minskande medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk.
- Kommunen bör arbeta aktivt och långsiktigt för en jämlik folkhälsa.
- Kommunens offentliga måltider ska vara goda och trivsamma, näringsriktiga, säkra, miljömässigt hållbara och en integrerad del i verksamheten, exempelvis i pedagogiken eller i omvårdnaden.

Foto: Matthias Zomer (Pexels)

Omsorg och trygghet

När behoven ökar kan man som äldre flytta från ordinärt boende till seniorboende (lägenheter som är reserverade för de som är 65 år eller äldre). Nästa steg är biståndsbedömda trygghetslägenheter och det sista boendet är särskilt boende. Genom mer intensiva insatser i hemtjänst kan människor bo kvar längre hemma och därmed kan tiden fram till att behov av SÄBO (särskilt boende för äldre) uppstår förskjutas.

Kommunen bedömer i dagsläget att det finns ett tillräckligt antal platser på SÄBO. Till biståndsbedömda trygghetslägenheter finns i dagsläget en viss kö. Behovet av såväl platser på SÄBO som trygghetslägenheter bör bevakas. Om behov av platser uppstår bör nya platser tillskapas i Arvidsjaurs tätort. Det finns ett behov av fler lägenheter som är reserverade för de som är 65 år eller äldre (seniorboende).

Under de senaste åren har flyktingströmmarna minskat markant och kommunen ser ingen ökning i närtid. Det innebär att kommunens eventuella flyktingmottagande kommer att handla om enstaka personer.

ÖKAT BEHOV AV STÖD

Under de senaste åren har efterfrågan på stöd till barn och unga ökat dramatiskt. Kommunen ser också ett ökat behov av stöd till föräldrar i föräldraskapet. Kommunen räknar med att trycket kommer att vara stort under de närmast kommande åren. Socialnämndens verksamheter har ett brett samarbete med skola, polis och vård.

REKOMMENDATIONER

- Behovet av trygghetslägenheter och nya platser på SÄBO bör bevakas. Om behov uppstår bör nya platser tillskapas i Arvidsjaurs tätort.
- Förutsättningarna för att tillskapa fler seniorlägenheter (65+ lägenheter) bör undersökas.
- Äldreomsorgen bör ställas om mot ett arbetssätt för en ökad trygghet och minskad ensamhet för de äldre. En del av den omställningen är att arbeta med trygghetsskapande teknik som också möjliggör för den äldre att bo hemma så länge som möjligt.
- Kommunens elevhälsa och sociala verksamheten bör söka samverka med kyrkan i att arbeta förebyggande för barn- och unga och att implementera föräldrastödsverksamhet i ordinarie verksamhet.

Fler barn, unga och föräldrar är i behov av stöd. Foto: Pixabay

Barn och utbildning

I Arvidsjaurns tätort finns förskolor, grundskolor och fritids. I Glommersträsk finns förskola, fritids och grundskola upp till årskurs 6. Baserat på trenden av antalet elever i kommunal grundskola belägen i kommunen och för barn i åldrarna 0-5 år ser kommunen en svag minskning av barn- och elevantalet i för- och grundskola. En väl fungerande förskola och skola är viktigt såväl för de enskilda individerna som för kommunens attraktivitet för såväl befintliga kommunmedborgare som potentiella inflyttare.

Gymnasieskola finns i Arvidsjaurns samhälle. Att kunna erbjuda ett sådant utbud och sådan kvalitet i gymnasieskolan att så många som möjligt väljer att läsa i den egna kommunen är viktigt för befolkningsutvecklingen på sikt då många som flyttar från kommunen för att läsa på gymnasiet inte sedan väljer att flytta tillbaka till Arvidsjaur.

Kommunen försöker så långt som möjligt erbjuda omsorg på obekvämt arbetstid, vilket är en utmaning eftersom verksamheten i sin nuvarande utformning är mycket kostsam.

På Nyborgs förskola finns två avdelningar med samisk inriktning och de arbetar aktivt med det samiska språket i undervisningen. Övriga förskolor har inslag av samiska i undervisningen, med fokus på sånger på samiska. Även skolan arbetar att synliggöra den samiska kulturen och språket. Det är en utmaning för kommunen att hitta undervisande lärare för att kunna erbjuda alla varieteter.

SKOLGÅRDAR OCH UTEMILJÖ

Forskning visar att tillgång till ändamålsenliga förskole- och skolgårdar spelar en viktig roll för barns och ungas bildning och i deras sociala och fysiska utveckling. Därför är det viktigt att utveckla bra utemiljöer som främjar barns och ungas allsidiga utveckling. Det bör finnas plats för lek, sport och vilda aktiviteter, men även för samtal, enskildhet, sinnliga upplevelser och stillhet.

Arvidsjaurns samhälle har ett antal allmänt tillgängliga lekplatser, var dessa finns illustreras i kartan på nästa sida.

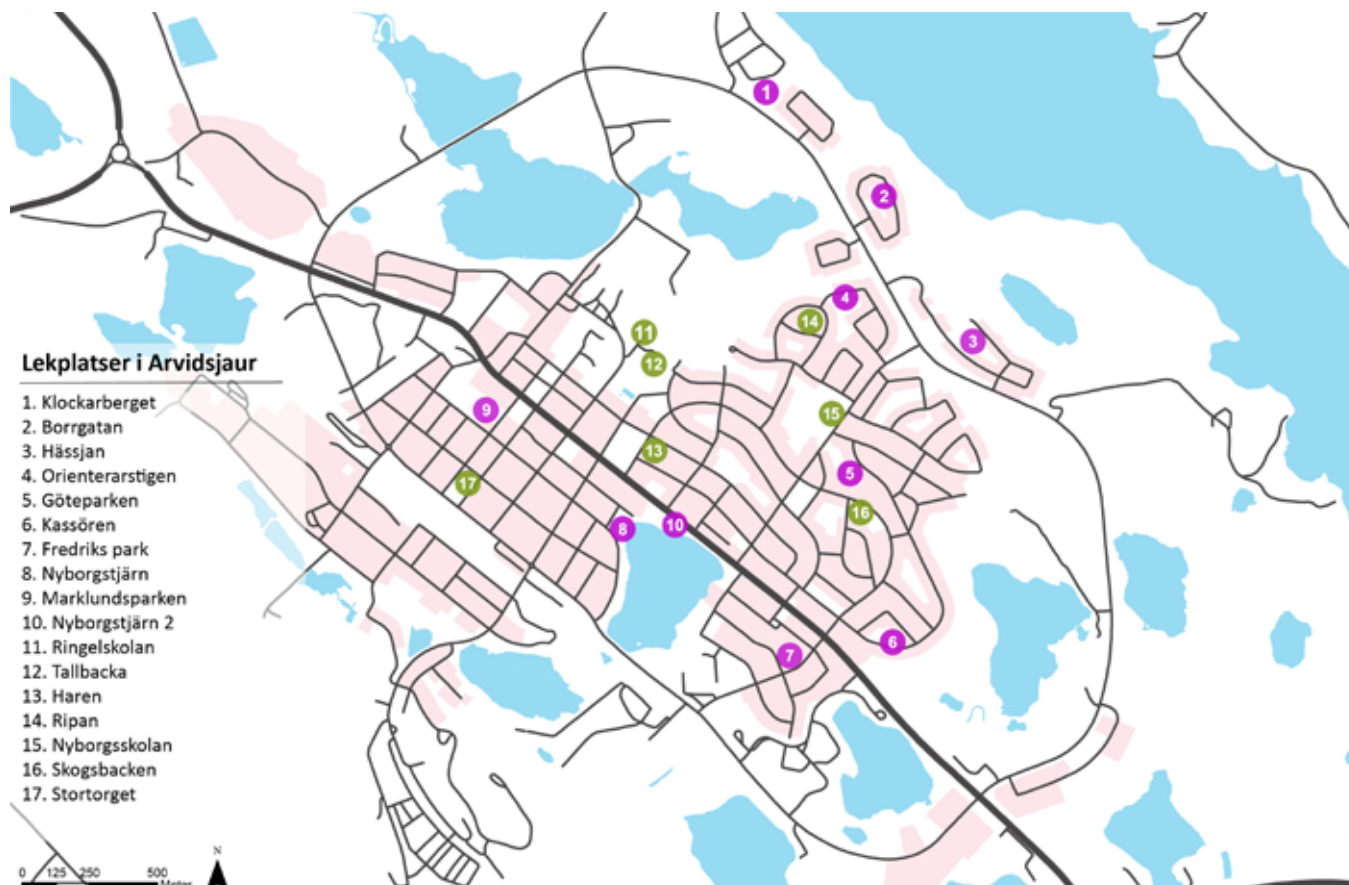

REKOMMENDATIONER

- Kvaliteten på utbildningen ska skapa förutsättningar för eleverna att nå utbildningens mål och möjliggöra vidare studier.
- Tidiga insatser för att främja barn och elevers lärande, utveckling och hälsa bör prioriteras.
- Kommunen ska reducera den problematiska skolfrånvaron genom att via gränsöverskridande och samordnade insatser tidigt erbjuda individbaserat stöd till elever och vårdnadshavare.
- Alla ska ges samma förutsättningar i en jämställd verksamhet.
- Elevernas inflytande och delaktighet ska säkerställas i alla åldrar.
- Ett ökat samarbete med gymnasieskolorna i närområdet och då kanske främst inom R10 bör prioriteras i syfte att öka utbildningsutbudet samtidigt som kvalitén och kostnadseffektiviteten ökar.
- Förskolor och grundskolor ska ha en stimulerande utemiljö och enkelt kunna nå naturområden för att ge bästa förutsättningar för lärande i utemiljö.

Kartan illustrerar vilka lekplatser som finns i Arvidsjaurs samhälle. Tio av dessa är allmänna lekplatser (1-10). Resterande finns på förskolor/skolor (11-17).

Eftergymnasial utbildning, kompetensförsörjning och integration

Lärcentrum tillhör kommunens näringslivsfunktion och strävar efter ett nära samarbete i utbildningsfrågor på eftergymnasial nivå och initierar, samordnar och genomför riktade utbildningsinsatser där det finns ett behov av vidareutbildning.

Arvidsjauras lärcentrum tillhandahåller dessutom ett tekniskt stöd till alla studenter som studerar på eftergymnasial nivå på distans, i form av studierum, videokonferensrum och tillgång till tentamensservice. Genom kommunalförbundet Akademi Norr sker samverkan med regionens universitet och med närliggande kommuner.

Behovet av vuxenutbildning bedöms öka under de närmaste åren med anledning av arbetsmarknadens behov. Vuxenutbildningen behöver därmed vidareutvecklas för att anpassas till ett livslångt lärande.

KOMPETENSFÖRSÖRJNING OCH BEHOV

Kompetensförsörjning är en av Arvidsjauras kommuns stora utmaningar. Kommunstyrelsen antog 2022-02-08, § 10 en kompetensförsörjningsplan. Syftet med kompetensförsörjningsplanen är att kartlägga nuläget i organisationen, tydliggöra kommande kompetensbehov samt att visa på planerade åtgärder och arbetssätt för att fylla kompetensbehovet. 2023-03-22 tecknade kommunen och Arbetsförmedlingen en överenskommelse för att påskynda individens etablering i arbetslivet och förbättra kompetensförsörjningen. Prioriterade grupper för samarbete är långtidsarbetslösa och/eller kortutbildade arbetsökande med syfte att de ska nå egenförsörjning eller studier.

INSPIRATION OCH VÄLKOMNANDE

Att arbeta med integration är viktigt och ska prioriteras högt. Det är känt sedan länge att kommunens innevånarantal sjunker och att befolkningen blir allt äldre, vilket ökar utgifterna. För att påverka denna utveckling är det viktigt för alla att arbeta för att inspirera nyanlända att bo kvar i kommunen. Nyckeln till detta kan vara tidiga insatser som utbildning, möjligheter att hitta arbete, skapa en meningsfull fritid och på sikt bilda familj. Syftet med denna verksamhet är att ge stöd och trygghet till ungdomar på deras väg till ett självständigt liv med egen försörjning.

Alla som flyttar hit ska känna sig välkomna och sedda. Kommunen bör, genom samverkan med olika aktörer, säkerställa att människor möts och hittar sin vardag. Kommunen behöver även arbeta med attityder så att alla är stolta över sin kommun och därför sprider det vidare ut i landet och världen.

REKOMMENDATIONER

- Sociala verksamheten ska arbeta med aktiva åtgärder för att stödja individer utanför arbetsmarknaden att nå egen försörjning.
- Kommunen bör medverka till att skapa mötesplatser som inte är tilldelade en särskild grupp, utan är till för alla.
- Kommunen bör arbeta för att få alla medarbetare att vara bra ambassadörer för vår kommun.
- Arbetet att hålla den strategiska kompetensförsörjningsplanen aktuell bör prioriteras.
- Kommunen bör utreda möjligheten att få fler utbildningar som är anpassade efter den lokala arbetsmarknadens behov, såväl inom gymnasieskolan som för vuxna.

Ett starkt näringsliv

Ett gott företagsklimat signalerar framtidstro och är en viktig värdemätare på kommunens utvecklingskraft. Företagen skapar jobb och sysselsättning vilket såklart är avgörande för möjligheten att finansiera välfärd och infrastruktur. Som kommun kan vi göra mycket för att bättra på företagsklimatet. Det kan handla om effektiv och transparent myndighetsutövning eller tillståndsgivning. Det är också viktigt att ha ett gott bemötande och en förståelse för näringslivets villkor.

Företagen i Arvidsjaur kommun ska ges så goda förutsättningar som möjligt att växa och utvecklas. Att skapa goda förutsättningar handlar bland annat om att tillgången till mark, lokaler och bostäder ska fungera väl. På markanvändningskartan finns förslag på framtida områden för verksamheter. Planberedskap finns även i form av planlagd mark för industri och handel. Kommunens tillståndsgivning/hantering av bygglov och planärenden ska vara effektiv och det ska finnas fungerande mötesplatser där näringsliv, kommun och myndigheter kan mötas.

SERVICE OCH INSATSER

Arvidsjaur kommun kommer fortsätta arbetet med att förenkla företagares kontakter med kommunen och erforderliga myndigheter. Målet är en samlad dialog kring en exploatörs utvecklingsplaner för att på så sätt skapa en smidig process med information

och tillståndsgivning. Många företag upplever att det är krångligt med upphandling och väljer därför bort kommunen som kund. Under de närmaste åren kommer därför särskilda utbildnings- och informationsinsatser att genomföras med fokus på upphandling och kommunens planerade inköp. Arvidsjaur kommun ska möjliggöra för företag som bedriver verksamhet i kommunen att lämna anbud på kommunens upphandling av varor och tjänster.

SAMORDNING OCH UTBILDNING

Kompetensförsörjning är en stor utmaning för företag i kommunen och det är viktigt att det finns ett nära samarbete i utbildningsfrågor på alla nivåer. Lärcentrum tillhör kommunens näringslivsfunktion och ska verka för att initiera (eller i samarbete med andra utbildningsaktörer), samordna och genomföra utbildningsinsatser riktade gentemot vuxna medborgare samt företag och andra arbetsgivare i kommunen, som har behov av vidareutbildning. Gymnasieskolan är också en viktig aktör rörande den lokala arbetsmarknadens behov av utbildning.

DIALOG OCH PLANBEREDSKAP

En god dialog mellan de areella näringarna inom kommunen är en framgångsfaktor för alla parter möjlighet att utvecklas och för att undvika konflikter.

Försvarmakten, rennäringen, testnäringen, besöksnäringen, skogsnäringen och skoterförare använder ofta samma markområden för sin verksamhet varför en god dialog och kännedom om varandras verksamheter är central.

Det finns en planberedskap för ytterligare arbetstillfällena i kommunen i form av villatomter och planlagd mark för flerbostadshus och verksamheter.

ÖKAT INTRESSE FÖR MARKOMRÅDEN

Under de senaste åren har kommunen sett en ökad efterfrågan på mark för industri och verksamhet. Kommunen ser därför ett behov av att ta fram ytterligare planlagd mark för ändamålet och har lagt ut ett antal potentiella områden för industri/verksamhet i anslutning till Arvidsjaurs samhälle. Vid framtida detaljplanering behöver trafikförsörjningen till områdena utredas för att säkerställa en trafiksäker framkomlighet och säkerhetsavstånd för alla trafikslag, väg och järnväg, för en hållbar samhällsutveckling.

Området i anslutning till Arvidsjaurs samhälle utgör en svår passage för renskötseln och är ett utpekat riksintresse. Innan exploatering krävs en bedömning om vilken påverkan som exploateringen kan ha för renskötseln och den trånga passagen. Utgångspunkten ska vara att små störningar kan utgöra stora hinder och att de funktionella sambanden ska/måste säkerställas och upprätthållas.

REKOMMENDATIONER

- Kommunen bör arbeta för en ständig förbättring av företagsklimatet. Särskilt fokus bör läggas på att fortsätta arbetet med att förenkla företagares kontakter med kommunen och erforderliga myndigheter.
- Kommunen bör vara en aktiv part i frågor som bedöms vara av särskild vikt för näringslivets utveckling, exempelvis vid markfrågor, investeringskapital, eller etableringar och behov utav särskild kompetens och/eller arbetskraft.
- Kommunen bör bjuda in till årliga dialogmöten för de areella näringarna.
- Arvidsjaurs kommun ska möjliggöra för företag som bedriver verksamhet i kommunen att lämna anbud på kommunens upphandling av varor och tjänster.
- Kommunen bör erbjuda kostnadsfri rådgivning och visa på finansieringsmöjligheter till den som vill starta eller utveckla sitt företag.

Foto: Sandra Hallinor

Foto: Sabine Hader

Besöksnäringen

Besöksnäringen sammantaget utgör en av kommunens största branscher med närmare 200 anställda inom dess olika delar (handel, boende, transporter, aktiviteter, restauranger). Många av de verksamma föreningarna i kommunen har också en viktig funktion i besöksnäringens varande och utveckling.

Tillväxten har de senaste decennierna legat i genomsnitt på 5 % årligen. Det finns skäl att anta att branschen kommer att växa i betydelse ytterligare. Inom destination Arvidsjaur finns ca 1 200 tillgängliga kommersiella bäddar, därtill kommer ett antal hundra bäddar i privat boende.

Arvidsjaur kommun är idag en stark vinterdestination där charterturismen är en stor del. Det finns ett ökande intresse bland våra företag att arbeta mer med andra säsonger, både sommar och framförallt hösten anses ha stor potential.

VÄRDEKEDJA OCH INFRASTRUKTUR

Besöksnäringen består av en värdekedja sammansatt av flera olika aktörer, i samverkan eller var för sig. Besöksnäringens utveckling är beroende av många funktioner i en kommun. Som huvudman för till exempel avfallshantering och annan infrastruktur är kommunen ofta avgörande för en fungerande besöksnäring.

Besöksnäringen är också den näring som i allra störst utsträckning möter kommunen som myndighet, i tillstånd- och tillsynsfrågor. Kommunen kan också arbeta aktivt med företagsfrämjande insatser som kompetensutveckling, nätverksarbete och att driva samverkansprocesser.

En god grundinfrastruktur är en förutsättning för att besöksnäringen ska kunna utvecklas. Det innefattar alltifrån naturleder och olika resmöjligheter till internetuppkoppling och attraktiva miljöer. En tillgänglig region förutsätter att infrastruktur och livsmiljö även planeras utifrån besökarens perspektiv. En utveckling av laddinfrastrukturen för elbilar är också en viktig pusselbit för att bland annat få fler turistiska besök.

Behov som uttrycks av besöksnäringen handlar om fler bäddar (särskilt vintertid), fler reseanledningar samt kommunikation och marknadsföring av den geografiska platsen Arvidsjaur kommun. I en globaliserad värld är det viktigt att ha ett konkurrenskraftigt varumärke. För att etablera och stärka ett sådant varumärke krävs att såväl kommunen som privata aktörer och invånare sprider berättelsen om Arvidsjaur kommun.

Fortsatt goda förutsättningar och en hållbar utveckling av besöksnäringen är viktiga för kommunens utveckling. Kommunen bedömer därför att besöksnäringen är av stort allmänt intresse.

REKOMMENDATIONER

- Kommunen bör genomföra platsmarknadsföring som stärker Arvidsjaur kommuns profil och attraktionskraft för boende, besökare och inflyttare. Den digitala närvaron är särskilt viktig.
- Kommunen bör bidra till att skapa nätverk och ordna mötesplatser för att underlätta samarbete mellan olika aktörer inom besöksnäringen.
- Kommunen bör verka för en utveckling av laddinfrastruktur och tankstationer för fossiloberoende transportmedel.

Test- och övningsverksamhet

Fordonstester har funnits i vår region sedan tidigt 70-tal och är idag en väl etablerad näring. Från att enbart erbjudit kunderna plogade och preparerade isbanor så verkar näringen idag för att kunna erbjuda kunden helhetslösningar, allt ifrån modernt utrustade serviceverkstäder till kontor och boende.

Fortsatt goda förutsättningar och en hållbar utveckling av testnäringen är en av de avgörande faktorerna för Arvidsjaur kommuns och hela testregionens utveckling. Kommunen bedömer därför att testnäringen är av stort allmänt intresse. Områden för testverksamhet/industri finns utlagda i planen.

VERKSAMHET & UTVECKLING

Tack vare testverksamheten kan Arvidsjaur Flygplats erbjuda direktflyg från flera europeiska städer, som utöver resenärer med anknytning till testverksamhet även tar med turister till regionen. Det finns ambitioner att kunna förlänga säsongen och en viss testverksamhet pågår idag sommartid, om ännu i något begränsad skala. Neringen verkar också för att utveckla erbjudandet till kunden, vilket kräver investeringar i såväl teknik som kompetens.

Med anledning av testnäringens stora effektbehov utgör eldistributionssystemet en utmaning vid etablering och utökning av testverksamhet. Andra frågor som är viktiga för testnäringens utveckling är ett attraktivt centrum, bredband och mobilnät.

Det finns aktörer som visat intresse av att rusta upp den nedlagda järnvägen mellan Arvidsjaur och Jörn; Med syfte att skapa bättre förutsättningar för godstrafik alternativt en tågtestbana i kallt klimat. Kommunen ställer sig positiv till en upprustad bana. Tågtestbanan skulle skapa förutsättningar för en effektiv och

väl fungerande tågtrafik med positiva konsekvenser för såväl samhälle som miljö till följd. Kommunen har samtidigt framhållit att det optimala vore om banan också kunde nyttjas för att skapa bättre förutsättningar för godstrafik. En väl fungerande dialog med berörda samebyar och Försvarsmakten är central för att få till stånd en fungerande lösning för alla parter.

2021 återinvigdes Norrlands dragonregemente, K4 i Arvidsjaur som en del i Försvarsmaktens växande verksamhet. Försvarsmakten i Arvidsjaur utgör en viktig del av Arvidsjaur samhälle och kommunen ser att orten har goda förutsättningar för en utökning av den militära verksamheten i Arvidsjaur. En utökad försvarsmaktsverksamhet kommer att innebära att det låter mer och blir mer trafik, både i luften och på väg.

Försvarsmakten har beskrivit att om Försvarsmakten i en framtid skulle ha behov av en utökning av skjutfältet skulle detta i så fall ske i sydlig riktning mot Brunmyrhedsvägen (vägen mellan Abborrträsk och Brunmyrheden).

REKOMMENDATIONER

- Kommunen ska verka för en fortsatt utveckling av testverksamheten.
- Etableringar inom utlagda områden för testverksamhet/industri kan komma att kräva exempelvis bygglov, marklov, strandskyddsdispenser, anmälan enligt miljöbalken eller andra tillstånd. Hänsyn bör tas till platsens lokala förutsättningar såsom eventuella höga naturvärden, allmänhetens tillgång till friluftsliv och ekologiska samband. Tidigt samråd med berörda samebyar är centralt. Samrådet kan ge värdefull information som även kan användas vid bedömningen av påverkan på riksintresset men kommunen som myndighet ska också i varje enskilt ärende belysa kumulativa effekter och göra en bedömning av påverkan på riksintresset. Vid behov kan kommunen föra dialog med länsstyrelsen om bedömningen.
- Vid etableringar av testverksamhet i anslutning till Försvarsmaktens samrådsområden bör samråd ske med Försvarsmakten.
- För att minska risken att begränsningar i eldistributionssystemet påverkar kommunens utvecklingsmöjligheter bör kommunen prioritera att kontinuerligt leverera information till Vattenfall om kommunens utvecklingsplaner, delta i tidig dialog med Vattenfall samt uppmana intressenter att ta tidig kontakt med Vattenfall där elförsörjning är en bärande del av projektet.
- Arvidsjaur kommun ser positivt på såväl förslaget att inrätta en tågtestbana mellan Arvidsjaur och Jörn som projektet Inlandslänken.

8 ANSTÄNDIGA
ARBETSVILLKOR
OCH EKONOMISK
TILLVÄXT

12 HÅLLBAR
KONSUMTION OCH
PRODUKTION

Handel

Handel är en viktig del av besöksnäringen, inte minst gentemot besökare från omkringliggande kommuner. Arvidsjaur kan idag erbjuda ett rikt urval av butiker och service.

Kommunen vill att handeln ska fortsätta utvecklas och att Arvidsjaur även framgent ska ses som ett naturligt centrum för handel av kringliggande kommuner och övriga besökare. Det är därav mycket viktigt att vi verkar för ett attraktivt centrum och kan tillhandahålla lokaler med goda affärlägen.

E-handeln vinner marknad och i Arvidsjaur har ett antal företag utvecklat framgångsrika e-handelskoncept. Med ökad fjärrhandel ökar antalet godstransporter och här kommer alltmer fokus ligga på hur man löser logistikfrågor i glesbygd.

REKOMMENDATIONER

- Kommunen ska arbeta för att på olika sätt stödja nya och befintliga entreprenörer inom handeln, till exempel genom riktade utbildningsinsatser. Genom dialog och kunskapsutbyte identifieras aktuella utmaningar och behov av ny kunskap och kompetens.
- Kommunen ska bidra till att öka kunskapen och insikten om handelns betydelse för samhället hos beslutsfattare, opinionsbildare och den breda allmänheten.

Ett attraktivt centrum erbjuder lokaler med goda affärlägen

Foto: Jeswin Thomas (Pexels)

Mineralutvinning

Eva-fyndigheten har klassats som riksintresse för mineralutvinning. Fyndigheten har väldokumenterade och goda halter av zink, bly, koppar, silver och guld.

I Laver, mellan Moskosel och Älvsbyn, ligger ytterligare en gruvfyndighet; Laver som består främst av koppar, men innehåller även andra metaller som guld, silver och molybden.

Den 1 augusti 2018 gjordes en ändring i minerallagen som innebar att det inte längre är möjligt att bevilja nya ansökningar om undersökningstillstånd eller bearbetningskoncessioner för uran. Kommunen har dock noterat att ett antal riksdagsledamöter har motionerat om att upphäva detta förbud mot brytning.

Foto: Markus Spiske (Pexels)

REKOMMENDATIONER

- Eva-fyndigheten som har bedömts utgöra riksintresse för mineralutvinning ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada riksintresset.
- Om verksamheten i Laver kommer till stånd bör kommunen verka för att Arvidsjaurs kommun får del av de positiva effekter som gruvbrytningen ger.
- Bygdemedel från eventuell gruvnäring ska stanna i lokalsamhället.
- Kommunen bör som remissinstans påtala vikten av långsiktigt hållbara gruvor: miljömässigt, ekonomiskt och socialt.
- Kommunen vill vara en kommun fri från uranbrytning.

Foto: Robin Franzén

Skogsbruk och gröna näringar

Skogsbruk är en areell näring av stor lokal, regional och nationell betydelse. Av kommunens landareal är 77 % produktiv skogsmark. Skogsbruk är ett allmänt intresse enligt Miljöbalken och har stor betydelse som råvaruproducent, för arbete och rekreation och för att mildra effekterna av klimatpåverkan.

Större delen av kommunen utgörs av skogsmark, vilket är en tillgång. Här finns god utvecklingspotential oavsett om det rör sig om produktionsskogar eller om skogen nyttjas för fritid och rekreation. Vid upprättande av nya vandringsleder bör markägaren upplysas om vikten av att ta hänsyn till markens rekreativvärde vid avverkningsarbete i anslutning till vandringsleden. Skogen får också en allt större betydelse i energiproduktionen och som en viktig resurs i klimatomställningen.

Arvidsjaur är en utpräglad skogskommun och om än skogen idag inte sysselsätter lika många som förr inom basindustrin så har många fortfarande sin sysselsättning inom skogsbruket. Skogen är också viktig för andra näringars utveckling, exempelvis besöksnäringen. Vi ser också att det finns utvecklingspotential i förädling av den råvara som skogen utgör, till exempel skogens bär.

JORDBRUKSMARK

God odlingsjord utvecklas genom biologiska processer som tar oerhört lång tid, och kräver stora resurser att skapa. Jordbruksmark är en ändlig resurs, och en av våra viktigaste resurser för att producera livsmedel och andra råvaror. I ett långsiktigt perspektiv är det viktigt att bevara möjligheten för kommande generationer att också kunna använda marken, eftersom ingen av oss vet var vår mat produceras om 20 eller 50 år. Globala fenomen som ökande befolkning, markförstöring och klimatförändringar kommer sannolikt att leda till ett långsiktigt och bestående ökat behov av jordbruksmark. Minskande matproduktion i Norrbotten gör oss extremt sårbara om vi skulle hamna i en krissituation, till exempel om gränserna stängs vid ett utbrott av smittsam sjukdom.

Enligt miljöbalken 3 kap 4 §, får jordbruksmark bara tas i anspråk om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och om detta behov inte kan tillgodoses på annan mark på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt.

Enligt miljödomstolens domar räknas all jordbruksmark som brukats i närtid som brukningsvärd jordbruksmark. All mark som det söks jordbruksstöd för räknas per definition som brukningsvärd. Miljööverdomstolen har också slagit fast att mark som inte brukas idag på grund av exempelvis olönsamma förhållanden ändå kan vara brukningsvärd. Om marken inte är med i stödsystemet behöver därför brukandet bedömas.

Foto: Sandra Hallnor

Med brukscentrum menas området runt de ekonomibyggnader som används till jordbruksproduktion. I den fysiska planeringen bör man ha respekt för detta brukscentrum och undvika ny bebyggelse närmast brukscentrumet för att minimera buller och olägenheter för omgivningen.

Jordbruksmark närmast verkamma produktionsplatser (platsen för en byggnad där djurhållning bedrivs eller platsen för bete) är ofta viktig för jordbrukets intressen. Verksamhet som inte handlar om utveckling av jordbruksföretagets egen verksamhet bör därför om möjligt lokaliseras till annan plats.

HELA GÅRDEN-PERSPEKTIV

Konsumenternas intresse för lokalproducerad mat växer och svensk livsmedelsproduktion bidrar till lägre klimatpåverkan och bra djuromsorg. En ökad livsmedelsproduktion innebär även att självförsörjningsgraden ökar. I dagsläget finns relativt stora arealer nedlagd åker. Här finns möjligheter till livsmedelsproduktion som ett led i att återskapa en levande landsbygd. För Arvidsjaurs kommuns del ligger potentialen främst i det småskaliga lantbruket där råvaran förädlas och konsumeras lokalt och det är därför viktigt att det finns strukturella förutsättningar för företagen att stå på flera ben och exempelvis utveckla turistverksamhet i kombination med lantbruket.

Att kunna bygga i strandnära läge och ha tillgång till bredband är exempel på aspekter som kan få en stor

inverkan på företagens samlade situation. Kommunen bör i sitt näringslivsarbete kring de gröna näringarna och turistföretagande på landsbygden tillämpa ett "hela gården perspektiv" då företagets situation på landsbygden som helhet påverkar möjligheterna för de gröna näringarna att utvecklas. Det är även viktigt att landsbygdsutveckling i strandnära läge inte sker på ett sådant sätt att förutsättningarna för att aktiva lantbruk ska kunna fortsätta bedrivas och utvecklas riskerar att äventyras.

REKOMMENDATIONER

- Kommunen bör vara lyhörd för behoven hos det träkluster som finns i kommunen (Glommerstråk, Fjällbonäs och Arvidsjaur) med syfte att säkra befintliga arbetstillfällen och ge förutsättningar för en fortsatt utveckling av näringen.
- Kommunen bör i sitt näringslivsarbete kring de gröna näringarna och turistföretagande på landsbygden tillämpa ett "hela gården perspektiv" då företagets situation på landsbygden som helhet påverkar möjligheterna för de gröna näringarna att utvecklas.
- Odlingslandskapet och jordbruksmarkens värden för framtida odlingsbehov bör värnas.

Foto: Sandra Hallnor

Samiska näringar

Arvidsjaur kommun utgör en del av Sápmi, samernas land och är belägen i det skogsamiska området. Samisk näringsverksamhet är väldigt bred. De traditionella samiska näringarna är renskötsel, sameslöjd, konsthantverk, jakt och fiske. Men även ren- och ägslakterier, förädling av kött och andra produkter, samisk mat i butik och restaurang, gårdsbruk, turism, samisk jojk och musik, scenkonst, författare, tolk, foto, film är viktiga verksamheter.

Renskötsel bedrivs här året runt. Skogssamisk renskötsel särskiljer sig från renskötseln i fjällsamebyar genom att man aldrig flyttar till högfjäll och har mer sammanhängande marker där renskötseln flyttar mellan olika betesmarker. I Sverige finns 10 skogssamebyar. Inom kommunen har fyra skogssamebyar (Västra Kikkejaure, Östra Kikkejaure, Mausjaur och Ståkke) och en fjällsameby (Luokta-Mávas sameby) sina marker. Ytterligare tre samebyar har flyttleder inom kommunens gränser (Svaipa, Semisjaur-Njarg och Maskaure) och har rätt att flytta/rastbeta. I Arvidsjaur finns också Sveriges modernaste renslakteri som är samebyggt och slaktar cirka 15 000 renar årligen. Det finns även en aktiv sameförening.

RÄTTIGHETER OCH KULTUR

Renskötselrätten är grundlagsskyddad och svenska myndigheter har en skyldighet att främja det samiska

folkets möjligheter att behålla, utveckla och utöva sin kultur och samfundsliv enligt regeringsformen 1 kap. 2 §. Samernas rätt till renskötsel fastslås uttryckligen i regeringsformen 2 kap. 17 § om näringsfrihet. Renskötsel är en erkänd del av samernas kultur och traditionella levnadssätt i Sverige. Renskötselrätten utgör en särskild rätt till fast egendom (bruksrätt). Genom rättspraxis (Skattefjällsmålet och Nordmalingsmålet) har det fastslagits att renskötselrätten grundas i ett långvarigt bruk genom urminneshävd och sedvana. Det är även klarlagt att det rör sig om en rättighet av civilrättslig karaktär. Renskötselrätten omfattas av det konstitutionella egendomsskyddet i 2 kap. 15 § regeringsformen och artikel 1 i första tilläggsprotokollet till Europakonventionen för de mänskliga rättigheterna. Urfolks rättigheter utgör även en integrerad del av det internationella ramverket till skydd för de mänskliga rättigheterna.

En stor del av Arvidsjaur kommun utgör också riksintresse för rennäringen. Skyddet för rennäringen syftar till att bibehålla förutsättningarna för näringen genom att ge de viktigaste områdena i varje sameby ett särskilt skydd. Mer om områden utpekade som av riksintresse för rennäringen finns att läsa i avsnittet "Riksintressen".

Den skogsamiska kulturen är unik och en minoritet i det samiska samhället och är en tillgång för kommunen. Lappstaden är ett exempel på skogssamisk kultur i området. Arvidsjaur kommun och andra aktörer bör därför bidra till att stärka och utveckla

den skogssamiska kulturen och renskötseln. Kommunen är också samisk förvaltningskommun vilket bland annat innebär att samisktalande har rätt att använda samiska i kontakter med kommunen och möjlighet till äldreomsorg och barnomsorg på samiska om någon önskar det.

FÖRUTSÄTTNINGAR OCH PÅVERKAN

Renbetet har allteftersom minskat och förutsättningarna för renskötseln försämrats. Under senare år har problemen inom kommunen förvärrats genom ökat rovdjurstryck, ökad exploatering och skogsbruk. Även klimatförändringarna påverkar renskötseln. En ökad frekvens av nollgenomgångar under vinterbetet leder till att det bildas is och skare som försvårar för renarna att beta. Det varmare klimatet kan också komma att påverka isförhållandena på sjöar och vattendrag längs renarnas flyttleder. Eftersom all mark inom kommunen, förutom tomtmark, även utgör någon samebys marker innebär all ytterligare exploatering någon form av påverkan på rennäringen. Exempel på verksamheter som riskerar att påverka rennäringen negativt är ökad skotertrafik, hundspannskörning, övrig besöksnäring och testverksamhet. Renarna är särskilt känsliga under vintern och våren när vajorna är dräktiga. Om vajorna stressas kan det leda till att de kastar kalvarna de har i magen. För företag verksamma inom Arvidsjaur kommun är en väl fungerande dialog därför helt central för att undvika eller minska påverkan.

Samebyarna får påstötningar om att renarna tar sig in på bland annat fritidshustomter och fritidshusägarna anser att samebyn borde se till att renarna ej beträder privat tomtmark. Arvidsjaur kommun tillhör skogs-samebyarnas åretruntmarker. Om man uppför fritidshus och bostäder inom åretruntmarkerna föreligger påverkan av ren på olika sätt. Detta kan t.ex. innebära att tomtägaren behöver stängsla in tomten eller acceptera att renar beträder tomten. Dock får stängsel inte uppföras så att de utgör ett hinder för renflytt (94 § rennäringslagen). Kommunen bör upplysa om detta i samband med bygglov för fritidshus.

Av 93 § rennäringslagen framgår att när renar finns inom ett område ska hund hållas i band eller vara instängd. För hundägaren gäller även strikt ansvar vilket innebär att hundens ägare ansvarar för alla skador som den egna hunden orsakar, oavsett om hundägaren varit oaktsam eller ej. Lösa hundar kan driva renar, skingra renhjordar eller driva renar åt fel håll vilket orsakar ett stort merarbete. Skotertrafik är en annan företeelse som påverkar förutsättningarna för samebyarna varför hänsyn till rennäringen är mycket viktigt.

Enligt 6 kap, 2 § miljöbalken ska avses med miljöeffekter direkta eller indirekta effekter som är positiva

eller negativa, som är tillfälliga eller bestående, som är kumulativa eller inte kumulativa och som uppstår på kort, medellång eller lång sikt.

ÖKAD FÖRSTÅELSE OCH KUNSKAP

En god dialog mellan de areella näringarna inom kommunen är en framgångsfaktor för alla parter möjlighet att utvecklas och för att undvika konflikter. Försvarsmakten, rennäringen, testnäringen, besöksnäringen, skogsnäringen, eventföretag och friluftsliv använder ofta samma markområden för sin verksamhet varför en god dialog och kännedom om varandras verksamheter är central.

För att öka förståelsen och underlätta för de samiska näringarna bör kommunen genomföra insatser för att höja allmänbildningen om urfolket samerna, samisk kultur, renskötsel och andra samiska näringar – både för tjänstepersoner och politiker men också för näringsliv, skolor och allmänhet.

REKOMMENDATIONER

- Vid etablering av ny verksamhet eller utökning av befintlig ska kommunen uppmana exploatörer/projektörer/verksamhetsutövare att i ett tidigt skede ta kontakt med berörda samebyar. Kontaktpersonen för samebyn är samebyns ordförande som sedan avgör hur frågan ska hanteras inom samebyn.
- Vid etablering av ny verksamhet eller utökning av befintlig är samråd med berörda samebyar centralt för att minska påverkan på renskötseln. Samrådet kan ge värdefull information som även kan användas vid bedömningen av påverkan på riksintresset men kommunen som myndighet ska också i varje enskilt ärende belysa kumulativa effekter och göra en bedömning av påverkan på riksintresset. Vid behov kan kommunen föra dialog med länsstyrelsen om bedömningen.
- Texten "Arvidsjaur kommun tillhör skogssamebyarnas åretruntmarker. Om man uppför fritidshus och bostäder inom åretruntmarkerna föreligger påverkan av ren på olika sätt. Detta kan t.ex. innebära att tomtägaren behöver stängsla in tomten eller acceptera att renar beträder tomten. Dock får stängsel inte uppföras så att de utgör ett hinder för renflytt (94 § rennäringslagen)." bör läggas in som upplysning i bygglovet för att informera fastighetsägare om vad som gäller.
- Kommunen bör regelbundet bjuda in samtliga samebyar som är verksamma inom kommunen för att diskutera gemensamma frågor och för att fånga upp samebyarnas behov i ett tidigt skede.
- Kommunen bör genomföra insatser för att höja allmänbildningen om urfolket samerna, samisk kultur, renskötsel och andra samiska näringar – både för tjänstepersoner och politiker men också för näringsliv, skolor och allmänhet.

Hållbar infrastruktur och klimat

Avfall och återvinning

Det är mycket som händer inom avfallsområdet just nu vilket kommer att påverka kommunens avfallsverksamhet.

HUSHÅLLSAVFALL

Enligt lag ska alla kommuner från 2024 tillhandahålla ett system för insamling av hushållsavfall. Naturvårdsverket får dock meddela föreskrifter om undantaget från kravet om matavfallsinsamling i det enskilda fallet samt ge dispens från kravet om det finns särskilda skäl. Arvidsjaur kommun har bedömt att man omfattas av undantagsreglerna. Mängden matavfall som vi kommer att kunna samla in är väldigt liten och det kommer att ta för lång tid innan vi får ihop en transport och då hinner matavfallet röta innan det når en mottagningsanläggning. Förutom att Arvidsjaur kommun har svårt att se miljönyttan med en separat matavfallsinsamling, för en kommun med våra förutsättningar, anser vi även att en separat insamling

skulle innebära oskälliga kostnader för medborgarna. Om kommunen inte får undantaget kommer detta att resultera i stora investeringskostnader som skulle innebära en höjning av avfallstaxan. Kommunen ser en större potential i hemmakompostering av matavfall och kommer att marknadsföra detta ytterligare om kommunen får undantaget. Den som komposterar får i dagsläget rabatt på sophämtningen.

FÖRPACKNINGAR

En ny förordning om producentansvar för förpackningar trädde i kraft från den 1 januari 2024. Kommunerna tog då över återvinningsstationerna från förpacknings- och tidningsinsamlingen (FTI). Kommunen tittar nu på olika lösningar inför 2027 på hur framtidens återvinning ska se ut utifrån de regler som då träder i kraft.

BYGG- OCH RIVNINGSAVFALL

För bygg och rivningsavfall började nya regler gälla från den första januari 2023. Bygg och rivningsavfall ska sorteras ut i 6 fraktioner och dessa ska om möjligt skickas på materialåtervinning. .

RENHÅLLNINGSDNING

Varje kommun ska besluta om en renhållningsordning enligt Miljöbalken. Renhållningsordningen innehåller två delar, dels föreskrifter kring avfallshantering och dels en avfallsplan. Den senaste renhållningsordningen för Arvidsjaurs kommun antogs 2021-03-30, § 66. Renhållningsordningen är ett strategiskt dokument som innehåller uppgifter om avfall inom kommunen och anger hur kommunen och dess medborgare ska minska mängden avfall och dess negativa miljöpåverkan. Avfallsplanen styr mot att minska mängden

avfall. Genom främst informationsinsatser ska kommunen löpande belysa vikten av att minska mängden avfall. Hamnar rätt sak på rätt ställe slipper kommunens avfallsenhet onödiga kostnader vilket i förlängningen påverkar avfallstaxans nivå.

Kommunerna har från den 1 januari 2024 tagit över ansvaret för återvinningsstationerna från FTI. Foto: Polina Tankilevitch (Pexels)

REKOMMENDATIONER

- Nuvarande renhållningsordning bör revideras.

Foto: Sandra Hallnor

Vatten och avlopp

Inom Arvidsjaurs kommun finns kommunalt vatten och avlopp på 17 orter. Förutom de kommunala anläggningarna finns cirka 900 enskilda lösningar för vatten och avlopp.

Kommunfullmäktige antog 2022-10-25, § 102 en vatten- och avloppsplan (VA-plan) och en VA-policy, [se länk¹](#). Syftet är att uppnå en långsiktig och hållbar VA-försörjning för hela kommunen. VA-planen innefattar åtgärder för att uppnå fastställda ställningstaganden i VA-policyn.

Lagen om allmänna vattentjänster har ändrats vilket bland annat innebär att kommunerna ska ta fram, samråda och besluta om en vattentjänstplan. För Arvidsjaurs kommun innebär detta att ett arbete för att komplettera gällande styrdokument behöver genomföras. Eftersom styrdokumentet nyligen uppdaterats är förhoppningen att det inte ska innebära en så stor arbetsinsats.

ENSKILDA AVLOPP

Miljö-, bygg- och hälsoskyddsnämnden antog 2012-01-25 riktlinjer för enskilda avlopp. Syftet är att se till att befintliga och kommande enskilda avlopp i kommunen uppfyller rimliga krav vad gäller miljöskydd, hälsoskydd och smittskydd.

Av riktlinjerna framgår i vilka fall reningskrav enligt hög skyddsnivå bör gälla samt att områden som inte uppnår god ytvattenstatus med avseende på näringsämnen enligt NFS 2008:1. Dessa bör prioriteras i verksamhetsplaneringen och inventeras för att få en bättre uppfattning om antalet bristfälliga avlopp.

DAGVATTEN

För att kunna hantera ökade nederbörds mängder och kraftiga regn är det viktigt att bevara grönsstruktur med grönområden och gröna stråk för infiltration och avledning av dagvatten. På så vis kan kommunen minska anläggning av underjordiska dagvattenledningar samtidigt som bevarad grönsstruktur bidrar till fler positiva effekter genom ekosystemtjänster. Mer information om hur en långsiktigt hållbar dagvattenhantering inom kommunen ska uppnås framgår av den framtagna dagvattenstrategin, [se länk²](#).

SÄKER VATTENFÖRSÖRJNING

Kraven och behovet för att säkra kvalitén på dricksvatten ökar. Därför måste kommunen ta fram nya vattenskyddsområden för våra vattenanläggningar. Många är gamla och har undermåliga områdesgränser och föreskrifter. Detta arbete kommer att pågå löpande under flera års tid. Åtgärden finns med i den framtagna VA-planen.

1 Arvidsjaurs kommun (2022). VA-plan. <https://www.arvidsjaur.se/sv/kommun/Kommunpolitik/Politik/styrdokument4/>

2 Arvidsjaurs kommun (2021). Dagvattenstrategi för Arvidsjaurs kommun. <https://www.arvidsjaur.se/sv/kommun/Kommunpolitik/Politik/styrdokument4/>

Vattenförsörjningen för befolkningen i Arvidsjaur centralort baseras på grundvatten från området Nyborgsheden vid Arvidsjaur sjön, öster om centralorten. Under 2012 togs en strategisk vattenförsörjningsplan fram för Arvidsjaur centralort för att trygga vattenförsörjningen, såväl i ett kortsiktigt som i ett långsiktigt perspektiv. Av planen framgår bland annat att det finns ett antal viktiga vattenresurser som bör värnas för framtida dricksvattenförsörjning. I planen beskrivs också hur det fortsatta arbetet med att långsiktigt säkerställa vattenförsörjningen bör bedrivas. Detta har resulterat i att befintlig reservvattentäkt åter kommer att tas i bruk samt ett arbete med att säkra upp befintlig vattentäkt. Åtgärden finns med i den framtagna VA-planen.

REGIONALT VIKTIGA VATTENRESURSER

I den regionala vattenförsörjningsplanen för Norrbottens län har två områden pekats ut som vattenresurser av regional betydelse, Nyborgsheden öster om Arvidsjaur samhälle vid Arvidsjaur sjön och en isälvsavlagring i Moskosel. I planen beskrivs också att de större älvarna i länet, från vilka en ort (och/eller industri) tar vatten en bit ner i avrinningsområdet utgör mellankommunala vattenintressen. Exempel på detta är Piteälven (från vilken Piteå tar sitt råvatten) vars avrinningsområde sträcker sig genom delar av bland annat Arvidsjaur kommun. På samma sätt är Skellefteälven utpekad som en regionalt viktig vattenresurs i Västerbottens län då den bland annat fungerar som ytvattentäkt för Skellefteå stad. De regionalt viktiga vattenresurserna har lagts in på markanvändningskartan.

Med anledning av ett förändrat klimat blir det allt mer vanligt med låga grundvattennivåer som resulterar i problem med vattenförsörjningen. Fler och fler kommuner har under de senaste åren fått införa temporära bevattningsförbud samt uppmanat medborgare till att hushålla med vattnet för att inte riskera att täkterna sinar. Hittills har detta inte varit ett problem i Arvidsjaur men frågan bör bevakas.

REKOMMENDATIONER

- Befintlig reservvattentäkt i Arvidsjaur samhälle ska åter tas i bruk och befintlig vattentäkt ska säkras upp.
- Aktsamhet bör gälla vid markanvändning i anslutning till de viktiga vattenresurser som utpekats på den kommuntäckande kartan.
- Vattenskyddsområden med föreskrifter ska inrättas för samtliga kommunala dricksvattentäkter. Vid upprättandet av vattenskyddsområden ska effekter av ett förändrat klimat beaktas.
- För vattentäkter som inte är kommunala, men försörjer fler än 50 personer eller där vattenuttaget är mer än 10 kubikmeter/dag, ska vattenskyddsområden med föreskrifter inrättas.
- Arbetet med den framtagna VA-planen ska prioriteras.
- En vattentjänstplan ska tas fram.
- Lokalt omhändertagande av dagvatten bör tillämpas när det finns möjlighet.
- Snö som samlats upp efter Storgatan bör tippas på lämplig plats för snöupplag för att minska risken för föroreningar.
- I undersökningar av betydande miljöpåverkan för detaljplaner bör belysas vad planen innebär gentemot kravet att följa miljö kvalitetsnormerna för vatten.
- Vid konkurrens med andra intressen med risk för påverkan av vattentäkter ska intresset av att bibehålla god vattenkvalitet väga mycket tungt.
- Kommunen bör som remissinstans vid skogsgödsling påtala att statusen för närliggande vattendrag inte får försämrats samt att gödslingen ska utföras så att ett tillräckligt skyddsavstånd till dricksvattentäkter, vattendrag, sankmarker och skyddsvärda biotoper ska ges.
- Kommunen bör inom sin tillsyn av verksamheter prioritera de områden med vattenförekomster som inte uppnår god status.
- Kommunen bör årligen genomföra inventeringar av enskilda avlopp i anslutning till utvalda sjöar och vattendrag. Områden som inte uppnår god ytvattenstatus med avseende på näringsämnen enligt NFS 2008:1 bör prioriteras.
- Avstyckade tomter utanför verksamhetsområden för avlopp ska ha en storlek så att omhändertagande av avlopp kan ske inom den egna fastigheten. Normalt är det möjligt att lösa enskilt VA om tomt är minst 2000 kvm.
- Kommunen bör bevaka vattennivåerna i befintliga allmänna vattentäkter för att kunna agera proaktivt vid oroväckande nivåer.

Energiförsörjning

Det övergripande nationella målet är att energipolitiken ska förena ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet samt att Sverige år 2030 ska ha 50 % effektivare energianvändning jämfört med 2005. År 2040 ska 100 % av elproduktionen vara förnybar.

FJÄRRVÄRME

Arvidsjaur Energi är ett av Arvidsjaur kommun helägt bolag vars verksamhet är att producera, tillhandahålla samt leverera energi i form av värme till kunder inom kommunen. Med anledning av att alla fastighetsägare (när fjärrvärmeverket byggdes) inte erbjöds anslutning finns många villaägare som valt andra uppvärmningssystem. Under de senaste åren har därför många husägare valt att borra bergvärme.

I takt med att pris på el ökar, ökar också efterfrågan på fjärrvärme som värmekälla, både bland villahushåll och bland näringsidkare. Fjärrvärme är även ett sätt att frigöra andra energiresurser. En utmaning framåt är att säkerställa kapacitet för att möjliggöra nyanlutningar även i framtiden då det är förknippat med stora investeringar.

Allt fler aktörer konkurrerar om den tillgång som i dag finns på biobränsle. Sågverksnedläggningar har medfört minskad tillgång av biobränsle, främst i inlandskommunerna. Den största skogsägaren inom kommunen är Sveaskog. Tidigare har man i samband med avverkning tagit vara på grenar och trädtoppar (GROT) som levererats som biobränsle för värmeproduktion. Då denna verksamhet har upphört har det medfört ökade produktionskostnader för energibolaget. I dagsläget köper istället fjärrvärmeverket biobränsle i form av restprodukter från sågverken. Detta innebär långa transporter på lastbilar till och från sågverk, till stor del utanför kommunen, vilket i sin tur ger ett ökat slitage på våra vägar och ett ökat utsläpp av koldioxid.

VINDKRAFT

Kommunen antog 2013-03-20 ett tillägg avseende vindkraft som kommunfullmäktige 2022-11-22 bedömde som fortsatt aktuellt. De samlade störningarna för flyget, försvaret, rennärings, turismen och boende ledde under processen till att endast ett område bedömdes som lämpligt för vindbruk. Detta område har lagts in på den kommuntäckande markanvändningskartan.

SOLENERGI

På två timmar tar jorden emot lika mycket energi från solen som hela världens befolkning använder under ett år. Det gäller att hitta sätt att använda solenergin smart, både i Sverige och i andra länder. Två mindre områden för solcellsparker finns utlagda i planförslaget.

ELDISTRIBUTION

Svenska kraftnät har ett antal transmissionsnätledningar och en station inom Arvidsjaur kommun. Transmissionsnätet utgör grunden för Sveriges elförsörjning och är en samhällsviktig infrastruktur som tryggar landets elförsörjning. Transmissionsnätet har de högsta spänningsnivåerna (400 kV och 220 kV) och överför el långa sträckor inom och mellan länder.

Distributionsnätet, som består av region- och lokalnät, har lägre spänningsnivåer och arbetar med regional och lokal överföring av el. Såväl regionnätet som lokalnätet inom kommunen ägs av Vattenfall.

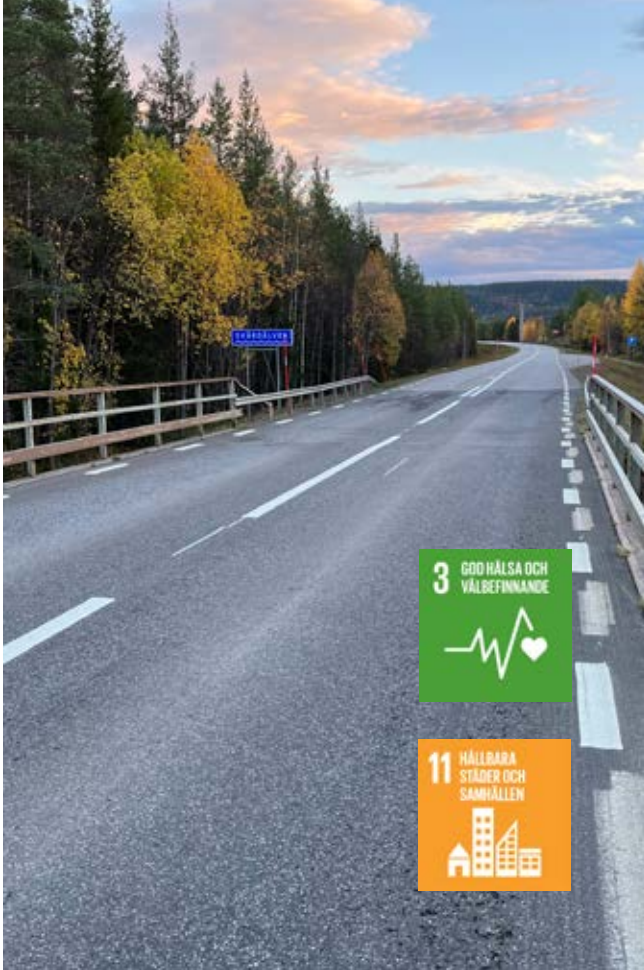
Samråd ska hållas med Svenska kraftnät när åtgärder och/eller verksamheter planeras inom 500 meter från transmissionsnätledningar och stationer.

Ny bostad- och skolbebyggelse placeras minst 130 meter från en 400 kV-ledning, 80 meter från en 220 kV-ledning, 165 meter från två parallella 400 kV-ledningar och 105 meter från två 220 kV-ledningar.

REKOMMENDATIONER

- Kommunen bör i samband med projektering av nya bostadsområden arbeta för samlokalisering av nedläggning av rör för att därigenom underlätta för fjärrvärmeanslutning.
- Fjärrvärmebolaget bör arbeta för att kunna ansluta fler kunder.
- Fjärrvärmeverkets kapacitet att kunna ansluta nya kunder bör bevakas.
- Kommunen bör påverka det statliga skogsbolaget att ta ett större lokalt ansvar vad gäller leverans av biobränsle inom kommunen.
- Kommunen ser positivt på att enskilda markägare ges möjlighet till energiproduktion med hjälp av solenergi.

NATIONELL OCH REGIONAL TRANSPORTPLAN

Med utgångspunkt från de transportpolitiska målen, inklusive klimatmålen tar trafikverket fram en nationell plan för transportinfrastrukturen. Nuvarande plan för perioden för 2022–2033¹ beskriver hur den statliga infrastrukturen ska underhållas och utvecklas. Under planperioden finns ett begränsat antal nya investeringar för Norra Sverige som bedöms vara nödvändiga att inrymma med anledning av de nya industrisatsningarna i Norrbottens län och Västerbottens län.

I planen tilldelas specifika medel till namngivna investeringar som är investeringar med en beräknad totalkostnad över 100 miljoner. Åtgärder under 100 miljoner, så kallade trimningsåtgärder, namnges inte i planen utan en ram sätts för dessa åtgärder. Åtgärder kan därmed bli aktuella även om de inte är namngivna i planen. I Arvidsjaur planeras exempelvis en ny rastplats längs väg E45.

En länstransportplan tas sedan fram av Region Norrbotten på uppdrag av staten och är tillsammans med den nationella planen en del av den långsiktiga planeringen av infrastrukturinvesteringar. Länstransportplanen för 2022–2033² innehåller större prioriterade investeringar samt åtgärder för bland annat kollektivtrafik, gång- och cykelvägar, trafiksäkerhetsåtgärder samt bidrag för effektiviseringar i kommunala vägnätet. För planperioden 2022–2033 har regeringen tilldelat låga medel vilket innebär att de pågående namngivna objekten ska slutföras och genomföras. Men tidigast år 2028 kommer genomförandet av prioriterade objekt att kunna återupptas samt möjlighet till statlig medfinansiering i kommunala vägnätet, kollektivtrafik och till enskilda vägar. Något som kommer att påverka Arvidsjaur kommuns möjlighet att satsa på investeringar på de kommunala vägarna.

Cirkulationsplats väg 95/Järnvägsgatan har pekats ut som ett prioriterat objekt i länstransportplanen 2022–2033 och projektet beräknas utföras under planperiodens senare del. Trafikverket har även tagit fram en stråkanalys för hela väg 95. I analysen föreslås för Arvidsjaur kommun att en ÅVS genomförs på sträckan genom Glommersträsk, en fördjupad utredning avseende den västra korsningen av väg 95/Sten Laestadius väg/Järnvägsgatan samt en hastighetsöversyn för hela stråket väg 95.

Vägar

Det övergripande målet för transportpolitiken är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet. Under det övergripande målet har regeringen satt upp ett funktionsmål som rör tillgänglighet, samt ett hänsynsmål som rör säkerhet, miljö och hälsa.

- Transportsystemets utformning, funktion och användning ska medverka till att ge alla en grundläggande tillgänglighet med god kvalitet och användbarhet samt bidra till utvecklingskraft i hela landet. Transportsystemet ska vara jämställt, det vill säga likvärdigt svara mot kvinnors respektive mäns transportbehov.
- Transportsystemets utformning, funktion och användning ska anpassas så att ingen ska dödas eller skadas allvarligt. Det ska också bidra till att miljö kvalitetsmålen uppnås och att ökad hälsa uppnås.

Trafikverket har pekats ut de vägar som är viktigast för nationell och regional tillgänglighet, så kallat funktionellt prioriterat vägnät. E45:an är utpekad som internationellt och nationellt viktig väg medan rv95, rv94, väg 373 (mot Piteå) är utpekade som regionalt viktiga vägar och väg 519 (mot Malå) som kompletterande regionalt viktig väg.

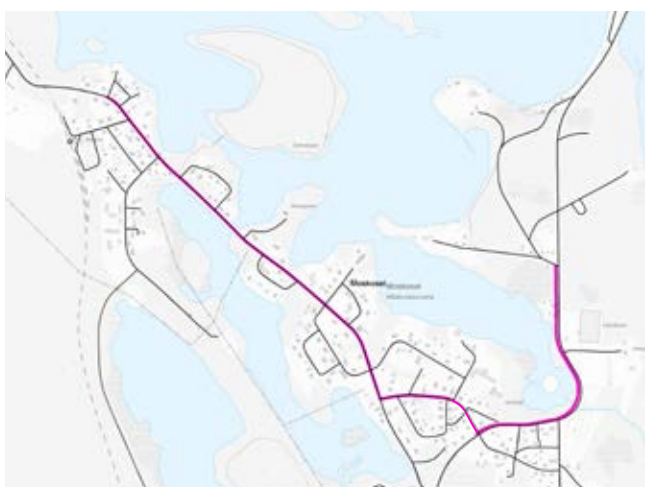
1 Trafikverket (2022). [Förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen 2022-2033](https://trafikverket.se). <https://trafikverket.se>.

2 Region Norrbotten. [Länstransportplan 2022-2033 Norrbottens län](https://norrbotten.se). <https://norrbotten.se>.

Abborträsk

Moskosel

Glommerträsk

VÄGAR AV SÄRSKILT STOR BETYDELSE

Arvidsjaurs kommun är en viktig knutpunkt i Norrbotten med Arvidsjaurs samhälle som noden där två riksvägar och en Europaväg möts.

Riksväg 95, Silvervägen, som går i öst-västlig riktning genom kommunen är idag en viktig transportled för både person- och godstransporter mellan regioner och länder. Riksväg 95 bör klassas om till Europaväg

då den är minst lika viktig som E12:an för kommunikation och transport samt en av de grundläggande förutsättningarna för person- och godstransport i norr. Vägen är även en viktig transportled till/ från Arvidsjaurs flygplats och kusten och vikten kommer ytterligare att öka när Norrbottenbanan väl kommer till stånd. En omklassning av vägen skulle ge en positiv effekt på turismen eftersom statusen Europaväg signalerar god vägstandard. Både Arjeplog och Skellefteå kommuner delar kommunens inställning om att 95:an bör klassas om till Europaväg. Kommunen samverkar gärna med Länsstyrelsen, Trafikverket, Region Norrbotten, Arjeplog, Skellefteåregionen och norska aktörer i frågan om en omklassning.

E45, Inlandsvägen, är utpekad som väg av riksintresse och ingår i det nationella stamvägnätet. Vägen går i nord-sydlig riktning och passerar precis väst om Arvidsjaurs tätort. Många turister väljer den vägen med anledning av att det är en Europaväg.

Delen av E45:an mellan Göteborg och Gällivare ingår i det av EU utpekade Trans-European Transport Network, TEN-T. Vägar som ingår i TEN-T är av särskild internationell betydelse och kan få finansiering via EU. Kommunen anser att både E45:an och 95:an borde ingå i detta nät p.g.a. dess regionala, nationella och internationella vikt.

Riksväg 94 har en kort sträckning mellan Arvidsjaur och Luleå och är en väg som är viktig för Arvidsjaurs kommun. Statusen som riksväg är av betydelse för standarden på vägen. Dessutom blir vägen det naturliga valet för trafik som skall från norrlandskusten till inlandet och vice versa.

VÄGUNDERHÅLL

I den nationella planen för transportinfrastrukturen 2022–2033 anges att "För de lågtrafikerade vägarna kommer en snabbare tillståndsförbättring av vägunderbyggnaden att ske under planperioden. Risken för mindre störningar och tillfälliga restriktioner kommer att öka på denna del av vägnätet" Kommunen vill betona att hastighetssänkningar inte är en hållbar lösning i en region som redan har en utmaning med långa avstånd och transporttider och får aldrig användas för att ersätta investerings-, underhålls- och driftåtgärder. Vägar som väg 95, väg 94, väg 365 och E45 är oerhört viktiga för den regionala utvecklingen och fungerar som matarleder för bl.a. kollektivtrafik, testnäringen, näringslivets transporter, turistnäringen och arbetspendlare. I planen anges även att vägnätets underhållsbehov överstiger medlen, något som kommunen instämmer i. Kommunen bör därför verka för att investerings-, underhålls- och driftåtgärder på de stora statliga vägarna kontinuerligt genomförs så att hastigheterna på vissa sträckor kan höjas.

RASTPLATSER

Trafikverket beslutade under 2017 att tillgång till rastplats ska finnas var 60:e till 120:e minut längs nationella stamvägar och funktionellt prioriterat vägnät för godstransporter. Inom Arvidsjaur kommun finns en statlig rastplats vid Ljusselforsen (Burmabron vid Piteälven). Trafikverket har meddelat att man avser att bygga en ny rastplats väster om Arvidsjaur längs väg E45. Kommunen har även lagt ut förslag till områden för nya rastplatser kring Arvidsjaur, Glommersträsk/Abborrträsk, Lauker samt Övre Långträsk. Väl fungerande rastplatser är en viktig förutsättning för näringsliv, turism och boende i hela kommunen

LADDPUNKTER

Att laddinfrastruktur etableras i Arvidsjaur tätort, längs viktiga färdstråk och på utvalda platser i kommunen är angeläget för att skapa bättre förutsättningar för testverksamheten samt för att skapa möjligheter till ett hållbart resande. Detta är också en viktig utveckling för att gynna tillflödet av turister då fler och fler väljer att köra elbilar. Exempelvis utgör elbilar en stor andel av den norska nyförsäljningen av fordon och genom fler möjligheter till laddning av elbilar gynnas både turismen, hållbart resande, testnäringen och i slutändan ger det också en möjlighet att minska klimatpåverkan.

FARLIGT GODS

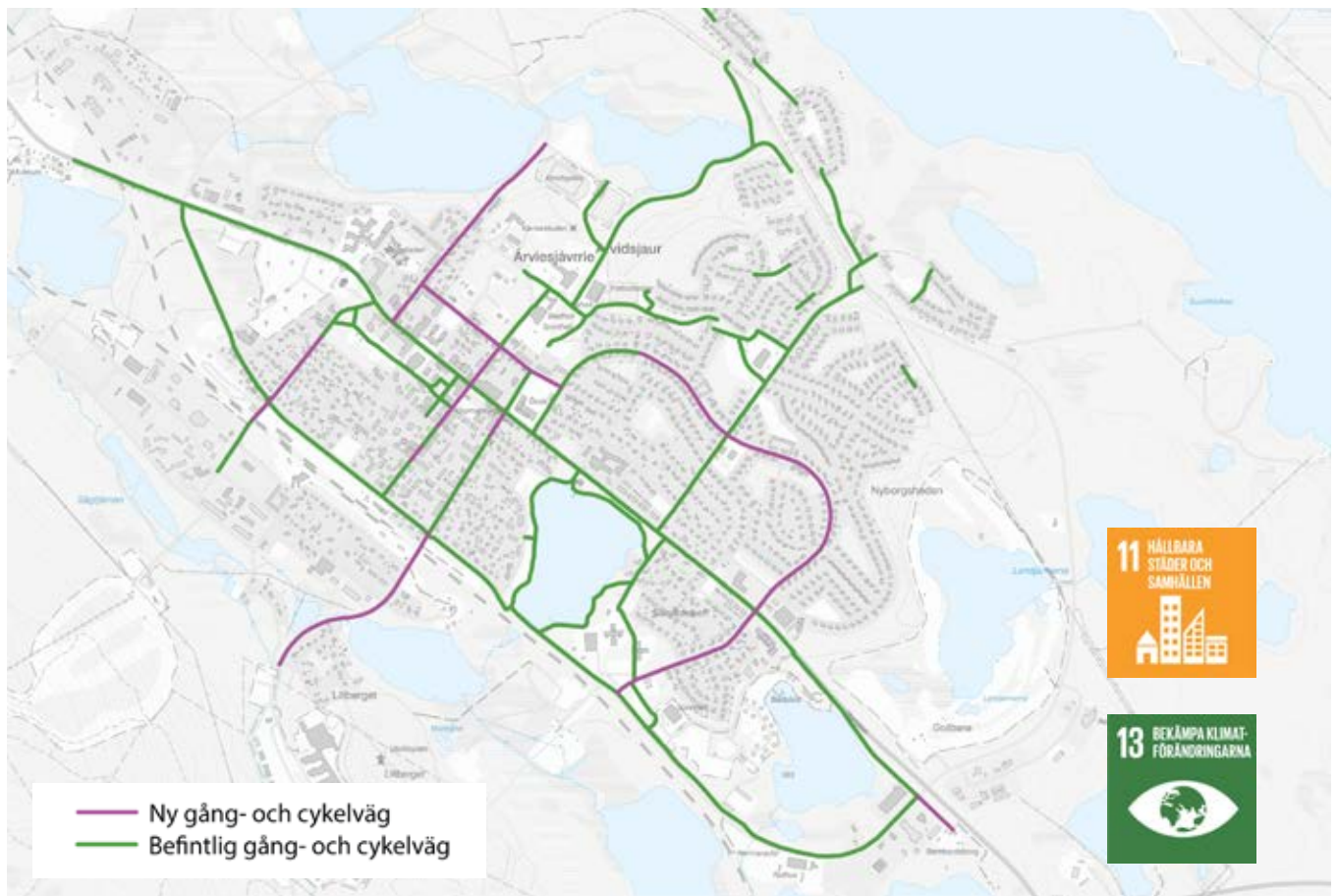
Storgatan (riksväg 95) som går genom Arvidsjaur samhälle utgör rekommenderad väg för farligt gods. Kommunen har genomfört en utredning avseende rekommenderad väg för farligt gods. Kommunstyrel-

sen beslutade 2016-06-07, § 132 utifrån utredningen att man anser att Storgatan även fortsättningsvis bör utgöra led för farligt gods.

REKOMMENDATIONER

- Kommunen bör verka för att Trafikverket bygger ytterligare cirkulationsplatser efter Storgatan/Rv95 i korsningen Skillnadsgatan (vid OK), i korsningen Järnvägsgatan (vid Dollarstore), i korsningen väg 94 (Laukervägskälet) samt i korsningen Järnvägsgatan.
- Väg 95 bör klassas som Europaväg.
- Kommunen bör verka för att Trafikverket bygger gång- och cykelvägar längs Abmorvägen och E45:an i Moskosel, längs väg 373 i Abborrträsk samt längs riksväg 95 i Glommersträsk för förbättrad trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter och för att stimulera ett hållbart resande inom orterna. Kommunen ser även behov av en förbättrad lösning för de oskyddade trafikanterna längs E45:an i Auktsjaur.
- Kommunen bör verka för att Trafikverket bygger ytterligare trafikrastplatser i kommunen längs väg 94 och väg 95.
- Kommunen bör verka för att investerings-, underhålls- och driftåtgärder på de stora statliga vägarna kontinuerligt genomförs så att hastigheterna på vissa sträckor kan höjas.
- Kommunen ska verka för att mer medel tilldelas transportinfrastrukturen i Norrbotten och i Arvidsjaur kommun.

Kommunala gator och gång- och cykelvägar

Kommunen är huvudman för allmän plats inom Arvidsjaur's samhälle varav cirka 51 km gator och 11 km gång- och cykelvägar. Utöver detta är kommunen också väghållare för Vittjåkksvägen på 3,5 km.

Kommunen har tidigare byggt ut gång- och cykelvägnätet inom Arvidsjaur's samhälle enligt fastställd trafikplan. Gång- och cykelvägarna är prioriterade vintertid och används vintertid även som färdväg för exempelvis spark. Kommunen prioriterar också underhåll av gång- och cykelvägarna. Förslag på nya gång- och cykelvägar framgår av markanvändningskartan.

Många av kommunens gator är breda med en smal trottoar på båda sidorna. De breda gatorna inbjuder till hög hastighet och bör i framtiden smalnas av för att minska hastigheten och kommunens underhållskostnader. Vid alla förändringar av gator inom Arvidsjaur's centrum ska det prövas hur attraktivitet, tillgänglighet, framkomlighet och säkerhet för gående, cyklister och kollektivtrafikanter kan förbättras.

Även gator i bostadsområden har trottoarer. Trafiken i dessa områden skapas i princip endast av de boende. Trottoarerna bör på sikt byggas bort.

REKOMMENDATIONER

- De breda gatorna bör i framtiden smalnas av för att minska hastigheten och kommunens underhållskostnader.
- Vid alla förändringar av gator inom Arvidsjaur's centrum ska det prövas hur attraktivitet, tillgänglighet, framkomlighet och säkerhet för gående, cyklister och kollektivtrafikanter kan förbättras.
- Gång- och cykelvägnätet i Arvidsjaur's samhälle bör successivt byggas ut och utvecklas för en säker, trygg och hållbar trafikmiljö som främjar användning av hållbara transportmedel.
- Kommunen ska verka för en ökad användning av hållbara färdmedel så som cykel, gång och spark genom bland annat välunderhållna och planerade cykel- och gångvägar, kunskaps- och kompetenshöjande insatser och andra incitament.

Järnväg

Inom Arvidsjaur kommun går Inlandsbanan Mora-Gällivare och Tvärbanan Arvidsjaur-Jörn. Under senare år har intresset för järnvägen ökat. Det finns flera anledningar till detta, dels är det trångt på Sveriges järnvägsnät och dels finns ett intresse för miljövänliga transporter.

INLANDSBANAN

Inlandsbanan AB förvaltar sedan 1993 järnvägsanläggningen Inlandsbanan från Mora till Gällivare på uppdrag av staten. Uppdraget innebär att bibehålla och utveckla järnvägen Inlandsbanan. För detta får bolaget ett driftsbidrag för att täcka kostnaderna för drift och underhåll av anläggningen.

På inlandsbanan finns både gods- och persontrafik. Huvuddelen av godstransporterna består främst av skogsråvaror och torv. Under perioden juni till augusti körs turisttrafik dagligen på sträckan Mora-Östersund-Arvidsjaur-Gällivare.

Projektet Inlandslänken syftar till en upprustning av den befintliga järnvägsanläggningen Inlandsbanan. Det har vuxit fram genom Inlandsbanan AB:s uppdrag att förvalta och utveckla infrastrukturen. Inlandsbanan lämnade under 2021 en funktionsutredning till

regeringen som visar att en rustning av Inlandsbanan, genom projekt Inlandslänken, beräknas ge positivt samhällsekonomiskt nettonuvärde och kan i väsentlig utsträckning avhjälpa eller begränsa brister i det norrländska järnvägssystemet.

NORRBOTNIABANAN

Norrbotniabanan är en ny järnväg mellan Umeå och Luleå som möjliggör snabbare, säkrare och mer miljövänliga resor och transporter. Sedan tidigare pågår arbetet med sträckan mellan Umeå och Skellefteå. Trafikverket har även påbörjat planeringen av Norrbotniabanan för sträckan Skellefteå-Luleå. Norrbotniabanan är en viktig investering för utvecklingen av Norrbotten och som även kan ge positiva samhällseffekter för Arvidsjaur kommun.

REKOMMENDATIONER

- Kommunen ser positivt på byggandet av Norrbotniabanan.
- Kommunen ser positivt på en utvecklad verksamhet på Inlandsbanan.

Kollektivtrafik och samordnade transporter

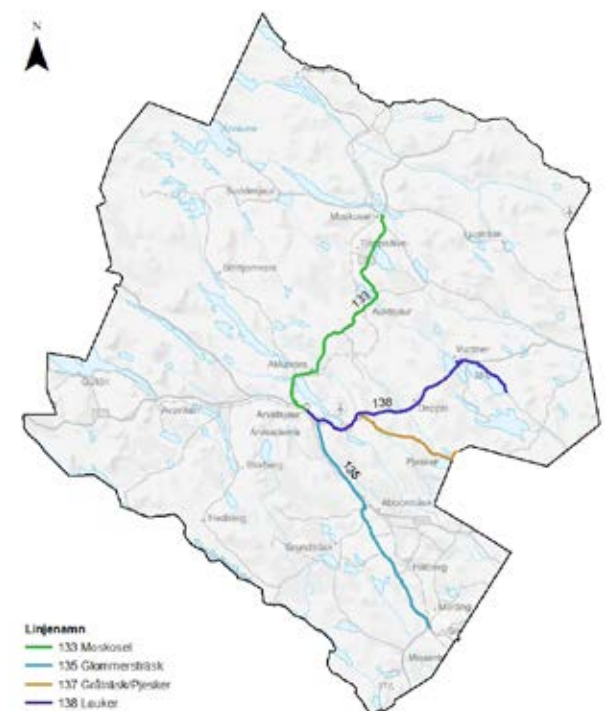
Inom en kommunal verksamhet sker många transporter dagligen. Sophämtning, hemtjänst, internpost, varudistribution och skolskjuts är några exempel. Genom att kommunövergripande planera transporter, effektivisera användning av fordon som används i de olika verksamheterna och utnyttja energi- och miljöeffektiva fordon och drivmedel kan många positiva effekter uppnås.

Inom samt till och från kommunen finns transporter tillgängliga för allmänheten i form av kollektivtrafik. Kollektivtrafiken i Arvidsjaur kommun utgörs av stomlinjer (bekostas av Region Norrbotten) och inomkommunala linjer (bekostas av kommunen). Stomlinjer är busslinjer som trafikerar över kommungränserna. I Arvidsjaur finns det sex stomlinjer (översta kartan till höger). Stomlinjerna som ger möjlighet att resa med bussen till bland annat de större kuststäderna Piteå, Luleå och Skellefteå är en viktig service för inlandet och får inte minska. Stomlinjerna har även betydelse för skolelever.

Arvidsjaur kommun har i dagsläget 4 inomkommunala busslinjer (nedersta kartan till höger). Dessa är kollektivtrafik för allmänheten men majoriteten resande på bussarna är skolskjutslever. Busstiderna är i stort anpassade till skolelevernas scheman och trafikerar endast skoldagar.

Karta som visar busslinjer som trafikerar till andra kommuner

Karta som visar busslinjer som trafikerar inom kommunen

Region Norrbotten och kommunerna inom Norrbottens län ansvarar gemensamt för den regionala kollektivtrafiken och den Regionala kollektivtrafikmyndigheten RKM i Norrbotten är den myndighet som ska samordna, effektivisera och utveckla kollektivtrafiken i länet. RKM äger Länstrafiken i Norrbotten AB som är det bolag som sköter den operativa verksamheten på uppdrag av RKM. Bolaget upphandlar och driver trafik och för Arvidsjaur kommun sköter Länstrafiken all upphandling av den inomkommunala kollektivtrafiken.

Tidigare fanns kollektivtrafik till och från Arvidsjaur till grannkommunerna Malå och Sorsele som bekostades av Region Norrbotten och Västerbotten. Dessa linjer lades för några år sedan ner av Region Norrbotten. Anledningen var för höga kostnader. Eftersom Arvidsjaur kommun har ett behov av busslinjerna då elever kommer från Malå och Sorsele för att gå gymnasiet i Arvidsjaur bekostar kommunen idag bussen från och till Malå med egna medel och bussen från och till Sorsele tillsammans med Sorsele kommun.

Befintlig kollektivtrafik erbjuder få eller inga möjligheter till arbetspendling. På vardagarna finns det bussavgångar som möjliggör att åka till kusten och tillbaka senare på dagen men resan är längre i tid i jämförelse med bil. Utbudet av resor från Arvidsjaur till kusten under fredag, lördag och söndag är mer begränsat. Idag finns ett relativt bra utbud för ungdomar att nå Arvidsjaur från kusten under fredagen och göra sin

returresa på söndagen vilket är viktigt då ungdomar som studerar på annan ort då fortsatt kan ha kontakt med hemorten. Idag saknas möjligheten att från Arvidsjaur åka till Norge via Arjeplog.

Skolelever som inte kan nyttja befintlig kollektivtrafik hämtas och lämnas med av kommunen upphandlad taxi eller buss. Skolskjutsarna sker på morgonen och på eftermiddagen. Kommunen har möjlighet att köra skolelever i egen regi.

Alla inomkommunala busslinjer har få resenärer utöver skolelever. Därmed är biljettintäkterna låga eftersom kommunen bekostar skolelevernas resa. Detta innebär att kommunen nästan helt står för kostnaden för de inomkommunala busslinjerna.

REKOMMENDATIONER

- Kommunen bör verka för att effektivisera de kommunala transporter och analysera möjligheterna att byta ut kommunala fordon till mer energi- och miljöeffektiva alternativ.
- Kommunen ska verka för att de stomlinjer som trafikerar kommunen inte minskar eller ändras till nackdel för kommunen.
- Kommunen bör uppdraga till RKM att se över möjligheterna att Region Norrbotten tillsammans med Region Västerbotten åter kan upphandla busslinjerna till Malå och Sorsele under sitt kostnadsansvar i enlighet med det samarbetsavtal som ligger till grund för kostnadsfördelningen av kollektivtrafik i länet.
- Kommunen bör ge RKM uppdraget att titta på förutsättningarna för en återupptagen och utvecklad kollektivtrafik över gränsen mot Norge.
- Kommunen bör verka för att tillsammans med RKM hitta hållbara kollektivtrafiklösningar för inlandet så att utbudet förbättras och ger ökade möjligheter till arbets- och studiependling samt nöjesresor.
- För ökad service på landsbygden bör den anropsstyrda kollektivtrafiken (bussar som kör enligt en tidtabell men där resan måste beställas i förväg) utvecklas.

Foto: Sandra Hallnor

Skotertrafik

Skotern (snöskotern) introducerades i Sverige i början på 1960-talet. I slutet av 2023 fanns 2504 registrerade skotrar i kommunen.¹

Skotern är både ett värdefullt nyttofordon och ett populärt fritidsfordon. Den är av stor betydelse för renskötseln men används även inom jord- och skogsbruket. Den används vid skötsel och underhåll av leder, preparering av skidspår, inspektion av el- och teleledningar, m.m. Huvuddelen används dock som fritidsfordon. Uthyrning av snöskoter förekommer också genom särskilda uthyrningsföretag. Skotersafari anordnas där man får köra skoter med utbildade ledare till ett förutbestämt mål.

Även om skoteråkning är tillåten i terrängen på snötäckt mark utanför särskilda regleringsområden sker den mesta åkningen på iordningställda skoterleder. Lederna bidrar till ökad komfort och säkerhet, men är också ett redskap för kanalisering av trafik. För att så långt som möjligt kanalisera skoterkörningen till leder är det viktigt att det finns ett fungerande ledsystem med bra angoringsstråk till service, tankställen samt uppställningsplatser för av- och pålastning.

I takt med den tilltagande turismen ökar efterfrågan på olika aktiviteter. Skoteråkning har kommit att bli

en viktig pusselbit, både i organiserad form som exempelvis safariverksamhet/uthyrning och för enskilt bruk.

SKOTERLEDER OCH FÖRBUDSOMRÅDEN

Inom Arvidsjaurs kommun finns cirka 70 mil skoterleder. I dokumentet "planeringsunderlag" finns en karta över skoterlederna.

Om skotertrafik behöver regleras från ordnings- eller säkerhetssynpunkt sker detta genom lokala trafikföreskrifter. Sådana föreskrifter kan gälla för ett område eller en viss färdled i terräng. Inom Arvidsjaurs kommun finns tre förbudsområden: Arvidsjaurs tätort, Vittjäkk och Arvidsjaurs skjutfält. Inom dessa områden är det endast tillåtet att köra på markerade leder. Inrättandet av leder får inte medföra oacceptabelt buller, miljöproblem, trafiksäkerhetsproblem eller stå i konflikt med andra intressen.

I januari 2018 gick startskottet för nystartade Arvidsjaurs skoterledsförenings ledpreparering. Arvidsjaurs skoterledsförening har som syfte att bidra till att skoterlederna i Arvidsjaur hålls i gott skick för medborgarna och besöksnäringen. Detta sker genom försäljning av skoterledspass, samt nära samarbete med övrigt föreningsliv, företag samt Arvidsjaurs kommun.

¹ SCB (2023). *Fordon i trafik efter län och kommun samt fordonslag. År 2002-2023*. <https://www.statistikdatabasen.scb.se/>

Kommunens målsättning är att utveckla en hållbar skotertrafik genom att förena näringsverksamhet och allas möjlighet till naturupplevelser. Detta ska ske utan att skada eller störa människor, djur, miljö eller egendom. Hänsyn ska också tas till rennäringens intressen och rättigheter. Kanalisering av skoterleder är en viktig aspekt inom samhällsplaneringen och bör beaktas när utvecklingsfrågor diskuteras.

Skoterförare ska visa hänsyn och respekt om de möter renar under färden. Under vissa perioder är renarna extra känsliga för störningar, exempelvis före, under och efter kalvningsperioden samt på vinterbeteslandet i skogsområdet. Det kan då finnas behov av tillfälliga skoterförbudsområden.

REKOMMENDATIONER

- Kommunen bör, tillsammans med skoterklubbarna och övriga aktörer, verka för att en fungerande skotertrafik kan bedrivas utan att människor, djur, miljö eller egendom skadas eller störs. Hänsyn ska också tas till rennäringens intressen.
- Snöskoterleder bör beaktas i samhällsplaneringen.

Arvidsjaur flygplats

Flygplatsen är en viktig länk i kedjan av effektiva flygtransporter till och från Norrbottens inland. Med anledning av bland annat flygplatsens geografiska läge och betydelse för test- och turistverksamheten i regionen samt ur militär synpunkt anser kommunen att Arvidsjaur flygplats ska utpekas som riksintresse.

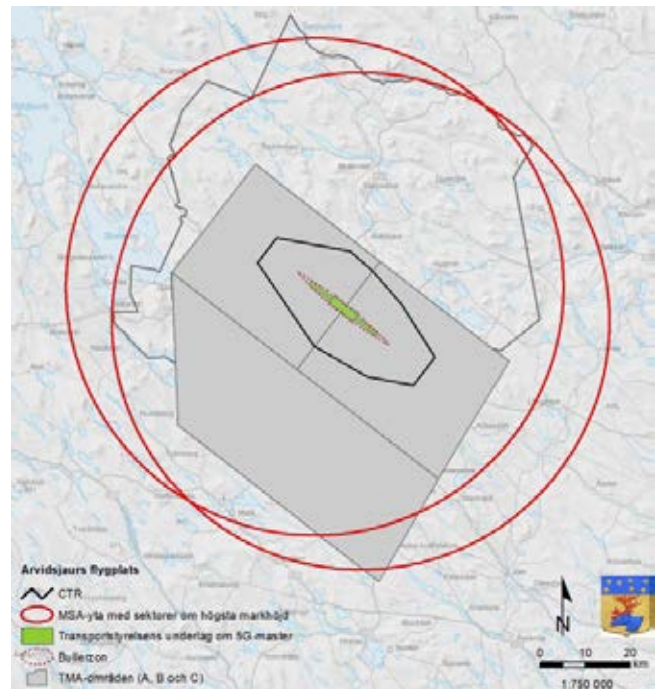
Fler direktflyg planeras från olika destinationer i Tyskland vilket i framtiden kan innebära att en utbyggnad av terminalbyggnaden blir nödvändig. Markområden för utvidgning av flygplatsens verksamhet har därför reserverats i översiktsplanen.

Vid en flygplats finns olika skyddsområden för att flygverksamheten ska fungera säkert. Det största området är MSA-ytan (Minimum Sector Altitude) och den utgörs av en cirkel med radien 55 km (30 nautiska mil) räknat från flygplatsens landningshjälpmedel. Kartan till höger visar flygplatsens kontrollzon (CTR), terminalområden (TMA-områden) samt MSA-ytan med sektorer om högsta markhöjd. Skyddsområdena ska garantera hindersfrihet för flygtrafiken och är viktiga att beakta vid planering av höga objekt.

Enligt Miljööverdomstolens beslut 2005-12-06 (målnummer M7207-04) ska Arvidsjaur flygplats bland annat genomföra bullerbegränsande åtgärder i bostadshus för permanentboende. Detta om de på grund av verksamheten vid flygplatsen under fler än ett kalenderår i följd mellan 22:00 och 06:00 exponeras för buller överstigande 70 dB(A) vid sammanlagt 300 tillfällen under 100 dygn per år. Bullerkurvor i vardera inflygningsriktning för olika flygplanstyper har därför tagits fram. Utifrån dessa bullerkurvor har

en zon tagits fram inom vilken ny bostadsbebyggelse (inklusive fritidshus) därför inte bör etableras.

Transportstyrelsen har informerat om att det inte har gjorts tillräckliga studier för att med säkerhet kunna säga om utbyggnaden av 5G kan påverka luftfarten eller inte. Transportstyrelsen har därför 2021-03-19 gått ut med en rekommendation om var installation av 5G sändare bör undvikas och var installation kan vara möjlig om säkerhetsbevisning visar att inga risker föreligger.

Arvidsjaur flygplats kontrollzon

REKOMMENDATIONER

- Kommunen bör verka för att Arvidsjaur Flygplats utpekas som riksintresse.
- Vid provningar av höga objekt (45 meter i tätbebyggt område eller 20 meter utanför tätbebyggt område) ska en flyghinderanmälan (med tillhörande flyghinderanalys) skickas in till Försvarsmakten och sedan bedömas av flygplatsen innan lov om byggstart/etablering kan ges. Samråd bör även ske med MSB:s verksamhet för Rakel och ledningssystem.
- För att säkerställa flygplatsens verksamhet bör bostadsbebyggelse (inklusive fritidshus) ej tillåtas inom den bullerzon som framgår på den kommuntäckande kartan.
- För att säkerställa flygplatsens verksamhet bör installation av 5G sändare inte genomföras inom det inre område som framgår på den kommuntäckande kartan och för det yttre området gäller att installation av 5G sändare är möjlig om en säkerhetsbevisning visar att inga risker föreligger. Ärendet bör därför remitteras till flygplatsen.

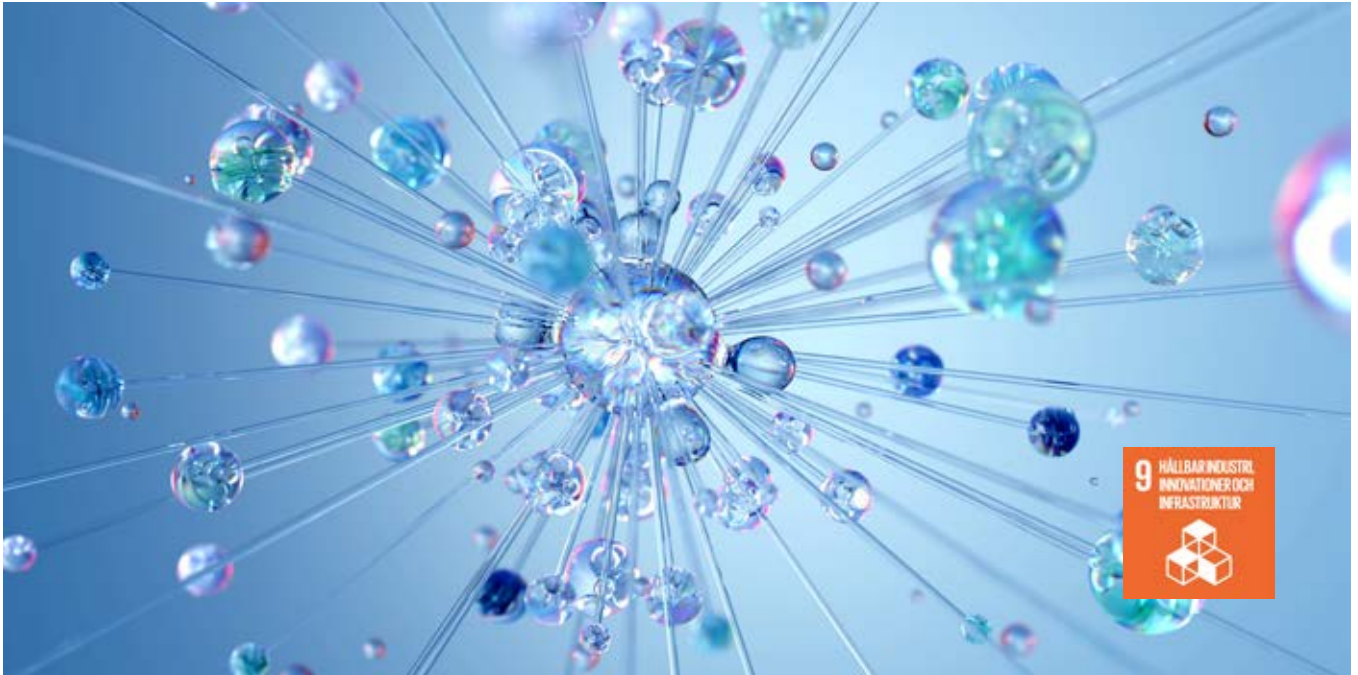

Illustration: Google deepmind (pexels)

IT-samhälle för alla

I Arvidsjaur kommun finns cirka 200 km ortssammanbindande fiber, som byggdes under perioden 2000-2007. I Arvidsjaur, Glommersträsk, Moskosel, Abborrträsk, Fjällbonäs och Renträsk byggdes dessutom fiber till hushållen. Under 2018-2022 har optiska fibernät byggts i Pjesker, Renträsk, Järvträsk, Tjappsåve, Framnäs, Forsheden och Lauker. Totalt finns idag cirka 2300 hushåll och företag anslutna till Arvidsjaurstadsnät. Anslutningsgraden är därmed cirka 74 %.

Fibernätet förvaltas av Arvidsjaurstadsnät. Nätet är i sin tur en del av regionnätet i Norrbotten, samt anslutet till Västerbottens regionnät, AC-Net med flera. Detta innebär att nätet kan erbjuda förbindelser till övriga Sverige, Skandinavien och delar av Europa.

Regeringen har i bredbandsstrategin satt upp ett mål om att alla i Sverige bör ha tillgång till snabbt bredband 2025. Frågan är avgörande för kommunens utvecklingspotential. Pågående planerade neddragningar i befintlig infrastruktur som postgång och fast telefoni samt att den ökande användningen av internet inom alla samhällssektorer gör tillgång till bredband till en överlevnadsfråga. Eftersom det rör sig om stora avstånd och små byar är det svårt att få ihop kalkylen för att bygga ut bredband till hela kommunen med affärsmässiga principer. En annan utmaning är att få tillräcklig intressegrad.

Även om mobilnätet har förbättrats på senare år är täckningen och kapaciteten otillräcklig på flera håll i kommunen. Det är därför viktigt att alla fast boende och fritidshusägare bereds möjlighet att ansluta sig till fibernätet, så att mobilnätets kapacitet kan tillgodose

behovet av den IT infrastruktur, som biltestverksamheten, skogs-, besöks/upplevelse- och rennärings har. Tillsammans med andra kommuner deltar vi i projektet Täckningskollen, som mäter och kartlägger faktisk mobiltäckning för både tal och data.

Den digitala utvecklingen de senaste decennierna har varit, och är fortsatt, snabb och har stor betydelse för samhällsutvecklingen.

REKOMMENDATIONER

- Kommunen bör, med tillgängliga stödmedel, fortsätta utbyggnaden av bredband och nyttja alla tillgängliga tekniska lösningar.
- Kommunen bör samarbeta med IT Norrbotten och övriga kommuner vid upphandlingar av tekniska lösningar, drift och underhåll av befintliga nät.
- Samarbetet mellan kommuner och olika teleoperatörer bör utökas för att i större utsträckning möjliggöra bredband på landsbygden genom luftburna system.
- Kommunen bör utveckla digitala tjänster för att utveckla välfärden och underlätta för människor att bo kvar utanför tätorten.
- Kommunen bör sträva efter att utveckla sina verksamheter med hjälp av digitaliseringens möjligheter..

Risker och klimat

Klimatet håller på att förändras utöver den naturliga variationen. Det står klart efter att långa mätserier av både globala och regionala data visar tydliga temperatur- och nederbördsförändringar redan idag. Växthuseffekten gör klimatet på jorden varmare och den globala uppvärmningen kommer att fortsätta så länge som halten av växthusgaser i atmosfären ökar. Klimatförändringarna påverkar och kommer få konsekvenser för hela jorden och alla delar av samhället. På olika håll i världen kan en del av konsekvenserna upplevas redan idag med förändrade nederbördsmonster, översvämningar, torka, stigande havsnivåer och en minskande utbredning av glaciärer och havsisar.

FN:s klimatpanel IPCC sammanfattar, bedömer och sammanställer forskningsrapporter om den globala uppvärmningen, dess konsekvenser och möjliga lösningar. 2018 larmade klimatpanelen i sin rapport att redan en uppvärmning på 1,5 grader kommer få allvarliga konsekvenser för människan, miljön och för ekosystemen. Slutsatsen var att en hög klimatambition i närtid med utsläppsminskningar är avgörande för att hantera klimatfrågan. Varje ökad grad kommer innebära fler ödesdigra konsekvenser för både oss och vår omvärld.

Idag pågår en mängd olika initiativ för att försöka bromsa den globala uppvärmningen och klimatförändringarna. Men även om arbetet med att begränsa utsläppen skulle vara framgångsrika så har människ-

an redan påverkat klimatet i sådan utsträckning att vi vet att framtiden kommer bli både varmare och blötare än vad den är idag. Vi måste arbeta aktivt för att minska utsläppen, men även anpassa oss till en uppvärmning som kommer att inträffa.

En mängd olika åtgärder kommer behövas vidtas för att bygga ett långsiktigt, hållbart och robust samhälle som står väl rustat att möta och hantera konsekvenserna av det förändrade klimatet. Arvidsjauras kommun fastställde 2023-04-18 en klimatanpassningsplan med olika åtgärder för att kommunen ska vara rustad för att möta både nuvarande och framtida klimatförändringar. Eftersom klimatförändringarna är en pågående process krävs det regelbundna uppföljningar, utvärderingar och analyser för att arbetet ska bli så effektivt som möjligt. Det ger oss även möjlighet att tillvarata lärdomar och hitta nya sätt att möta framtidens utmaningar.

MINSKA KLIMATRELATERADE RISKER

Den 1 augusti 2018 infördes ett krav i PBL om att kommunerna i översiktsplanen ska ge sin syn på risken för skador på den byggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra.

ETT FÖRÄNDRAT KLIMAT I ARVIDSJAURS KOMMUN

I ett framtida förändrat klimat kan Arvidsjaur kommun utsättas för ökade temperaturer under alla årstider, men främst vintertid, samt förändrade och ökade nederbörds mängder. Risk för extrema flöden i älvarna bedöms inte öka, tvärtom kan vårfloden bli mer utdragen och inträffa tidigare. Det totala flödet kommer dock att öka. Det kommer också att bli risk för höga vattennivåer under hösten på grund av stora nederbörds mängder. Fler flödestoppar kan ge ökad erosion och successivt leda till omformationer på älvslänter. Kraftiga regn speciellt under höst- och vinterhalvåret då marken ofta är vattenmättad kan också komma att orsaka översvämningar av VA-system och bebyggelse samt skapa problem med erosion, ras, skred och slamströmmar. Med stigande årsmedeltemperatur kan även förekomsten och längden på värmeböljor komma att öka i framtiden.

SKYFALL

Kommunen har under 2024 tagit fram en uppdaterad skyfallsanalys för Arvidsjaur samhälle. Skyfallsanalysen är en så kallad kopplad dagvattenledningsnät- och markavvattningsmodell. Resultatet kan användas som planeringsunderlag vid nyexploatering men också för att planera åtgärder i redan befintliga bebyggelseområden. Se mer information under avsnittet "Dagvatten".

EROSION, RAS, SKRED OCH ANDRA RISKER

Överlag saknas detaljerad information om markförhållanden som kan ge underlag för bedömning av riskerna för erosion, skred, ras och översvämning i kommunen. Verkligheten är mer komplex än vad kartunderlagen visar men de ger en visning på områden där ytterligare undersökningar behöver göras. Vid en planerad bebyggelse eller annan åtgärd behöver mer detaljerade utredningar därför göras. Längs Skellefteälvens vattenområde finns en uttalad risk för erosion, skred, ras och översvämning. I Glommersträsk by kan finnas viss risk för skred. I övrigt kan finnas mindre lokala områden med risk för ras och skred. I dokumentet "Planeringsunderlag" redovisas riskområden i kartform.

VÄRMEBÖLJOR

En ökad årstemperatur och uppvärmning leder även till att värmeböljorna förväntas öka. Värmeböljor har stor påverkan på människors hälsa och speciellt för riskgrupper som förskolebarn och äldre personer. De kan även påverka viktiga samhällsfunktioner som exempelvis energiförsörjning, transporter och hantering

av livsmedel. Långvarig värme innebär också en ökad risk för skogsbränder. Utredningar så som värme-karteringar och översyn av kommunala fastigheters ventilation och kyla kan ge detaljerade underlag som visar på vilka områden som bör prioriteras med grönska, skugga och bättre kylningsfunktion.

KLIMATET OCH RENNÄRINGEN

Det allt varmare klimatet kan även komma att påverka förutsättningarna för rennäringen i kommunen. Vissa konsekvenser kan vara positiva så som rikligare växtlighet under sommarbetet till följd av längre växtsäsonger. Andra konsekvenser är negativa så som ökad frekvens av nollgenomgångar under vinterbetet vilket leder till att det bildas is och skare som försvårar för renarna att beta. Det varmare klimatet kan också komma att påverka isförhållandena på sjöar och vattendrag längs renarnas flyttleder. Det innebär att renarna kan bli tvungna att söka sig till andra områden för bete och att de inte kan förflytta sig själva eller flyttas så som de gjort tidigare. Det är idag svårt att förutspå exakt hur rennäringen i Arvidsjaur kommun kan komma att påverkas av klimatförändringarna och hur näringens markanspråk eventuellt kan komma att förändras i framtiden. Det är därför viktigt att kommunen både är medveten om de potentiella konsekvenser som nämns ovan och har en kontinuerlig dialog med de samebyar som har betesmarker i kommunen om den framtida mark- och vattenanvändningen.

KLIMATET OCH ANNAN VINTERBEROENDE NÄRINGSVERKSAMHET

Ett förändrat klimat kan även komma att påverka förutsättningarna för vinterberoende näringsverksamhet i kommunen. Varmare vintrar och brist på snö kan medföra att vinterturismen får en kortare säsong. Dåliga isar och kortare period med bärande is har redan börjat påverka testnäringen och problemet bedöms öka i ett varmare klimat. Inom testverksamheten har gjorts, och görs investeringar i landbaserade anläggningar och kylrum som ska medföra att verksamheten kan fortsätta att utvecklas. Ett förändrat klimat kan dock ändå innebära utmaningar i framtiden.

KLIMATET OCH KULTURARVET

Ett förändrat klimat kan även komma att påverka kulturarvet. Kulturlämningar vid sjöar och vattendrag kan utsättas för ökad och förändrad vattenföring i vattendragen, översvämningar och skredrisker. Historiska byggnader påverkas främst av den ökande nederbörden och den därmed ökade fuktbelastningen, vilket i kombination med ett mildare klimat ökar risken för fuktrelaterade skador vilket i sin tur ställer krav på fastighetsunderhållet i form av tätare besiktningar

och kanske underhållsintervall. Det finns också en risk att klimat- eller energianpassningsåtgärder riskerar att ta bort de kulturhistoriska värdena som skulle skyddas. Kulturmiljön kan komma att påverkas genom ökade körskador, igenväxning och ändrade växter i landskapet.

EN KLIMATSMART PLANERING

Sveriges klimatmål säger att halten av växthusgaser i atmosfären ska stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet har utformats i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar.

Riksdagens vision är att Sverige år 2045 har nått noll nettoutsläpp av växthusgaser. Genom Parisavtalet har EU gjort ett gemensamt åtagande om att senast 2030 minska växthusgasutsläppen från hela EU-ekonomin med minst 40 % jämfört med 1990. Kommunens målbild är ett samhälle med noll nettoutsläpp av växthusgaser senast år 2045.

I Sverige är utmaningen att minska utsläppen av växthusgaser störst inom transportsektorn, jordbruket och basindustrin. Av dessa är det framförallt transportsektorns utsläpp som går att påverka genom översiktsplanering. En klimatsmart planering bidrar till en struktur som gör att människor har nära till arbetsplatser, samhällsservice, fritidsanläggningar och handel, så att de väljer att gå, cykla och åka kollektivt hellre än att ta bilen.

ÅTGÄRDER FÖR MINSKAD KLIMATPÅVERKAN

I planen finns rekommendationer om att bygga gång- och cykelvägar och att verka för en ökad användning av hållbara färdmedel så som cykel, gång och spark genom bland annat välunderhållna och planerade cykel- och gångvägar, kunskaps- och kompetenshöjande insatser och andra incitament. Kommunen ska också verka för en utveckling av laddinfrastruktur och det finns ett avsnitt med rekommendationer om samordnade transporter och kollektivtrafik. Kommunen gör bedömningen att det utöver detta behövs nationella styrmedel för att styra mot en minskad förbrukning av energi inom transportsektorn.

Flygtrafik är förknippat med stor klimatpåverkan. Med anledning av Arvidsjaurs geografiska läge och extremt bristande kollektivtrafik är dock flygplatsen helt avgörande för tillgängligheten i Norrlands inland. För att minska påverkan på miljön kring flygplatsen och från dess verksamhet pågår ett ständigt förbättringsarbete med att minska utsläpp till luft, mark och vatten.

Även snöskotertrafik genererar utsläpp. Kommunen bedömer sig inte ha några lämpliga styrmedel som

kan påverka skotertrafikens utsläpp utan även detta är en nationell fråga. Under avsnittet "Skotertrafik" redogörs för ställningstaganden för att uppnå en fungerande skotertrafik utan att människor, djur, miljö eller egendom skadas eller störs samt där hänsyn tas till rennäringens intressen.

BEREDSKAPSHÄNSYN I SAMHÄLLSPLANERINGEN

Beredskapshänsyn i samhällsplaneringen är ett brett begrepp som handlar om att bygga ett robust samhälle och syftar till att i fred tillgodose totalförsvars-, krisberedskaps-, och olycksfallsperspektivet.

I totalförsvarspropositionen 2020/21:30 har viktiga samhällsfunktioner identifierats inom vilka Sveriges totalförsvarsförmåga ska öka. De områden som rör kommunen innefattar bland annat skydd av civilbefolkningen (t.ex. skyddsrum, utrymning och inkvartering, myndighetsinformation samt varningssystem), reservvattentäkter och energiförsörjning såsom fjärrvärme. Propositionen behandlar även återinrättandet av regementet i Arvidsjaur.

I enlighet med lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap ska kommunen analysera vilka extraordinära händelser i fredstid som kan inträffa och hur dessa händelser påverkar den egna verksamheten. Resultatet av arbetet ska värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys. Kommunen ska vidare, med beaktande av risk- och sårbarhetsanalysen, för varje ny mandatperiod fastställa en plan för extraordinära händelser. Nuvarande risk- och sårbarhetsanalys fastställdes 2023.

Vårt samhälle måste fungera även vid samhällsstörningar, det vill säga olyckor, kriser eller krig. För att kunna upprätthålla samhällets funktionalitet oavsett störning är vissa verksamheter viktigare än andra – de är samhällsviktiga. Kontinuitetshandling handlar om att planera för att kunna upprätthålla sin verksamhet på en acceptabel nivå oavsett vilken störning den utsätts för. Ett exempel på kontinuitetshandling är att befintlig reservvattentäkt kommer att tas i bruk, se vidare under avsnittet "Vatten och avlopp". Ett annat exempel är planer och rutiner för att garantera drift av reservkraftaggregat som finns för att trygga elförsörjningen för samhällsviktiga verksamheter.

Kommunens planering för att stärka totalförsvaret omfattar både möjliga åtgärder för att förhindra att befolkningen drabbas av konsekvenser av ett väpnat

angrepp och åtgärder för att begränsa de skador som kan uppstå. Exempel på åtgärderna i detta sammanhang är att:

- planera samhället så att objekt som kan tänkas utsättas för angrepp inte placeras i närheten av befolkningscentrum och verksamheter som är svåra att utrymma
- befolkningen kan informeras och larmas vid behov
- befolkningen kan utrymma från särskilt farliga områden eller objekt som kan tänkas utsättas för angrepp
- beakta bebyggelse som riskerar att utsättas för hot – till exempel genom reglering av användningsområde och egenskapsbestämelse i detaljplan
- beakta tillgänglighet och behov av framkomlighet för både utryckningsfordon och militära transporter
- bevaka robusthetsaspekter i infrastrukturen
- underhålla och eventuellt bygga särskilda skydd, till exempel skyddsrum eller andra skydd i bebyggelsen, antingen i byggnaden som sådan eller i form av andra särskilda skydd
- undvika placering av känslig bebyggelse i nära anslutning till miljöer som kan bli anfallna i krig, till exempel polis, tull och militära mål.

Skyddsrumskartan på MSB:s hemsida visar de skyddsrum som finns i kommunen. Befintliga skyddsrum bör beaktas vid planering och lovgivning. Om ett tekniskt samråd avser en befintlig byggnad som innehåller ett skyddsrum ska byggnadsnämnden ge MSB tillfälle att yttra sig.

REKOMMENDATIONER

- Vid nybyggnation (undantaget fritidshus och enklare byggnader) bör en undersökning av radonhalten i marken ske för att minska hälsorisken. Om inte en radonundersökning genomförs bör radonsäkert byggande tillämpas.
- En riskbedömning ska genomföras vid all lokaliseringsprövning. Riskbedömningen ska bland annat omfatta erosion, skred, ras, översvämning och förorenade områden. Riskbedömning ska göras både utifrån dagens och utifrån framtidens förväntade klimat.
- Innan eventuell exploatering av ytterligare grönområden inom Arvidsjauras samhälle ska en bedömning göras av huruvida grönområdet är viktigt för att minska konsekvenserna vid framtida skyfall.
- Kommunen bör ha en restriktiv inställning till försäljning av mark som är utlagd som allmän platsmark inom Arvidsjauras samhälle.
- Kommunen ska verka för att möjliggöra klimatsmarta val och bidra till miljömässigt kloka beteenden.
- Kommunen ska minska utsläpp av klimatpåverkande ämnen och öka användningen av förnyelsebara och fossiloberoende driv- och färdmedel.
- Kommunen ska verka för att energieffektivisera kommunala fastigheter och verksamheter.
- Klimatanpassningsplanen ska följas upp årligen och uppdateras en gång per mandatperiod.
- Samhällsviktiga verksamheter inom kommunen ska kontinuerligt arbeta med kontinuitetshandling.
- I undersökningar av betydande miljöpåverkan för detaljplaner bör totalförsvarets intressen analyseras

Värden och hänsyn

Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS)

VAD ÄR LIS-OMRÅDEN?

Kommuner kan i sin översiktsplan peka ut områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, så kallade LIS-områden. Syftet är att långsiktigt stimulera den lokala och regionala utvecklingen på landsbygden. Redovisningen i översiktsplanen ska vara vägledande vid prövning av ansökningar om dispenser från strandskyddet och upphävande av strandskyddet i detaljplaner.

LIS-områden kan framförallt pekas ut i områden som har god tillgång till strandområden och där man kan bygga i viss utsträckning utan att allmänhetens tillgång till stränder hämmas och utan att djurlivet och växtlivet påverkas negativt. Längs med havskusterna, kring de större sjöarna och i närheten av tätorter finns särskilda begränsningar mot att peka ut LIS-områden.

I områden som är utpekade som LIS-områden kan detta anges som särskilt skäl för dispens från strandskyddet. Detta kan ske under förutsättning att strand-

skyddets syften tillgodoses och hänsyn tas till konkurrerande anspråk och intressen, sårbarhet och risker, värden och kvaliteter i befintlig natur- och kulturmiljö samt riksintressen eller andra skydd.

Genom att peka ut LIS-områden har en översiktlig bedömning av ovanstående redan gjorts. I den formella prövningen i detaljplaner eller enskilda dispensärenden ska en bedömning göras i det enskilda fallet.

KOMMUNENS INSTÄLLNING TILL LIS-OMRÅDEN

Kommunens landareal är ca 5 700 km² och vattenarealen är ca 470 km². Arvidsjaur kommun är en typisk glesbygdskommun med ett invånarantal som motsvarar ca 1 person/km². Med ett invånarantal på ca 6 200 personer och 4 000 sjöar så finns det ca 2 sjöar per familj. Den totala strandlängden på mer än 6 300 km innebär att varje familj har ca 2 km strand att dela på.

Länsstyrelserna har som en del av Sveriges regionala miljöövervakning tagit fram rapporten "Exploatering av stränder 2013 – 2023"¹. För att bedöma exploateringsgraden har buffertzoner kring byggnader,

¹ Länsstyrelserna (2023). [Exploatering av stränder i Sverige 2013-2023](https://www.diva-portal.org). www.diva-portal.org

Stuga och strand i Moskosel Fotograf Kent Norberg

vägar och järnvägar skapats och sedan har andelen påverkad areal beräknats. Till rapporten finns även tabeller för nedladdning och denna statistik visar att Arvidsjaurs kommun är den 12:e minst exploaterade kommunen i landet med en exploaterad yta om 2% av strandzonen inom 100 meter från vattnet². Den kommun som har högst andel exploaterad strandzon inom 100 meter från vattnet är Sundbybergs kommun där 64 % av zonen är exploaterad.

Kommunen vill förverkliga lagstiftarens ambitioner om en positiv utveckling för Sveriges landsbygder genom att föreslå ett stort antal LIS-områden. Kommunen gör bedömningen att hela kommunen utgör landsbygd vars service behöver stärkas. LIS-områden utgör därför en viktig förutsättning för att långsiktigt ge goda förutsättningar för en levande landsbygd samt bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun.

Kommunen föreslår därmed en slags etableringsreserv i strandnära lägen. Avsikten med detta är att kunna erbjuda flera alternativ i förhoppningen att några alternativ ska upplevas som attraktiva för framtida intressenter. De i planen föreslagna åtgärderna beräknas medföra en rad positiva effekter:

- **ARVIDSJAURS KOMMUN BLIR EN ATTRAKTIV BOSTADSORT**

En viktig förutsättning för kommunen att bli en attraktiv bostadsort är att man kan erbjuda bostadstomter i attraktiva lägen för att härigenom kunna behålla eller helst öka sin folkmängd samt bibehålla och utveckla sin service. En attraktiv boendemiljö kommer att underlätta nyrekrytering av personal till kommunen och dess företag. Det kan också bidra till en levande landsbygd och att befintliga kulturmiljöer bevaras.

² Länsstyrelsernas statistik i PxWeb. [Exploatering av stränder i Sverige](http://www.pxweb.lansstyrelsen.se). www.pxweb.lansstyrelsen.se

- **MÖJLIGÖRA VERKSAMHETSUTVECKLING I STRANDNÄRA LÄGEN**

Planeringen ska leda till att underlätta för befintliga företag att utveckla sin verksamhet men även att få nya företag att etablera sig inom kommunen. Detta gäller framförallt företag som är beroende av vattennära lägen. Exempelvis, camping, fisketurism, friluftsliv, pensionat m.m.

- **ÖKA ANTALET FRITIDSHUS I STRANDNÄRA LÄGEN**

Kommunen driver aktivt frågan om att få fler fritidshus till kommunen. En stor andel av fritidsboenden kommer att vara boende i andra kommuner men kommer att bidra till en ökning av konsumtionen av varor och tjänster inom Arvidsjaurs kommun. Härmed ges möjligheter till en bättre servicegrad även för fast boende i kommunen.

Kommunen anser att ny fritidsbebyggelse i Arvidsjaurs kommun kan ses som en form av turism - The hidden giant of tourism - och väl motiverat ur landsbygdsutvecklingssynpunkt, då det bedöms stärka underlaget och gynna service och sysselsättning i vår glesbygdskommun. Kommunen stödjer sin uppfattning bl.a. på forskning som presenterats av Roger Marjavaara, Kulturgeografiska institutionen, Umeå universitet och den analys som genomförts i projektet "Närande eller tärande? – Fritidshusturism i Kvarken"³.

- **KOMMUNENS EKONOMI**

Ett större antal fritidsfastigheter, fler turistföretag medför även en ökad omsättning för handeln inom kommunen med fler anställda vilket påverkar den kommunala ekonomin i positiv riktning. Fastighetsavgiften tillfaller också den kommun där fastigheten är belägen.

Ur fastighetsägares perspektiv bör LIS-områdena ses som en möjlighet till ett vidgat markutnyttjande. Fastighetsägare kan sedan själva ta ställning till om de önskar nyttja möjligheten till prövningar av enskilda dispenser eller upphävande av strandskydd i detaljplaner. Kommunen har inga planer på att exproprierar mark i LIS-områden. Att ett område är utlagt som LIS-område ska alltså enbart ses som att man som fastighetsägare har möjlighet att bebygga eller sälja mark i strandnära läge.

URVAL

Redan i översikts- och tillväxtplanen som antogs 2015 fanns ett stort antal LIS-områden med i planen. I planen som antogs 2020 lades ett antal ytterligare förslag till LIS-områden till medan vissa andra togs

³ Jansson, B. och Muller, D.K. (2003).

Gullön. Foto: Kent Norberg

bort. Sedan den planen antogs har återigen ett antal nya förslag till LIS-områden inkommit.

För de nya förslagen har kommunen använt samma metod för analys och urval som för de tidigare förslagen. Först har en GIS-analys för att analysera motstående intressen samt en natur- och friluftslivsinventering genomförts som underlag för urvalet av nya områden. Vattenområdena har dock inte inventerats varför ytterligare analyser behöver göras vid förfrågningar om att exempelvis uppföra en brygga i vattnet. Kommunen har även fört en tidig dialog med berörda samebyar om förslagen. Detta har resulterat i att vissa områden har bedömts som olämpliga och har plockats bort samt att andra har justerats. I övrigt bedömer kommunen de sedan tidigare utlagda områdena som fortsatt lämpliga, att strandskyddets syften tillgodoses och att tillräcklig hänsyn har tagits till konkurrerande anspråk och intressen, sårbarhet och risker, värden och kvaliteter i befintlig natur- och kulturmiljö samt riksintressen eller andra skydd.

Kommunen har valt att lägga ut förslag på fler tomtplatser än vad dagens efterfrågan ger vid handen. Avsikten med detta är att kunna erbjuda fler alternativ och därigenom underlätta och förkorta handläggningstiden för prövning i samband med framtida etableringar. Trots detta kan nya förfrågningar komma på platser som i dag inte lagts ut. Här avser kommunen att pröva dessa områden utifrån kriterierna som kommunen formulerat i riktlinjerna i avsnittet "Generella riktlinjer för prövning av LIS utanför utpekade LIS-områden.

FORNLÄMNINGAR INOM LIS-OMRÅDEN

Flertalet av de utpekade LIS-områdena berörs av fornlämningar. Detta kommer troligen att innebära att krav på arkeologiska insatser ökar då det är mycket vanligt att det på torra markpartier i samband med vattendrag ofta finns lagskyddade fornlämningar. Fornlämningar kan även finnas i vattenområden. Kostnad för flertalet arkeologiska insatser ligger på verksamhetsutövaren. Eftersom det exakta läget för många fornlämningar inte är känt har kommunen gjort bedömningen att det inte är lämpligt att undanta ett område från LIS för att det ligger en fornlämning där av den enkla anledningen att det är oklart vilket område som i så fall behöver undantas. Kommunen har därför valt att, efter samråd med länsstyrelsen, synliggöra en samrådszon kring fornlämningarna på kartorna över respektive LIS-område så att det för exploatörer blir tydligt vad som gäller.

Kommunen ska upplysa exploatörer om att samråd i tidigt skede (enligt KML 2 kap. 10 §) ska ske med Länsstyrelsens kulturmiljöfunktion i områden där fornlämningar förekommer närmare än ca 100 meter från den planerade verksamheten. Samråd krävs även om en exploatering innebär att ett större markområde tas i anspråk. Eftersom fornlämningar är skyddade enligt Kulturmiljölagen kan en process bli kostsam för exploatören och det kan också resultera i att ingen dispens kan medges.

Sameviste i Tjadnes. Foto: Leif Granström

ETT FÖRÄNDRAT KLIMAT

Utpökade LIS-områden möjliggör bebyggelse i strandområden. Strandområden påverkas först och mest av översvämningar på grund av höga vattenflöden. För Skellefteälven finns en översiktlig kartering av översvämningrisker med dammbrott som konsekvens som har fungerat som underlag för arbetet. För övriga älvar och vattendrag saknas dock sådana uppgifter vilket innebär svårigheter att bedöma riskerna i föreslagna områden. Vid eventuell exploatering måste risk för översvämning eller stabilitetsproblem utredas ytterligare.

NÄR KRÄVS DETALJPLAN?

Det är kommunen som avgör om, när och var en detaljplan ska tas fram. I vissa fall finns det även krav i plan- och bygglagen, PBL, på detaljplaneläggning, det så kallade detaljplanekravet. För ny samlad bebyggelse eller för ny byggnad vars användning får stor påverkan på omgivningen bör detaljplaneläggning väljas. Detaljplaneläggning kan även vara nödvändigt om det krävs för att hantera en fråga som behöver hanteras i ett sammanhang, exempelvis för att undvika problem med vattenförsörjningen.

Generella riktlinjer för prövning av LIS utanför utpekade områden

STÄLLNINGSTAGANDE OCH REKOMMENDATIONER

Vid ansökningar om strandskyddsdispenser utanför utpekade LIS-områden som avser etablering av näringsverksamheter/bostadsbebyggelse i anslutning till befintlig bebyggelse eller i anslutning till utpekade LIS-områden avser kommunen pröva området utifrån i kommunens generella riktlinjer för landsbygdsutveckling i strandnära läge (se nedan).

RIKTLINJER FÖR BEDÖMNING AV LIS-OMRÅDEN

- Om en näringsverksamhet ska etableras nära vatten krävs funktions- och/eller avgörande upplevelsevärden för att en dispens med hänvisning till landsbygdsutveckling ska vara aktuell.
- Test- och övningsverksamhet och eventverksamhet med koppling till denna samt små- och storskalig turism- och annan besöksnäring utgör prioriterade anläggningar/etableringar som bedöms vara beroende eller påtagligt gynnas av strandnära lokaliseringar, medföra positiva långsiktiga sysselsättningseffekter och bidra till att upprätthålla serviceunderlaget i Arvidsjaur kommun.
- Bostadsbebyggelse som utgör en komplettering, förtätning eller utvidgning av befintlig bostadsbebyggelse bedöms mest lämplig. Utspridd bebyggelse ska undvikas.
- Att ny bostadsbebyggelse stärker serviceunderlaget ska belysas vid prövningen. Exempelvis kollektivtrafik, sjukvård, handel, sophämtning, skolskjuts, snöröjning, postgång, ideella aktiviteter etc.
- Är det aktuellt med prövning av ny och större sammanhållen bebyggelse ska detaljplanläggning väljas. Där prövas frågan om upphävande enligt strandskyddsbestämmelserna för detaljplan.
- Att bygg- och anläggningsarbetena i sig bidrar till utveckling räcker inte som motivering för dispens, åtgärden måste även långsiktigt bidra till ekonomisk aktivitet.

ÖVRIGT ATT BEAKTA

- Att ta området i anspråk ska vara förenligt med miljömålen, de allmänna hänsynsreglerna och hushållningsbestämmelser i miljöbalkens 2, 3 och 4 kap. samt strandskyddets syften. Exempelvis inte påtagligt skada riksintressevärden, påverka bevarandevärden i Natura2000-områden, försvåra rennäringens utövande, påverka andra skyddade områden eller försämra förutsättningar för friluftsliv.
- Av miljöbalken 3 kap. 4 § framgår att jord- och skogsbruk är av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Skogsmark som har betydelse för skogsnäringen skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra ett rationellt skogsbruk.
- Att ta området i anspråk ska inte medföra att miljö kvalitetsnormer överskrids eller inte uppnås. Exempelvis att väsentligt påverka en vattenförekomsts ekologiska status.
- Förutsättningar ska finnas för att trygga allemansrättens tillgång till strandområden genom en fri passage.
- Ny bebyggelse bör ligga på rimligt avstånd från infrastruktur.
- Avstyckade tomter ska ha en storlek så att omhändertagande av avlopp kan ske inom den egna fastigheten.
- Ny bebyggelse får inte ske närmare än 30 meter från vägområdet till väg 95, väg 94 och E45 samt järnväg, för övriga allmänna vägar gäller 12 meter. Riktvärdena för buller bör också beaktas vid prövning av LIS-områden nära statliga vägar och järnvägar.
- Så långt som möjligt skall befintliga utfarter till allmänna vägar användas.
- I möjligaste mån bör gemensamma anläggningar upprättas för båtplatser, bryggor etc.
- Hänsyn ska tas till markförhållanden gällande skred- och rasrisk. Riskbedömning ska göras både utifrån dagens och framtidens förväntade klimat.
- Översvämningsrisker ska beaktas, även med hänsyn till klimatförändringar.
- Tillgång alternativt närhet ska finnas till befintligt vägnät.

Nyborgstjärn. Foto: Nicklas Burman

- Påverkan på växt- och djurliv, och friluftsliv ska ha kartlagts och bedömts vara förenlig med strandskyddets syfte.
- Samråd med berörda samebyar är centralt. Samrådet kan ge värdefull information som även kan användas vid bedömningen av påverkan på riksintresset men kommunen som myndighet ska också i varje enskilt ärende belysa kumulativa effekter och göra en bedömning av påverkan på riksintresset. Vid behov kan kommunen föra dialog med länsstyrelsen om bedömningen.

När det gäller frågan om att använda LIS-skälet utan att området finns utlagt i gällande översiktsplan har länsstyrelsen utifrån gällande lagstiftning och praxis meddelat att länsstyrelsen bedömer att följande förhållningssätt kan tillämpas:

FÖR VERKSAMHETER OCH ÅTGÄRDER

Tillägg till LIS-planen kan göras för enstaka områden som är särskilt bråttom med att hantera. Dessa läggs sedan in i LIS-planen när denna revideras. Om kommunen önskar att peka ut flera nya LIS-områden behöver dessa följa en ordinarie ÖP-process där dessa ställs ut tillsammans med LIS-planen. Kriterier för utpekandet av LIS-områden samt krav på innehåll i utredningen av enskilda områden är de samma som för områden i LIS-planen.

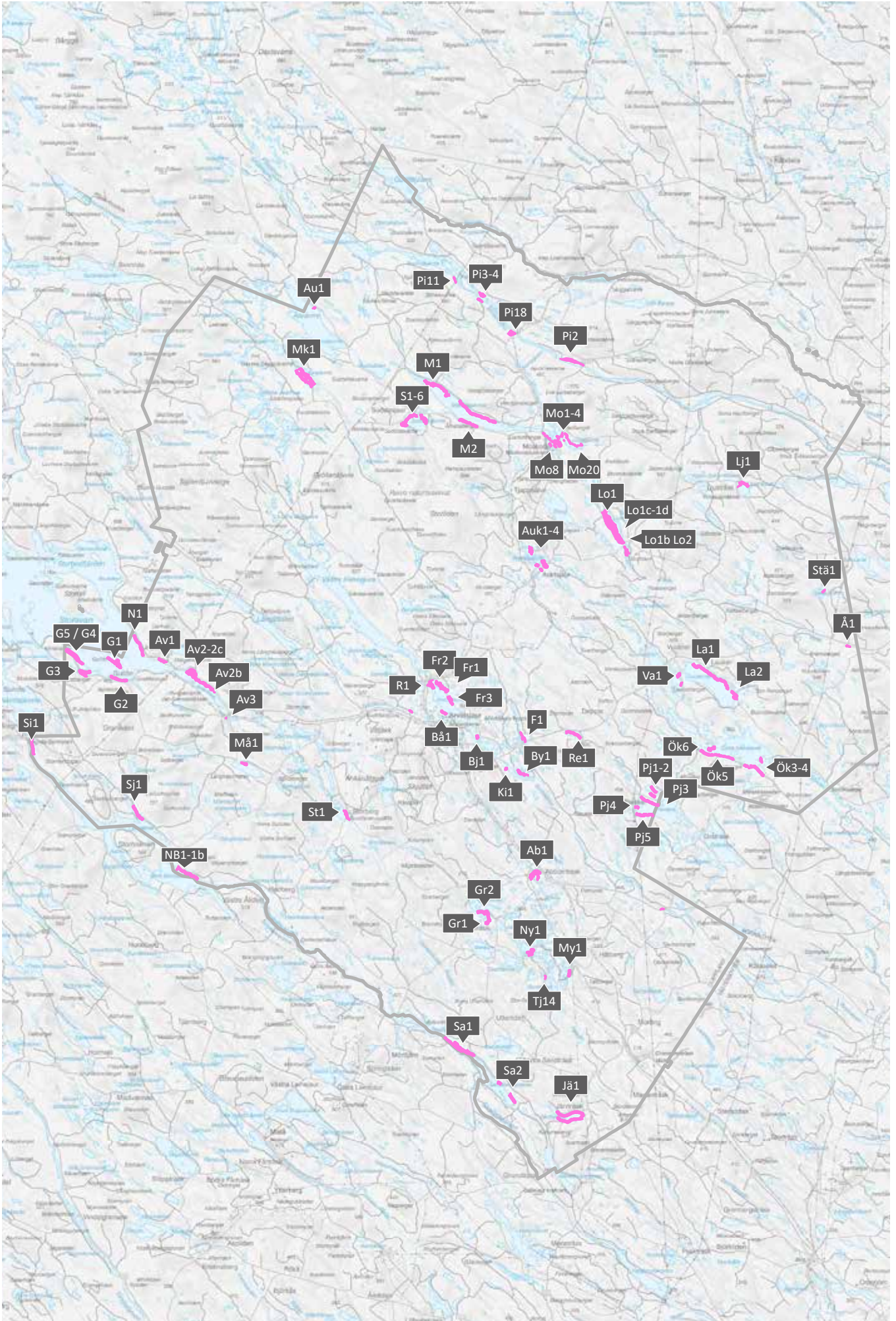
FÖR BOSTÄDER

Vid utpekande av LIS-områden för bostadsbyggande ska det finnas med en utredning som visar hur området som utses långsiktigt kan bidra till att bibehålla kommersiell och offentlig service och hur detta förhåller sig till LIS-planens övriga områden, dess intentioner och överordnade principer för kommunens landsbygdsutveckling i stort.

För tillägg av LIS-områden utanför översiktsplanen där ändamålet är bostadsbyggande krävs detaljplan och att det ska leda till ett betydande tillskott av efterfrågade bostäder. Undantaget att frånga översiktsplanen av LIS för bostäder bör endast tillämpas i synnerliga undantagsfall. Enstaka bostäder anses inte vara tillräckligt skäl för utpekande av LIS.

Detta innebär att kommunen och länsstyrelsen i dagsläget gör olika bedömningar av när LIS-skälet kan tillämpas vilket kan påverka kommunens möjligheter att bevilja dispenser eftersom länsstyrelsen är överprövande instans. Kommunen ser gärna att nya ärenden prövas för att praxis ska kunna utvecklas.

Sammanställning över föreslagna LIS-områden

I nedanstående lista och kartan till vänster visas en kommunöversikt med samtliga LIS-områden som utpekats i översikts- och tillväxtplanen. På efterföljande sidor redovisas de områden som föreslagits som LIS-områden och en bedömning av varje områdes lämplighet.

LIS-OMRÅDEN

ABBORRTRÄSK (Ab1)
NYVALL, MYRTRÄSK (Ny1, My1)
AUKTSJAUR (Auk1, Auk2, Auk3 och Auk4)
AVAVIKEN, NYÅKER/HÖGBACKA (Av1, Av2, Av2b, Av2c, Av3, N1)
GULLÖN (G1, G2, G3, G4, G5)
BJÖRKBERGET (Bj1)
BYSKEÄLVEN (By1)
BÅTHUSVIKEN (Bå1)
FJÄLLBONÄS (F1)
FRISTAD, RENUDDEN (Fr1, Fr2, Fr3, R1)
GRUNDTRÄSK (Gr1, Gr2)
JÄRVTRÄSK (Jä1)
LAUKER (La1, La2)
VAXNÄS (Va1)
LJUSTRÄSK (Lj1)
LOMTRÄSK (Lo1, Lo2, Lo1b, Lo1c, Lo1d)
MALMESJAUR (M1, M2)
SUDDÉSJAUR (S1, S2, S4, S5, S6)
MOSKOSEL (Mo1, Mo2, Mo3, Mo4)
MYRKULLA (Mk1)
MÅNSTRÄSK (Må1)
NYA BASTUSELET (NB1, NB1b)
PJESKER (Pj1, Pj2, Pj3, Pj4, Pj5)
RENTRÄSK (Re1)
RENVÄLLEN (Rv1)
SANDFORSDAMMEN (Sa1, Sa2)
SLAGNÄSFORSEN (Sl1)
SNJERRAVIKEN (Sj1)
STORBERG (St1)
STÄDDJEJAUR (Stä1)
ÅKROKEN (Å1)
ÖSTRA KIKKEJAUR (Ök3, Ök4, Ök5, Ök6)
PITEÄLVEN (Pi2, Pi3, Pi4, Pi11, Pi18)
BYSKEÄLVEN (By6)
MOSKOSEL (Mo8, Mo20)

TJÄRNHEDENOMRÅDET (Tj14)

KILVER (Ki1)

ABRAURE (Au1)

GENERELLA STÄLLNINGSTAGANDEN OCH REKOMMENDATIONER FÖR SAMTLIGA LIS-OMRÅDEN

- Vid exploatering inom LIS-områdena ska alltid sedvanligt samråd ske med berörda samebyar för att minska påverkan på rennäringsen.
- En riskbedömning ska genomföras vid all lokaliseringssprövning. Riskbedömningen ska bland annat omfatta erosion, skred, ras, översvämning och förorenade områden. Riskbedömning ska göras både utifrån dagens och utifrån framtidens förväntade klimat.
- För ny samlad bebyggelse eller för ny byggnad vars användning får stor påverkan på omgivningen bör detaljplaneläggning väljas. Detaljplaneläggning kan även vara nödvändigt om det krävs för att hantera en fråga som behöver hanteras i ett sammanhang, exempelvis för att undvika problem med vattenförsörjningen.
- Kommunen ska upplysa exploatörer om att samråd i tidigt skede (enligt KML 2 kap. 10 §) ska ske med Länsstyrelsens kulturmiljöfunktion i områden där fornlämningar förekommer närmare än ca 100 meter från den planerade verksamheten. Samråd krävs även om en exploatering innebär att ett större markområde tas i anspråk.
- Vid exploatering av området ska det rörliga friluftslivet beaktas. Gröna kilar mellan grupper av bebyggelse ska lämnas inom utpekade LIS-områden för att säkerställa fortsatt strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Vegetation ska också sparas i strandkanten, vanligtvis genom att en fri passage lämnas vid vattnet.

LIS-områden

ABBORRTRÄSK (AB1)

Föreslagna områden i Abborträsk skulle utgöra en komplettering, förtätning eller utvidgning av befintlig bebyggelse i byn vilket skulle innebära att det långsiktigt skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. Bostäder för permanent-

eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaur kommun men framförallt i Abborträsk där det redan i dagsläget finns affär, bensinstation, Folkets hus, bilverkstad, utepad, turistverksamhet samt ett rikt föreningsliv. En förtätning skulle även stärka befintlig kollektivtrafik.

Turismsatsningar i Abborträsk kan ge framtida efterfrågan på fritidsbebyggelse runt sjöarna i Abborträskområdet.

Genom område Ab1 går en skoterled. Föreslaget område Ab1 ligger inom eller i anslutning till kommunalt verksamhetsområde för VA. I utkanten av byn passerar riksväg 95 och tvärbanan mellan Arvidsjaur, Jörn och Skellefteå. Väg 363 går genom byn.

REKOMMENDATIONER

- Generella rekommendationer för alla LIS-områden.
- Bebyggelse bör inte tillåtas inom område Ab1 innan det är säkerställt att vattentäkterna inte påverkas. Utökning av bebyggelse ska anpassas till vattenskyddsområden med tillhörande vattenskyddsföreskrifter.

NYVALL, MYRTRÄSK (NY1 & MY1)

Föreslagna områden i närheten av byarna Nyvall och Myrträsk skulle utgöra en komplettering, förtätning eller utvidgning av befintlig bebyggelse vilket skulle innebära att det långsiktigt skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. Utpekade områden skapar möjligheter för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv vilket bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaur kommun men fram-

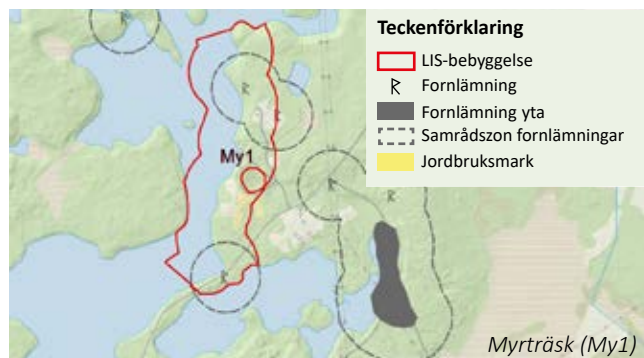

REKOMMENDATIONER

- Generella rekommendationer för alla LIS-områden

förrallt i Abborrträsk där det redan i dagsläget finns affär, bensinstation, Folkets hus, bilverkstad, utebad, turistverksamhet samt ett rikt föreningsliv.

I närheten av områdena ligger riksväg 95. I sydvästra delen av område My1 finns en liten grillplats. I anslutning till Ny1 finns båtplatser och bryggor.

AUKTSJAUR (AUK1, AUK2, AUK3, AUK4)

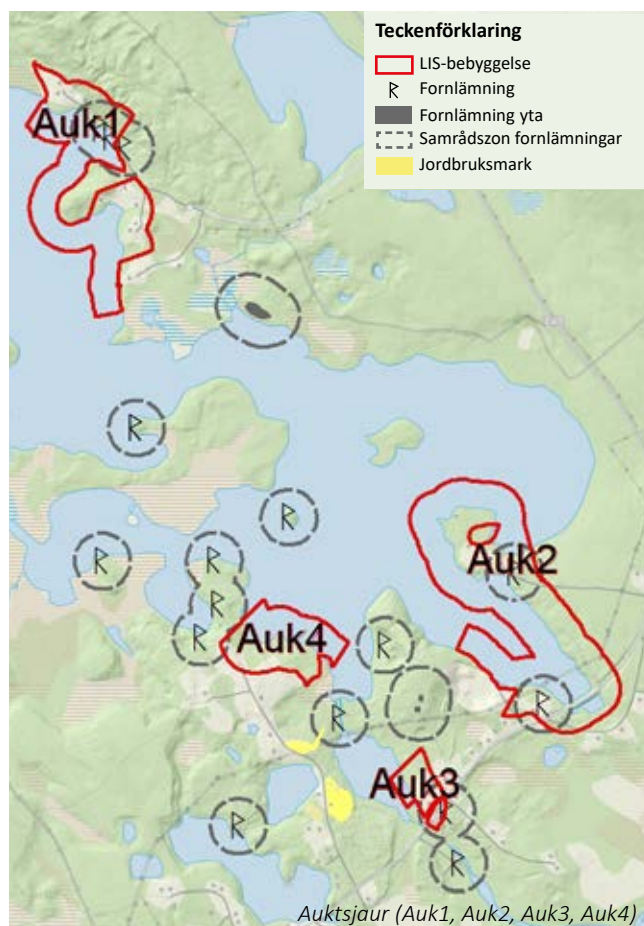
Föreslagna områden i Auktsjaur skulle utgöra en komplettering, förtätning eller utvidgning av befintlig bebyggelse i byn vilket skulle innebära att det långsiktigt skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd.

En förtätning av permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaur kommun men framförallt i Auktsjaur där café, turistföretag och ett rikt föreningsliv finns. Europaväg 45 och inlandsbanan passerar genom Auktsjaur by. En förtätning skulle stärka befintlig kollektivtrafik och medföra ett utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter.

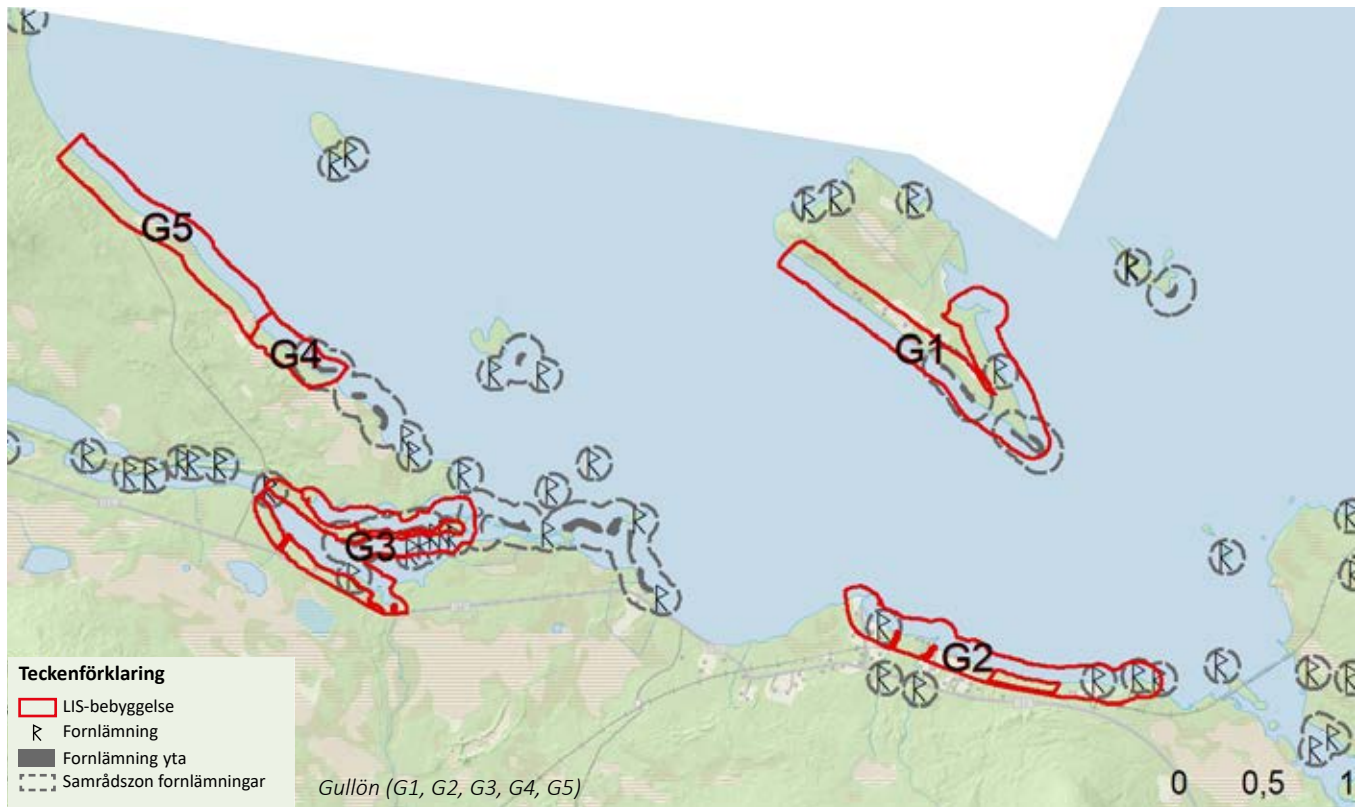
En flyttled passerar LIS-området Auk2 varför en bedömning av påverkan på riksintresse rennärning behöver göras. För att få underlag för bedömningen har kommunen diskuterat LIS-området Auk2 med Östra Kikkejaure sameby. Samebyn har beskrivit att flyttleden förvisso ligger ungefär rätt i kartunderlaget eftersom samebyn ibland flyttar över sjön. Samebyn ser dock inte några problem med detta LIS-område eftersom det ligger inne i byn vid befintlig bebyggelse. Norr om Långudden finns ingen bebyggelse vilket innebär att samebyn inte ser att det ska vara några problem att flytta norr om Långudden. Kommunen gör därför bedömningen att LIS-området inte innebär någon negativ påverkan på riksintresse rennärning.

REKOMMENDATIONER

- Generella rekommendationer för alla LIS-områden

GULLÖN (G1, G2, G3, G4 & G5)

Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurns kommun men framförallt i områden kring Storavan med närliggande by Slagnäs där bland annat affär, bensinstation, camping, samlingslokal, ett rikt föreningsliv och omfattande fordonstestverksamhet finns. Byn Gullön har även ett rikt föreningsliv. De ursprungliga bosättningarna fanns på ön Gullön innan befolkningen flyttade till fastlandet och idag finns en småbåtshamn färdigställd på fastlandet. En detaljplan är antagen för ett område öster om Gullön för testverksamhet och hotell.

En utökning av bebyggelsen skulle medföra ett utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter. Förtätning skulle även stärka befintlig kollektivtrafik i område G3 eftersom området ligger i närheten till Europaväg 45. Rekryteringsunderlaget för befintlig testverksamhet i Tjintokk och eventuella framtida företag som planerar för att starta testverksamhet inom området med tillhörande hotell skulle också kunna stärkas av föreslagna LIS-områden.

Båtbryggor utmed fritidsbebyggelsen finns inom område G1. Småbåtshamn och sandstrand finns inom område G2. Inlandsbanan passerar område G2 och Europaväg 45 passerar område G3.

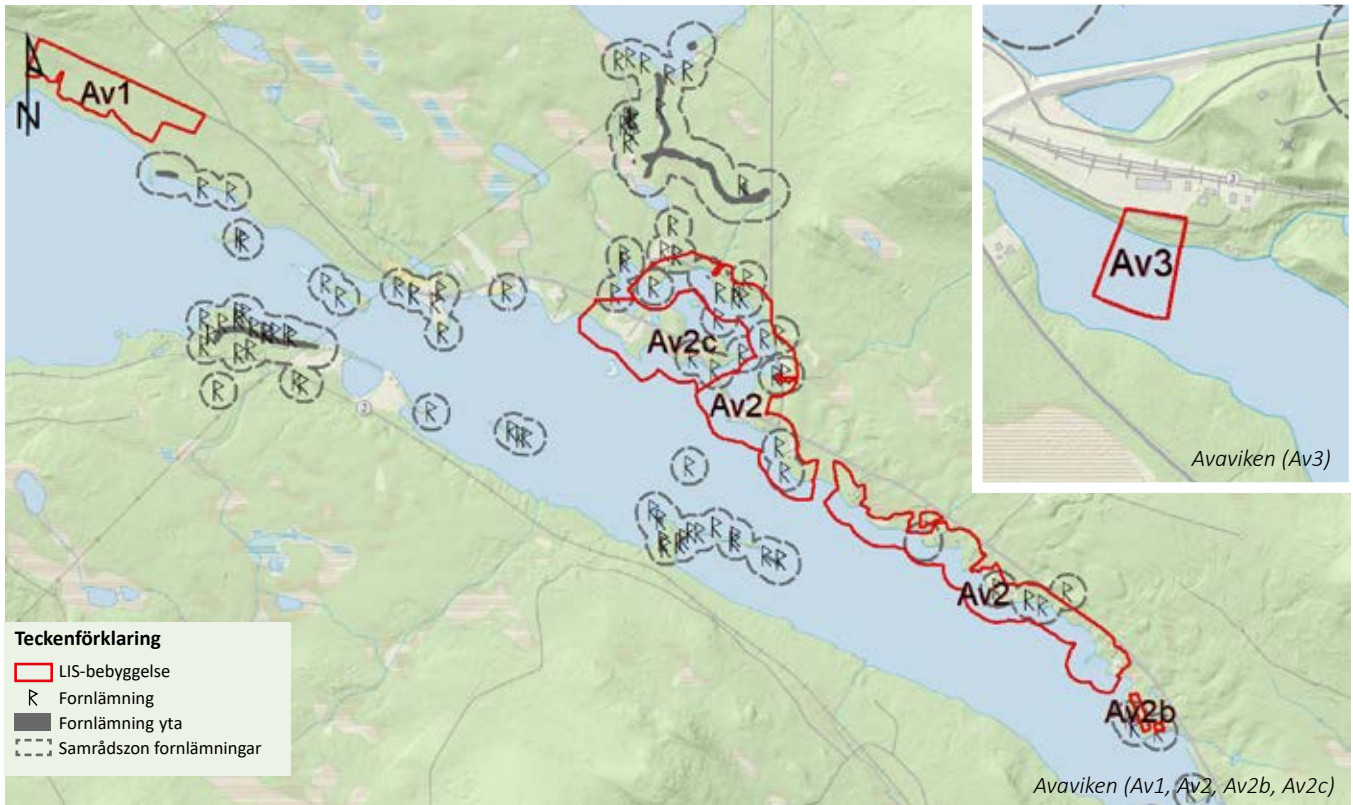
LIS-området G5 har tillkommit under översiktsplaneprocessen 2023-2024.

REKOMMENDATIONER

- Generella rekommendationer för alla LIS-områden
- De geologiska formationerna, åsen, ska bevaras så långt som möjligt inom område G3.
- Översvämningsrisken ska beaktas vid eventuell exploatering inom områdena.

Gullön. Fotograf Kent Norberg

AVAVIKEN, NYÅKER/HÖGBACKA (AV1, AV2, AV2B, AV2C, AV3, N1)

Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i områden kring Storavan med närliggande by Slagnäs där bland annat affär, bensinstation, camping, samlingslokal, ett rikt föreningsliv och omfattande fordonstestverksamhet finns. Byarna Renviken och Avaviken har även ett rikt föreningsliv.

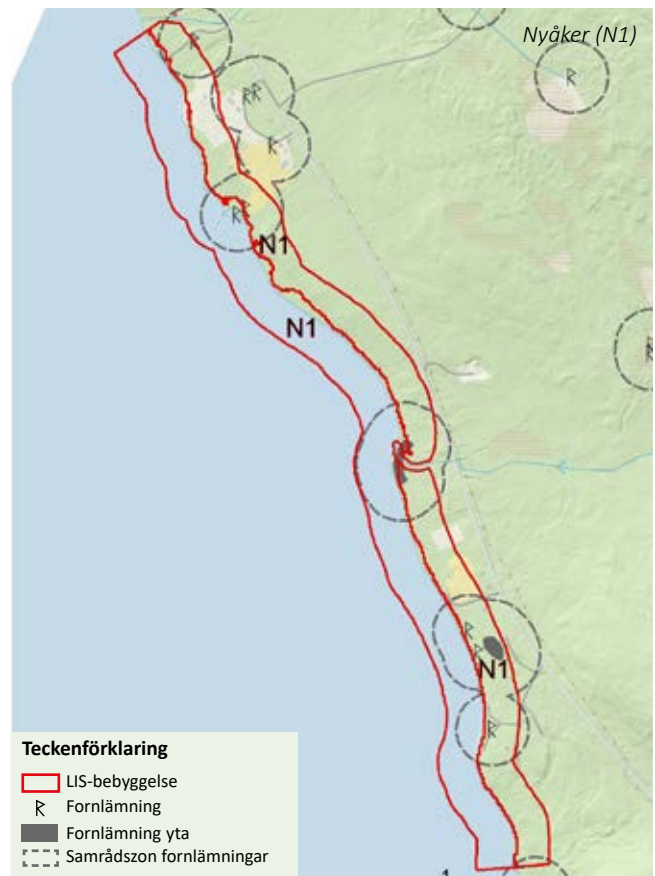
En utökning av bebyggelsen skulle medföra ett utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter. Rekryteringsunderlaget för befintlig testverksamhet i Tjintokk och eventuella framtida företag som planerar för att starta testverksamhet inom området med tillhörande hotell skulle också kunna stärkas av föreslagna LIS-områden.

Eldstad finns inom område N1. Inlandsbanan och Europaväg 45 passerar genom Avaviken.

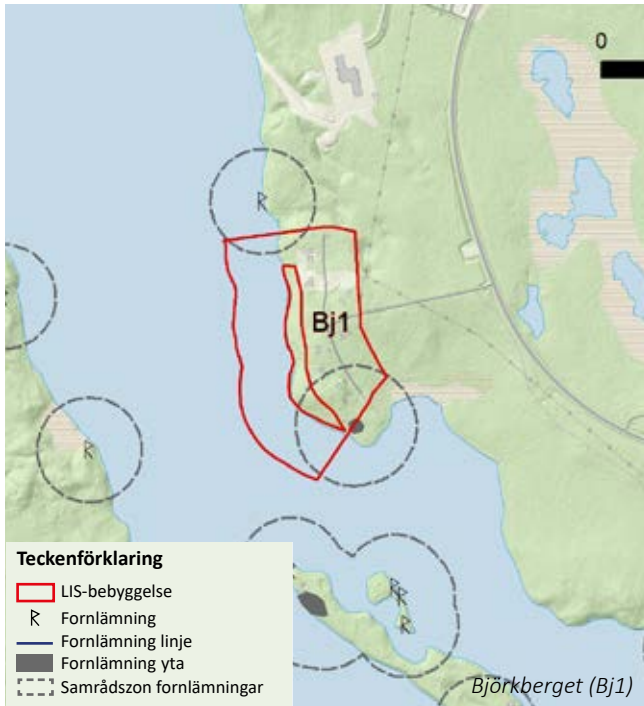
Strandnära öppen mark med eldstad och båtplatser, flertalet mindre byggnader samt spång över våtmark i den östra delen finns inom område Av2. Av2b innefattar endast redan avstyckade tomter.

REKOMMENDATIONER

- Generella rekommendationer för alla LIS-områden
- Översvämningsrisken ska beaktas vid eventuell exploatering inom område Av2.

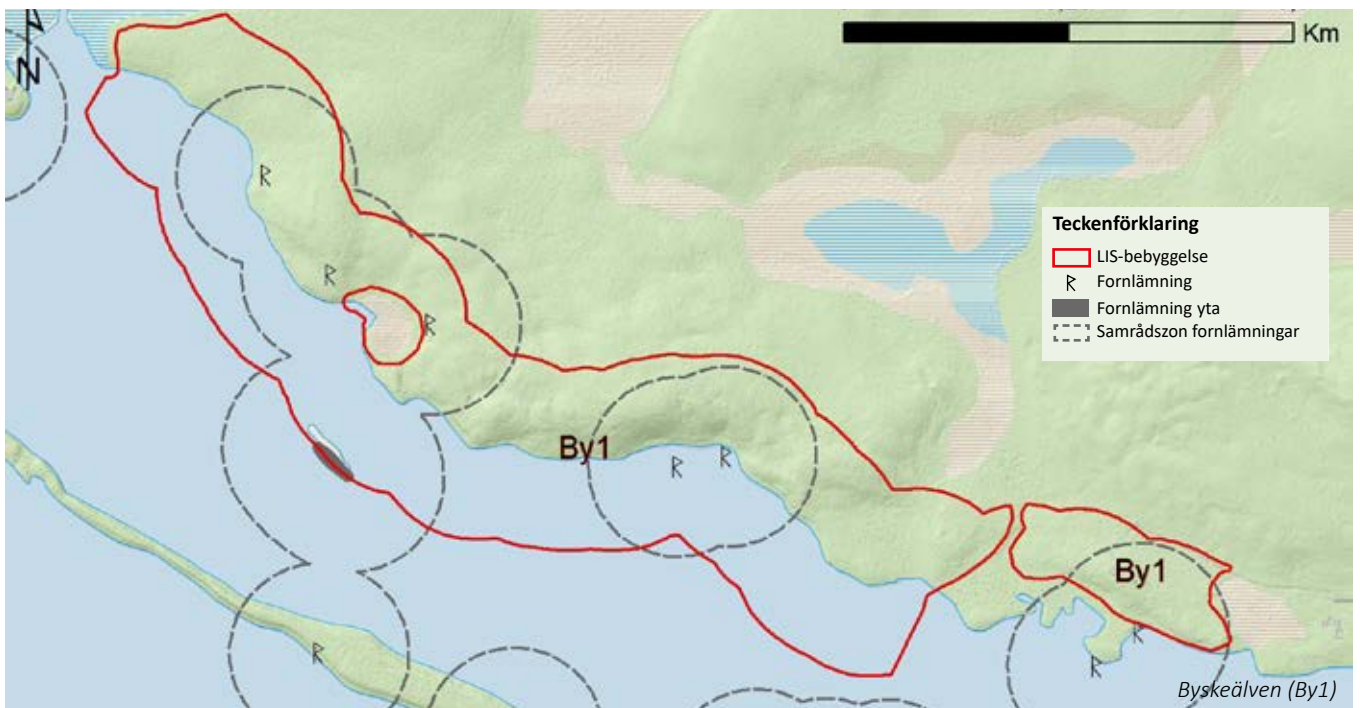
BJÖRKBERGET (BJ1)

Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i Arvidsjaurs samhälle där en hög servicenivå finns idag.

En bebyggelse skulle också medföra ett utökad underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter.

REKOMMENDATIONER

- Generella rekommendationer för alla LIS-områden
- Vid exploatering bör gamla tallar sparas i så stor utsträckning som möjligt och markberedning begränsas.

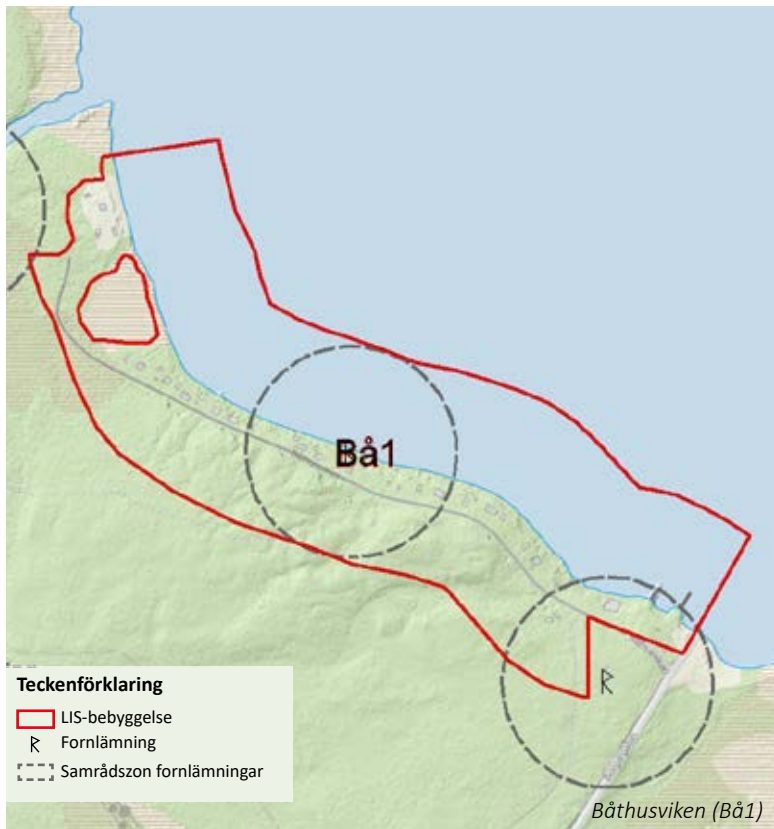
BYSKEÄLVEN (BY1)

Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i Arvidsjaurs samhälle där en hög servicenivå finns idag. En utökning av bebyggelsen skulle också medföra ett utökad underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter. En skogsstig går genom område By1.

REKOMMENDATIONER

- Generella rekommendationer för alla LIS-områden

BÅTHUSVIKEN (BÅ1)

Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurns kommun men framförallt i Arvidsjaurns samhälle där en hög servicenivå finns idag.

REKOMMENDATIONER

- Generella rekommendationer för alla LIS-områden
- LIS-området syftar främst till att skapa förutsättningar för att bygga upp den byggnad som brunnit ner samt att kunna ersätta befintliga byggnader med motsvarande vid behov. En utökning av bebyggelse i området bedöms endast lämpligt om man hittar en passage förbi Arvidsjaurns samhälle för Västra Kikkejaure sameby.

FJÄLLBONÄS (F1)

Föreslagen bebyggelse i Fjällbonäs skulle utgöra en förtätning av befintlig bebyggelse i byn vilket skulle innebära att det långsiktigt skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurns kommun men framförallt i närliggande Arvidsjaurns samhälle där en hög servicenivå finns idag.

En utökning av bebyggelsen i Fjällbonäs skulle också

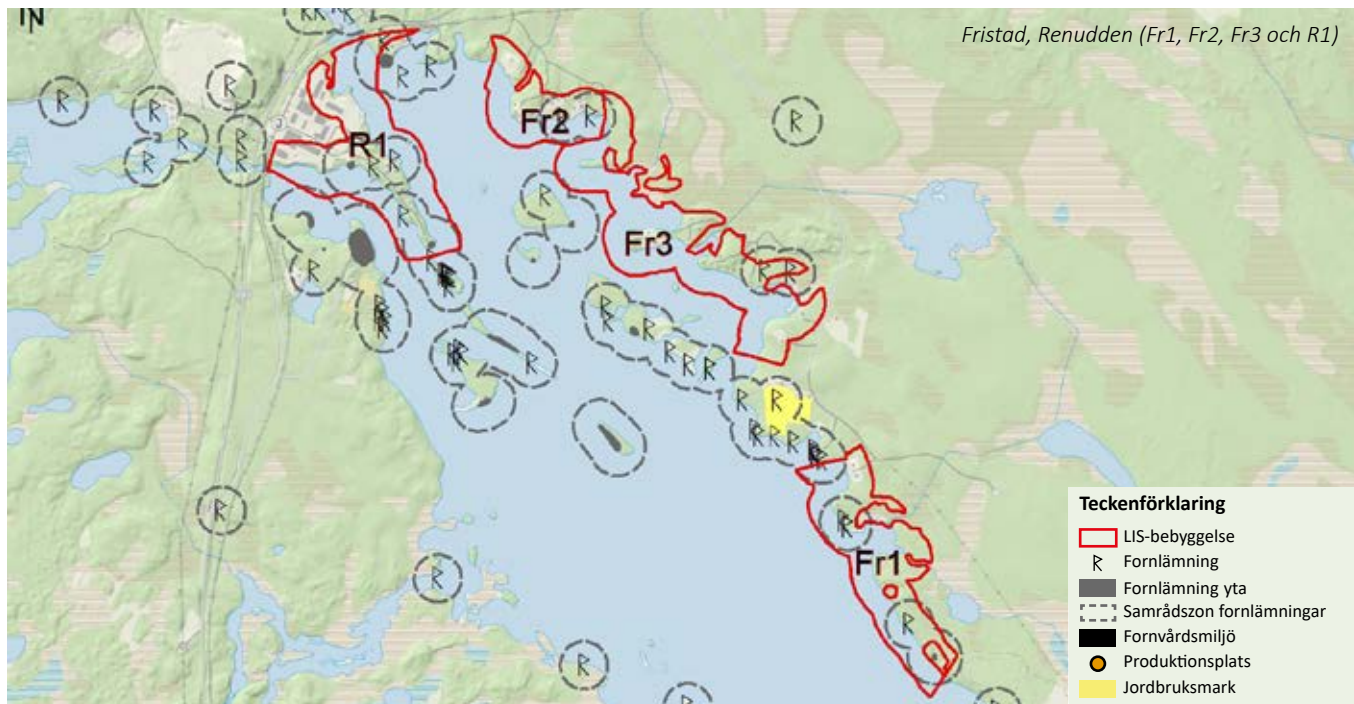
REKOMMENDATIONER

- Generella rekommendationer för alla LIS-områden

medföra ett förbättrat rekryteringsunderlag för den lokala sågen i Fjällbonäs och närliggande Arvidsjaurns flygplats samt utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter i form av byaförening med samlingslokal som redan finns i byn. Förtätning skulle även stärka befintlig kollektivtrafik.

Skoterled går längs kraftledningen inom område F1 (i norra delen av LIS-området).

FRISTAD, RENUDDEN (FR1, FR2, FR3 & R1)

Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i Arvidsjaurs samhälle där en hög servicenivå finns idag.

En utökning av bebyggelsen skulle också medföra ett utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter.

I anslutning till R1 passerar europaväg 45 och inlandsbanan.

REKOMMENDATIONER

- Generella rekommendationer för alla LIS-områden
- Vid exploatering av området R1 bör så många gamla tallar som möjligt sparas, särskilt de mycket krokiga tallarna i strandkanten.
- För delen från sumpområden och vattendrag vid Lilltjärnviken och mot sydost inom Fr1, bör göras noggranna avvägningar för hur vägdragning ska ordnas med minsta möjliga påverkan på hydrologin.
- En naturlig lucka bör lämnas inom området Fr3 för att underlätta samebyns flyttning av renar. Vid genomförandet får luckans placering och storlek diskuteras.
- Innan exploatering av Fr1 bör tidigt samråd enligt KML ske då länsstyrelsen bedömt att LIS-området ligger inom ett fornlämningstätt område

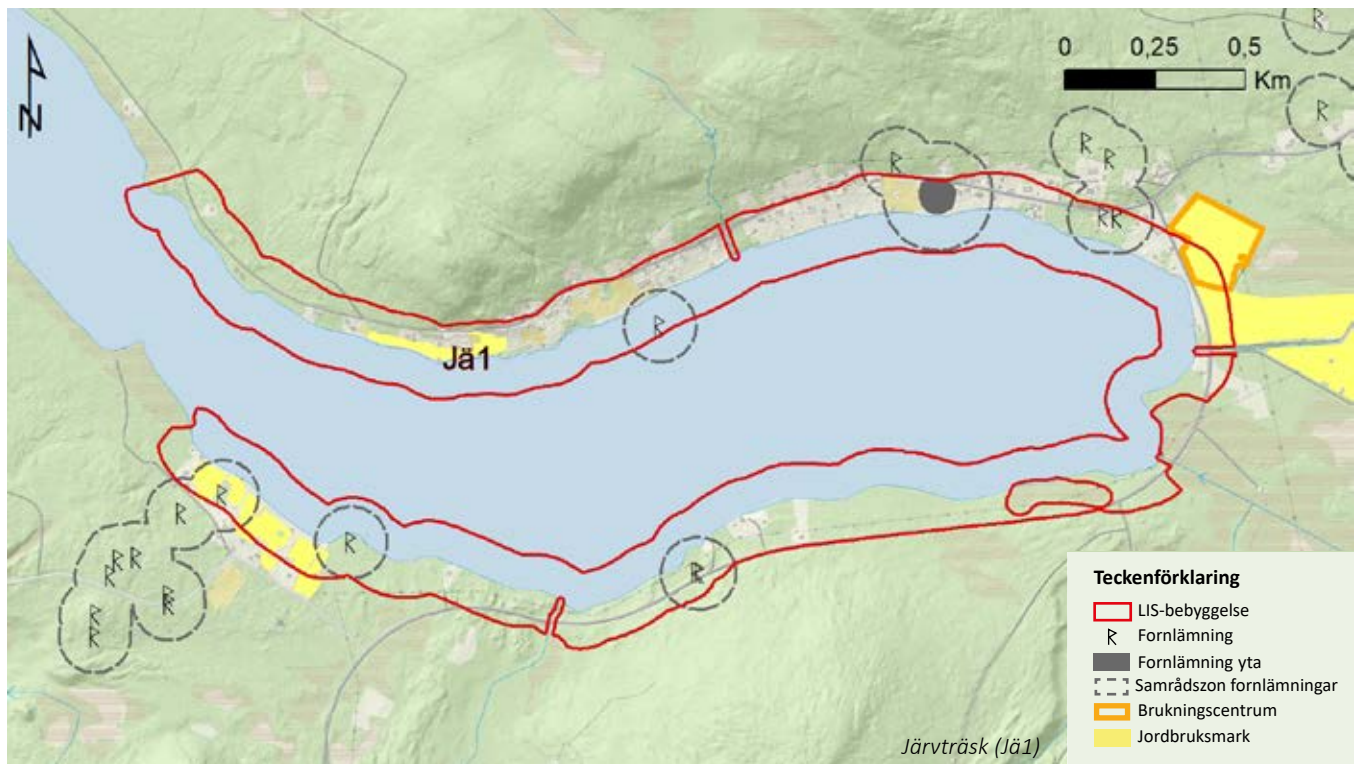
GRUNDTRÄSK (GR1, GR2)

Föreslagen bebyggelse skulle utgöra en komplettering, förtätning eller utvidgning av befintlig bebyggelse i byn vilket skulle innebära att det långsiktigt skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i närliggande by Abborrträsk där det redan i dagsläget finns affär, bensinstation, Folkets hus, bilaffär, bilverkstad, utebad, turistverksamhet samt ett rikt föreningsliv.

LIS-området Gr2 har tillkommit under översiktsplaneprocessen 2023–2024.

REKOMMENDATIONER

- Generella rekommendationer för alla LIS-områden

JÄRVTRÄSK (JÄ1)

Föreslagen bebyggelse i Järvträsk skulle utgöra en förtätning av befintlig bebyggelse i byn vilket skulle innebära att det långsiktigt skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. En förtätning av permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i närliggande by Glommersträsk där skola, affär, bensinstation, ishall, sporthall, fotbollsplan, beachvolleyplan, tennisplan, minigolfbana, utepad, restaurang, hembygdsmuseum samt ett rikt föreningsliv och näringsliv finns.

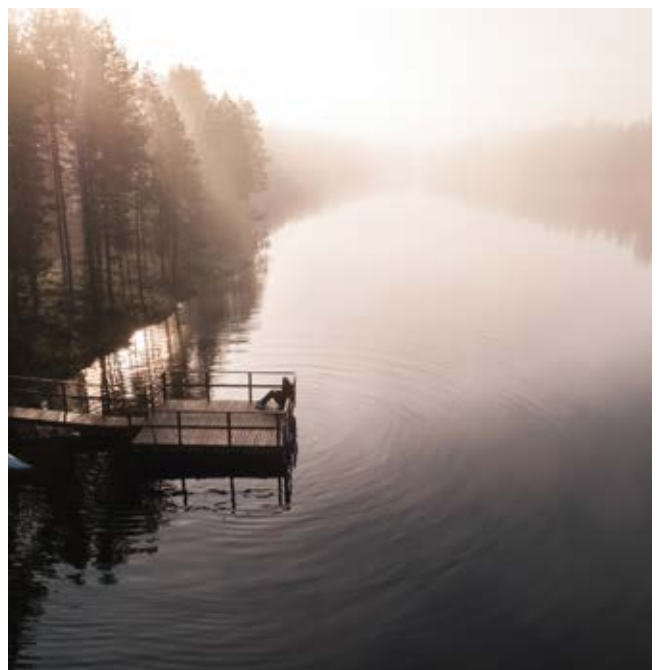
Rekryteringsunderlaget för befintliga företag i Glommersträsk och en eventuell etablering av gruvverksamhet i Eva-fyndigheten skulle också kunna stärkas av föreslaget LIS-område. En utökning av bebyggelsen skulle också medföra ett utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter. Planerna på etablering av gruvverksamhet i Eva-fyndigheten kan också medföra en ökad efterfrågan på fritidshus i Järvträsk.

I östra delen av område Jä1 finns badplats med omklädningshytt, brygga, vindskydd och grillplatser.

Föreslagna områden ligger inom eller i anslutning till kommunalt verksamhetsområde för VA.

REKOMMENDATIONER

- Generella rekommendationer för alla LIS-områden
- Odlingslandskapet i Järvträsk bör bevaras i möjligaste mån. Eventuell bebyggelse i LIS-området bör placeras och utformas i enlighet med byns byggnadstradition.
- En översiktlig stabilitetskartering finns tillgänglig för ett område i Järvträsk. Vid exploatering behöver denna beaktas.

Brygga och vattendrag. Fotograf Sandra Hallnor

LAUKER (LA1, LA2)

Föreslagen bebyggelse i Lauker skulle utgöra en för-tätning av befintlig bebyggelse vilket skulle innebära att det långsiktigt skapas förutsättningar för en sam-lad bebyggelse och en levande landsbygd. Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i närliggande Arvidsjaurs samhälle där en hög servicenivå finns idag.

En utökning av bebyggelsen i Lauker skulle också medföra ett utökat underlag för sophämtning, post-gång och ideella aktiviteter i form av byaförening med samlingslokal som redan finns på orten. En förtätning skulle även stärka befintlig företagsverksamhet och kollektivtrafik.

Lauker ligger också inom upptagningsområdet för Visträsk och ger ett underlag till ortens samhälls-service som i dagsläget omfattar dygnet-runt-öppen livsmedelsbutik, tankstation, fritidsbutik (arbets- och fritidskläder m.m.), idrotts- och föreningsliv samt arbetstillfällen. I Visträsk finns även kommunal förskola och grundskola (Fk-3).

Badstrand med grillplats, omklädningsrum, gungor och utedass finns i den västra delen av område La1. Området genomkorsas också av en skoterled.

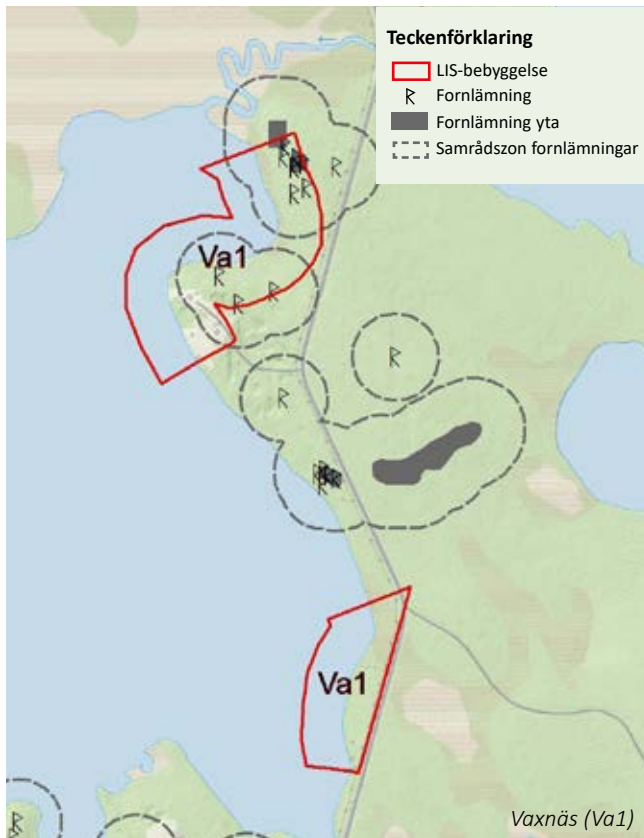
La1 ligger inom eller i anslutning till kommunalt verk-samhetsområde för VA.

REKOMMENDATIONER

- Generella rekommendationer för alla LIS-områden
- Det är viktigt att ta hänsyn till områdets kulturmiljö-värden och den öppna landskapsbilden vid framtida exploatering av området La1. Detta kan exempelvis ske genom att ny bebyggelse placeras i utkanterna av jordbruksmarken. Hänsyn bör tas till jordbruk-smarkens värden och att ny bebyggelse inte ska utgöra hinder för att kunna bedriva jordbruksverk-samhet.

Fotograf Kent Norberg

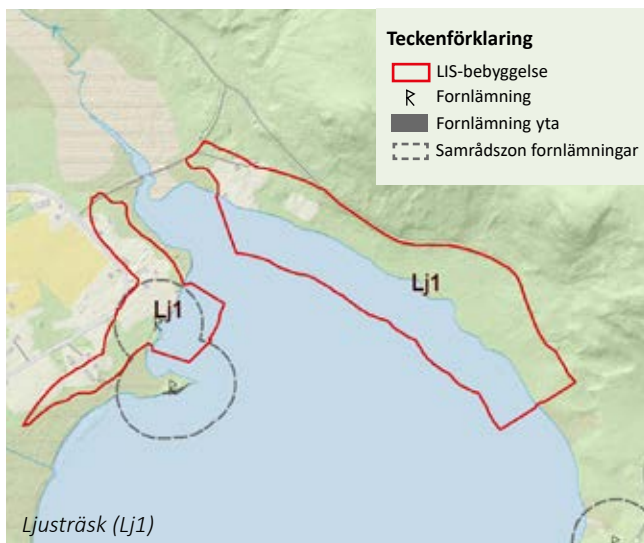
VAXNÄS (VA1)

Föreslagen bebyggelse i Lauker skulle utgöra en förtätning av befintlig bebyggelse vilket skulle innebära att det långsiktigt skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i närliggande Arvidsjaurs samhälle där en hög servicenivå finns idag.

En utökning av bebyggelsen skulle också medföra ett utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter.

REKOMMENDATIONER

- Generella rekommendationer för alla LIS-områden
- Innan exploatering av Va1 bör tidigt samråd enligt KML ske då länsstyrelsen bedömt att LIS-området ligger inom ett fornlämningstätt område

LJUSTRÄSK (LJ1)

Föreslagen bebyggelse skulle utgöra en förtätning av befintlig bebyggelse i Ljusträsk vilket skulle innebära att det långsiktigt skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i närliggande Moskosel där bensinstation, camping, restaurang, affär, Rallarmuseet samt ett rikt föreningsliv finns.

En utökning av bebyggelsen i Ljusträsk skulle också medföra ett utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter.

Planerna på etablering av gruvverksamhet i Laver kan också medföra en ökad efterfrågan på fritidsbuss i Ljusträsk. Rekryteringsunderlaget för en etablering av gruvverksamhet i Laver skulle också kunna stärkas av föreslaget LIS-område.

Ljusträsk ligger också inom upptagningsområdet för Visträsk och ger ett underlag till ortens samhällsservice som i dagsläget omfattar dygnet-runt-öppen livsmedelsbutik, tankstation, fritidsbutik (arbets- och fritidskläder m.m.), idrotts- och föreningsliv samt arbetstillfällen. I Visträsk finns även kommunal förskola och grundskola (Fk-3).

Grillplats finns inom områdets sydligaste del. Föreslagna områden ligger inom eller i anslutning till kommunalt verksamhetsområde för VA.

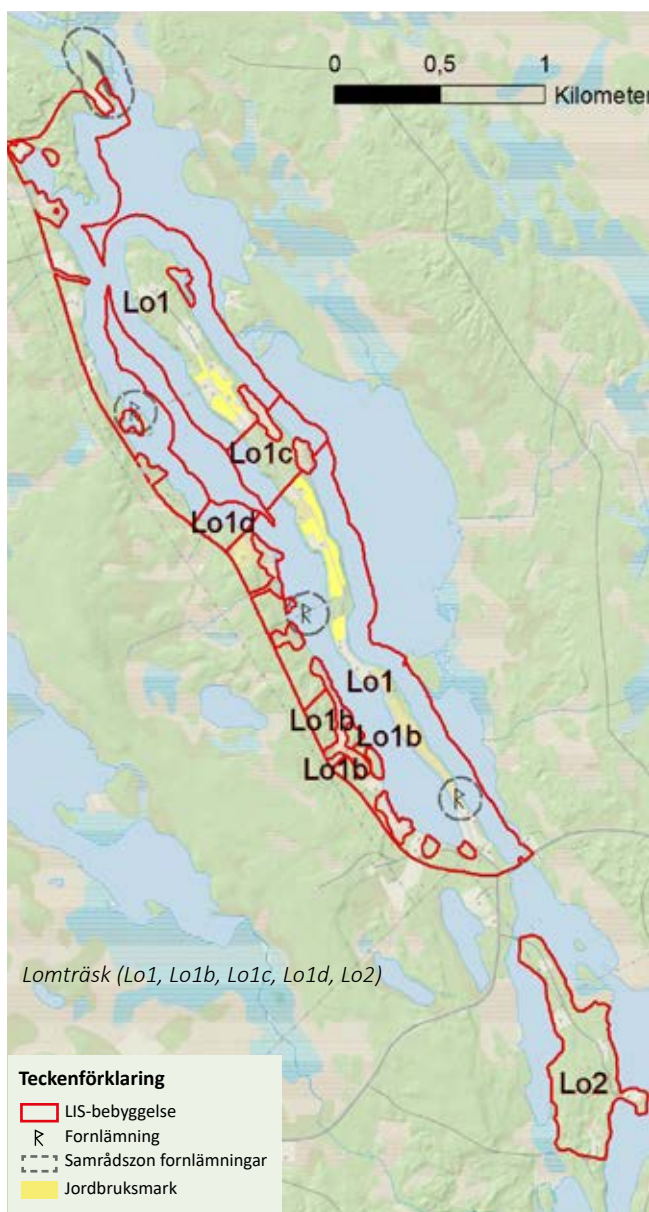
REKOMMENDATIONER

- Generella rekommendationer för alla LIS-områden
- Bestånd av asp och sälg bör undantas vid exploatering.
- Krav på hög skyddsnivå bör ställas för tillkommande avlopp.

LOMTRÄSK (LO1, LO1B, LO1C, LO1D, LO2)

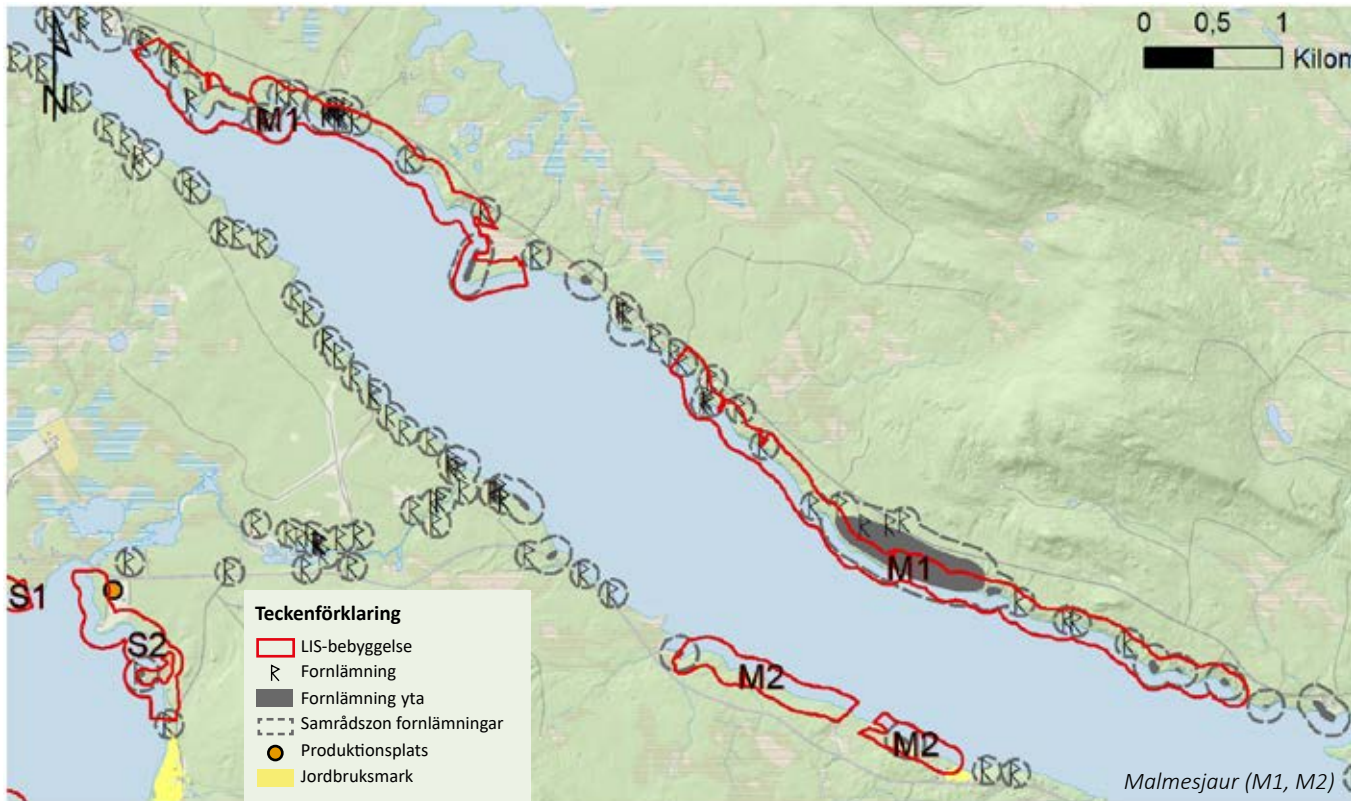
Föreslagen bebyggelse i Lomträsk skulle utgöra en förtätning av befintlig bebyggelse i Lomträsk vilket skulle innebära att det långsiktigt skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurns kommun men framförallt i närliggande Moskosel där bensinstation, camping, restaurang, affär, Rallarmuseet samt ett rikt föreningsliv finns.

En utökning av bebyggelsen i Lomträsk skulle också medföra ett utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter.

Gårdar, bostadshus och fritidshus finns på udden och i områdets södra del, med båtplatser och stigar i anslutning.

REKOMMENDATIONER

- Generella rekommendationer för alla LIS-områden.
- Bestånd av asp och sumpskogar på udden inom område Lo1 samt bestånd av asp inom område Lo2 bör undantas vid exploatering.
- Det är viktigt att ta hänsyn till områdets kulturmiljövärden och den öppna landskapsbilden vid framtida exploatering av området. Detta kan exempelvis ske genom att ny bebyggelse placeras i utkanterna av jordbruksmarken. Hänsyn bör tas till jordbruksmarkens värden och att ny bebyggelse inte ska utgöra hinder för att kunna bedriva jordbruksverksamhet.

MALMESJAUR (M1, M2)

Föreslagen bebyggelse kring Malmesjaur skulle utgöra en förtätning och utökning av befintlig bebyggelse kring sjön vilket skulle innebära att det långsiktigt skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaur kommun men framförallt i närliggande by Moskosel där bensinstation, camping, restaurang, affär, Rallarmuseet samt ett rikt föreningsliv finns.

En utökning av bebyggelsen kring Malmesjaur skulle också medföra ett utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter.

Stigar finns inom område M1.

Flyttleder passerar vissa av LIS-områdena i Malmesjaur. Kommunen har inhämtat synpunkter från samtliga samebyar inom kommunen om föreslagna områden som underlag för att bedöma påverkan på riksintresse rennäring. Efter dialog med Östra Kikkejaure sameby under den tidiga dialogen har ett område kring Malmesjaur tagits bort från planförslaget då samebyn framförde att området skulle innebära stora problem för samebyn. Övriga områden har samebyarna inte haft några invändningar mot.

Kommunen gör därför bedömningen att LIS-områdena inte innebär någon negativ påverkan på riksintresse rennäring.

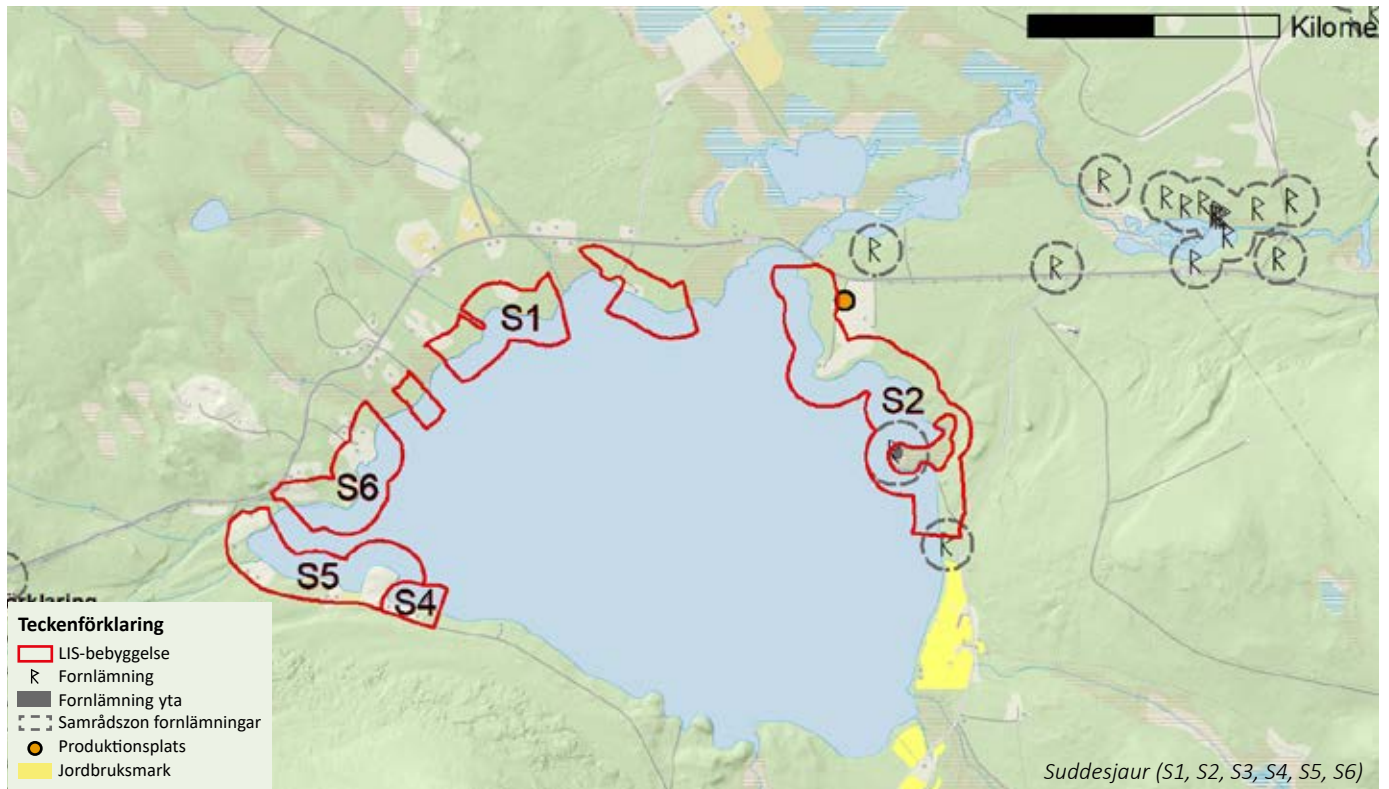

Fotograf Nina Uusitalo

REKOMMENDATIONER

- Generella rekommendationer för alla LIS-områden

SUDESJAUR (S1, S2, S4, S5 OCH S6)

Föreslagen bebyggelse kring Suddesjaur skulle utgöra en förtätning och utökning av befintlig bebyggelse kring sjön vilket skulle innebära att det långsiktigt skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaur kommun men framförallt i närliggande by Moskosel där bensinstation, camping, restaurang, affär, Rallarmuseet samt ett rikt föreningsliv finns.

En utökning av bebyggelsen kring Suddesjaur skulle också medföra ett utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter. I Suddesjaur finns, förutom enbostadshus, även flerbostadshus och medborgarhus. En gemensamhetsanläggning finns anordnad för att hantera avloppsfrågan. Sjön har också god status enligt vattenmyndighetens klassningar varför kommunen ser det möjligt att lägga ut ett flertal områden kring sjön.

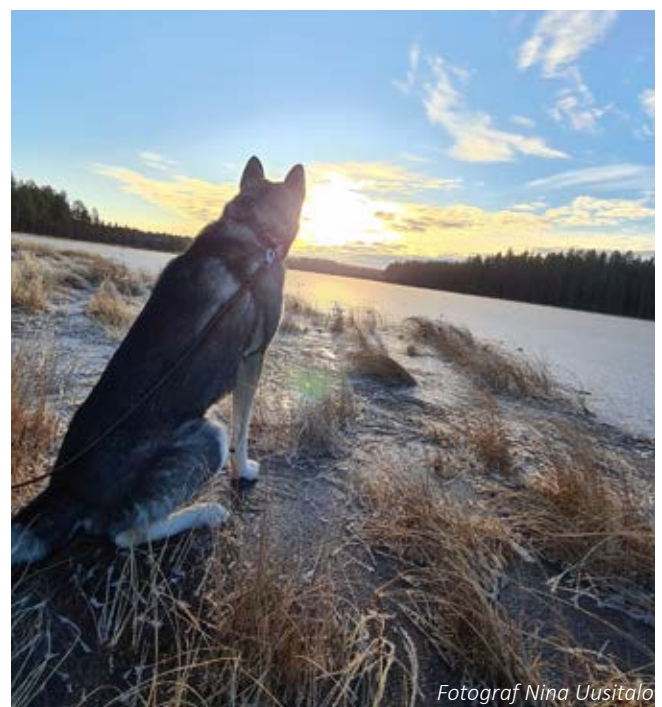
Flyttleder passerar vissa av LIS-områdena i Suddesjaur. Kommunen har inhämtat synpunkter från samtliga samebyar inom kommunen om föreslagna områden som underlag för att bedöma påverkan på riksintresse rennärning. Samebyarna har inte haft några invändningar mot områdena i Suddesjaur. Kommunen gör därför bedömningen att LIS-områdena

REKOMMENDATIONER

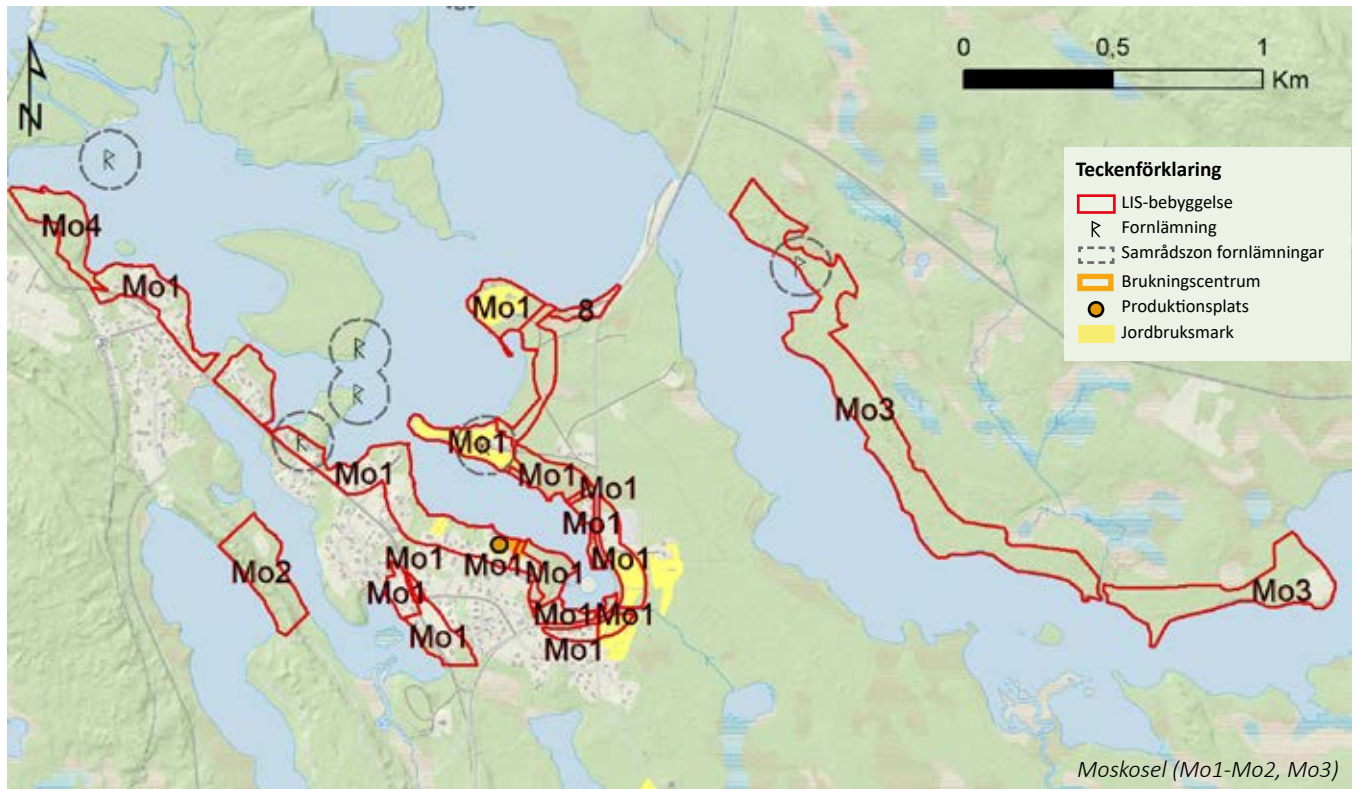
- Generella rekommendationer för alla LIS-områden

inte innebär någon negativ påverkan på riksintresse rennärning.

LIS-områdena S5 och S6 har tillkommit under översiktsplaneprocessen 2023–2024.

Fotograf Nina Uusitalo

MOSKOSEL (MO1, MO2, MO3, MO4)

Föreslagen bebyggelse i Moskospel skulle utgöra en förtätning av befintlig bebyggelse kring Moskospel vilket skulle innebära att det långsiktigt skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurns kommun men framförallt i Moskospel där bensinstation, camping, restaurang, affär, Rallarmuseet samt ett rikt föreningsliv finns.

En utökning av bebyggelsen i Moskospel skulle också medföra ett utökat underlag för sophämtning och postgång. Inflyttning skulle även stärka befintlig kollektivtrafik.

Inom område Mo1 finns promenadstigar i områdets norra del samt en allmän lekplats i den centrala delen av Moskospel. Vindskydd finns i den östra delen av område Mo3. Genom södra delen av Moskospel passerar Europaväg 45. Inlandsbanan passerar den norra delen av byn.

Områdena i Moskospel ligger inom eller i anslutning till kommunalt verksamhetsområde för VA.

REKOMMENDATIONER

- Generella rekommendationer för alla LIS-områden
- Beakta elledning i området vid Mo2.

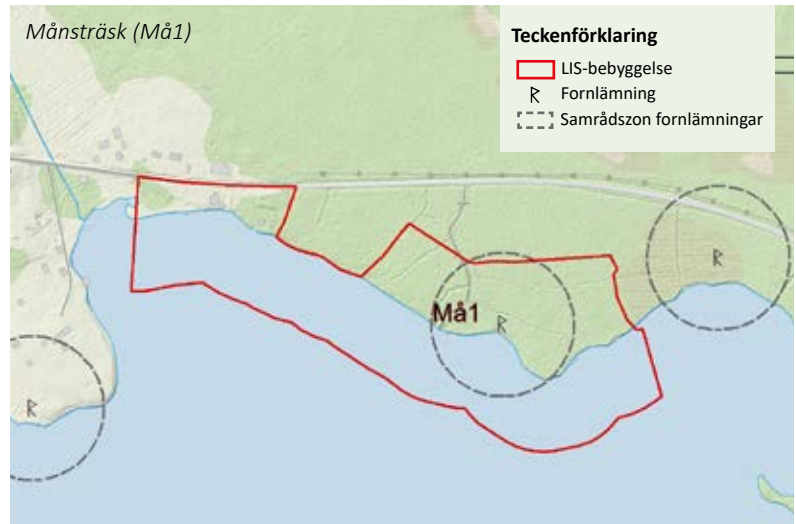

MÅNSTRÄSK (MÅ1)

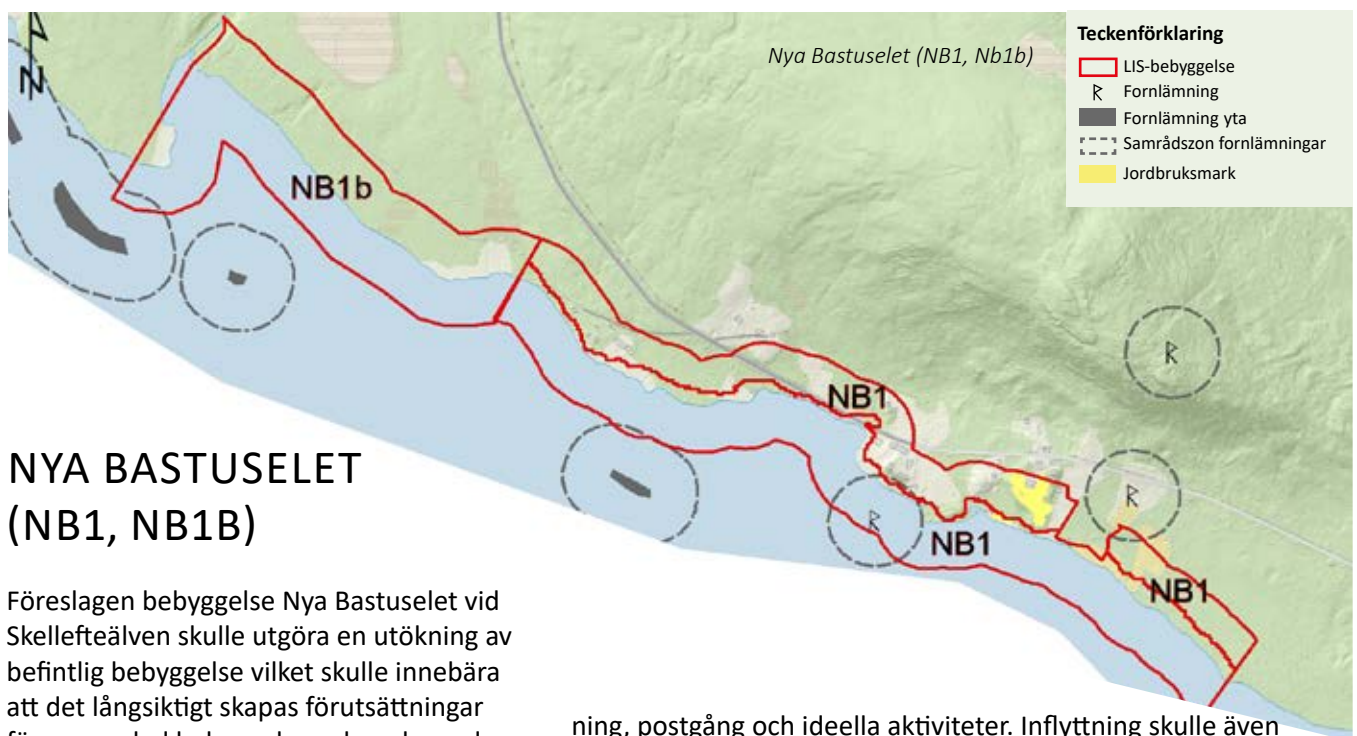
Föreslagen bebyggelse skulle utgöra en förtätning av befintlig bebyggelse i Månsträsk vilket skulle innebära att det långsiktigt skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaur kommun men framförallt i närliggande Arvidsjaur samhälle där en hög servicenivå finns idag.

En utökning av bebyggelsen kring Månsträsk skulle också medföra ett utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter.

REKOMMENDATIONER

- Generella rekommendationer för alla LIS-områden

NYA BASTUSELET (NB1, NB1B)

Föreslagen bebyggelse Nya Bastuselet vid Skellefteälven skulle utgöra en utökning av befintlig bebyggelse vilket skulle innebära att det långsiktigt skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd.

Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaur kommun men framförallt i närliggande byn Slagnäs där bland annat affär, bensinstation, camping, samlingslokal, ett rikt föreningsliv och omfattande fordonstestverksamhet finns.

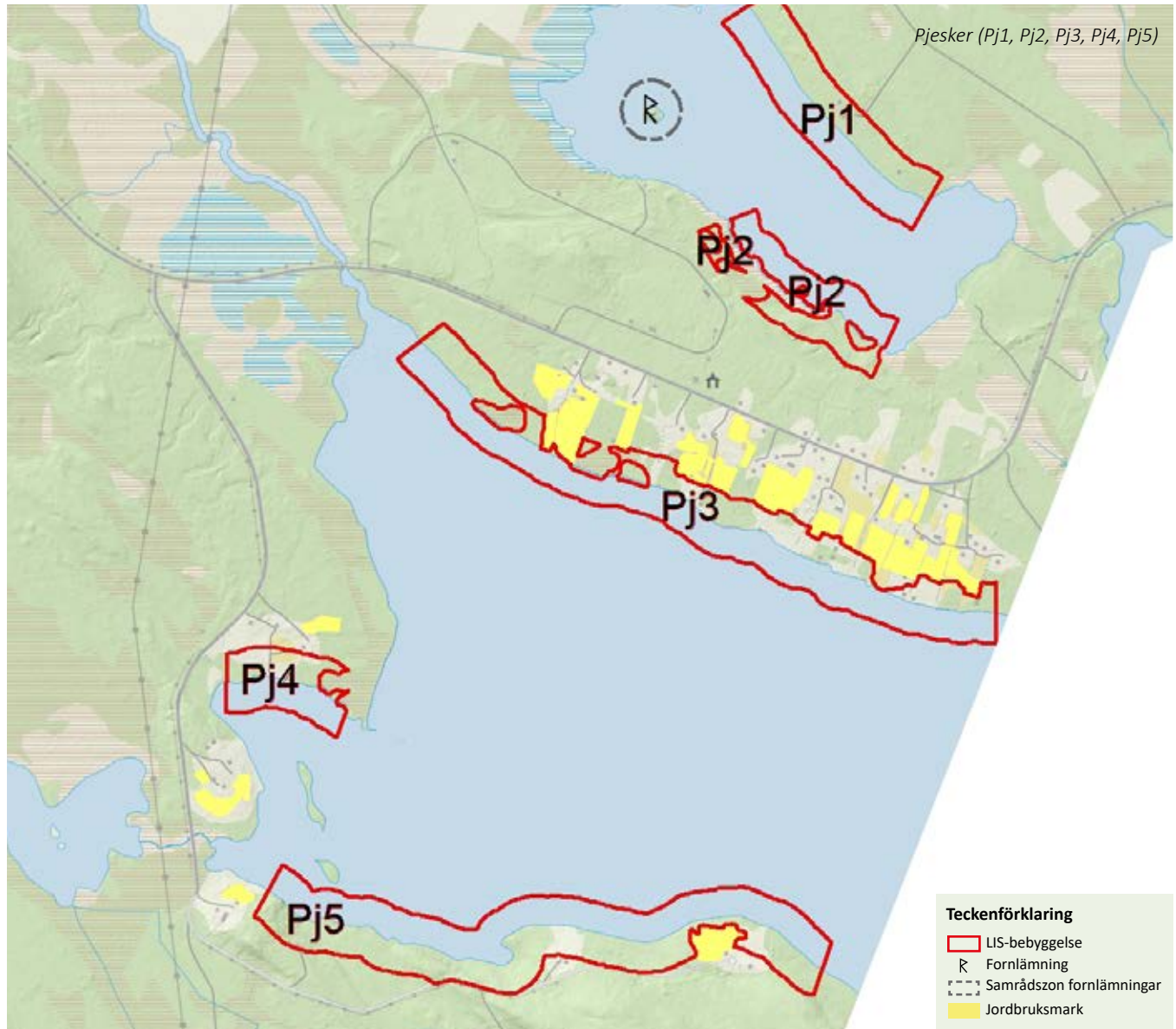
En utökning av bebyggelsen skulle också medföra ett utökat underlag för sophämt-

ning, postgång och ideella aktiviteter. Inflyttning skulle även stärka befintlig kollektivtrafik.

Eftersom området omfattar en så pass lång sträcka längs älvstranden är det extra viktigt att lämna obebyggda luckor mellan eventuella rader av bebyggelse.

REKOMMENDATIONER

- Generella rekommendationer för alla LIS-områden
- All ny bebyggelse ska placeras ovan högsta strandlinje vid 10 000-årsflöde. Samråd ska ske med Skellefteälvens vattenregleringsföretag och Skellefteå Kraft innan eventuell exploatering sker vid Skellefteälven.

PJESKER (PJ1, PJ2, PJ3, PJ4, PJ5)

Föreslagen bebyggelse skulle utgöra en förtätning av befintlig bebyggelse i byn Pjesker och Pjeskersjön vilket skulle innebära att det långsiktigt skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaur kommun men framförallt i närliggande Arvidsjaur samhälle där en hög servicenivå finns idag.

En utökning av bebyggelsen i Pjesker skulle också innebära ett utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter i form av byaförening med samlingslokal som redan finns på orten. Inflyttning skulle även stärka befintlig kollektivtrafik.

Båtbrygga och grillplats i anslutning till byastugan finns inom område Pj3. Vid exploatering av området ska det rörliga friluftslivet beaktas.

REKOMMENDATIONER

- Generella rekommendationer för alla LIS-områden
- Det är viktigt att landsbygdsutveckling i strandnära läge i Pjesker inte sker på ett sådant sätt att förutsättningarna för att aktiva lantbruk ska kunna fortsätta bedrivas och utvecklas riskerar att äventyras. Landsbygdsutveckling i strandnära läge kan dock även vara ett sätt att möjliggöra för lantbruksföretagaren som mångsysslare med gården som bas att utveckla sin verksamhet inom andra områden som turism. Detta kan i sin tur innebära en tillräcklig sysselsättningsbas för lantbruksföretagaren att upprätthålla jordbruket.
- Vid exploatering är det även viktigt att ta hänsyn till områdets kulturmiljövärden och den öppna landskapsbild.

RENTRÄSK (RE1)

Föreslagen bebyggelse i Renträsk skulle utgöra en förtätning av befintlig bebyggelse i byn vilket skulle innebära att det långsiktigt skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i närliggande Arvidsjaurs samhälle där en hög servicenivå finns idag.

En utökning av bebyggelsen i Renträsk skulle också innebära utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter. Förtätning skulle även stärka befintlig kollektivtrafik.

REKOMMENDATIONER

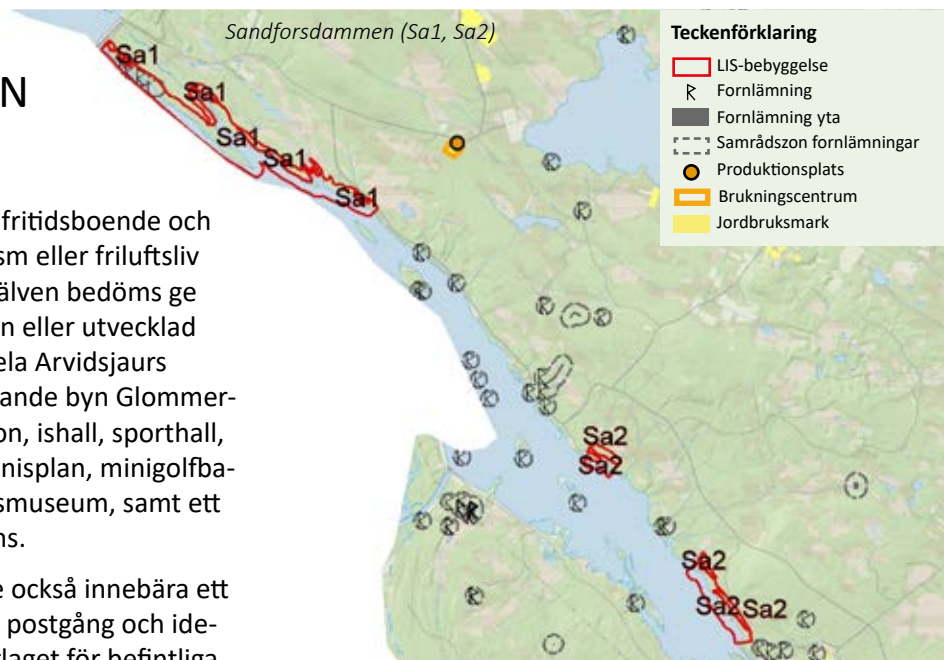
- Generella rekommendationer för alla LIS-områden
- Parti med något högre trädålder och högre grad av självföryngring i områdets centrala delar bör beaktas vid exploatering.

SANDFORSDAMMEN (SA1 & SA2)

En förtätning av permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv kring Sandforsdammen i Skellefteälvens bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i närliggande byn Glommersträsk där skola, affär, bensinstation, ishall, sporthall, fotbollsplan, beachvolleyplan, tennisplan, minigolfbana, utebad, restaurang, hembygdsmuseum, samt ett rikt föreningsliv och näringsliv finns.

En utökning av bebyggelsen skulle också innebära ett utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter. Rekryteringsunderlaget för befintliga företag i Glommersträsk och en eventuell etablering av gruvverksamhet i Eva-fyndigheten skulle också kunna stärkas av föreslaget LIS-område. Planerna på etablering av gruvverksamhet i Eva-fyndigheten kan också medföra en ökad efterfrågan på fritidshus i Sandselet.

Grillkåta på strandbrink vid "Långholmsavlägget" finns inom område Sa1. Grillplats samt småjaks- och fiskestigar finns inom område Sa2.

REKOMMENDATIONER

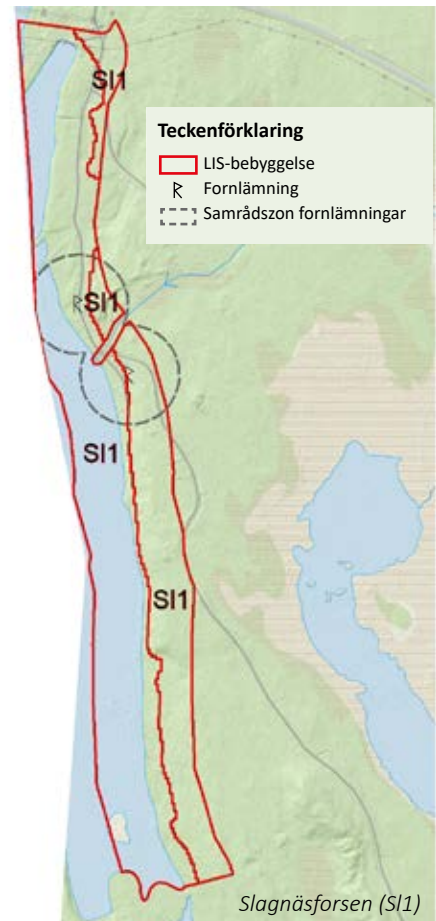
- Generella rekommendationer för alla LIS-områden
- All ny bebyggelse ska placeras ovan högsta strandlinje vid 10 000-årsflöde. Samråd ska ske med Skellefteälvens vattenregleringsföretag och Skellefteå Kraft innan eventuell exploatering sker vid Skellefteälv.

SLAGNÄSFORSEN (SL1)

Föreslagen bebyggelse skulle utgöra en utökning av befintlig bebyggelse i Slagnäs vilket skulle innebära att det långsiktigt skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i Slagnäs där bland annat affär, bensinstation, camping, samlingslokal, ett rikt föreningsliv och omfattande fordonstestverksamhet finns.

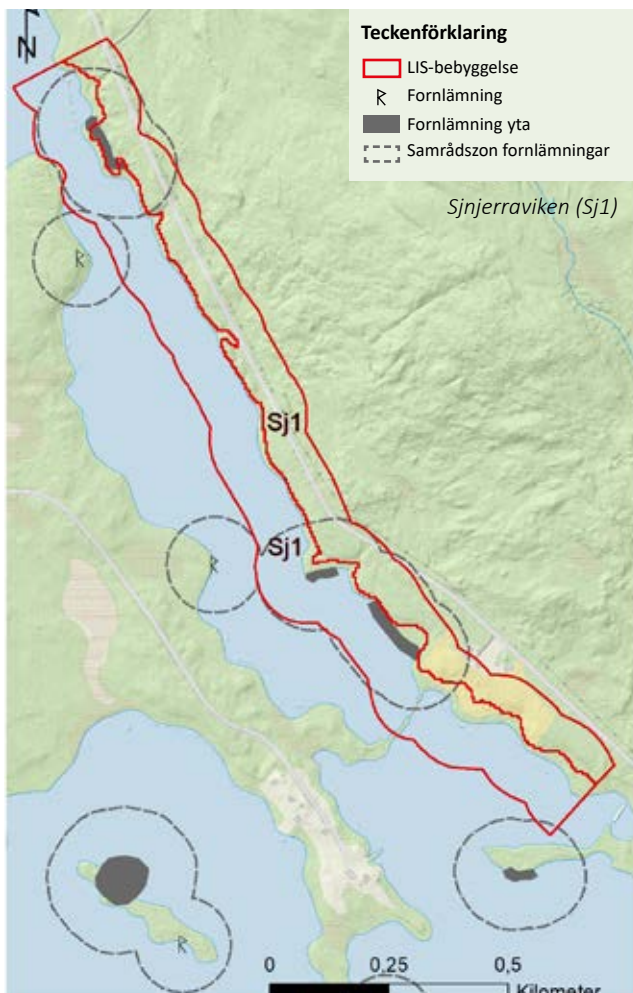
En utökning av bebyggelsen skulle också innebära ett utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter. Rekryteringsunderlaget för befintlig testverksamhet i Tjintokk skulle också kunna förbättras av LIS-området.

Grillkåta finns i den norra delen av område SL1.

REKOMMENDATIONER

- Generella rekommendationer för alla LIS-områden
- All ny bebyggelse ska placeras ovan högsta strandlinje vid 10 000-årsflöde. Samråd ska ske med Skellefteälvens vattenregleringsföretag och Skellefteå Kraft innan eventuell exploatering sker vid Skellefteälven.

SJNJERRAVIKEN (SJ1)

Föreslagen bebyggelse i Sjnerraviken skulle utgöra en utökning av befintlig bebyggelse vilket skulle innebära att det långsiktigt skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i närliggande by Slagnäs där bland annat affär, bensinstation, camping, samlingslokal, ett rikt föreningsliv och omfattande fordonstestverksamhet finns.

En utökning av bebyggelsen skulle också innebära ett utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter.

REKOMMENDATIONER

- Generella rekommendationer för alla LIS-områden
- All ny bebyggelse ska placeras ovan högsta strandlinje vid 10 000-årsflöde. Samråd ska ske med Skellefteälvens vattenregleringsföretag och Skellefteå Kraft innan eventuell exploatering sker vid Skellefteälven.

STORBERG (ST1)

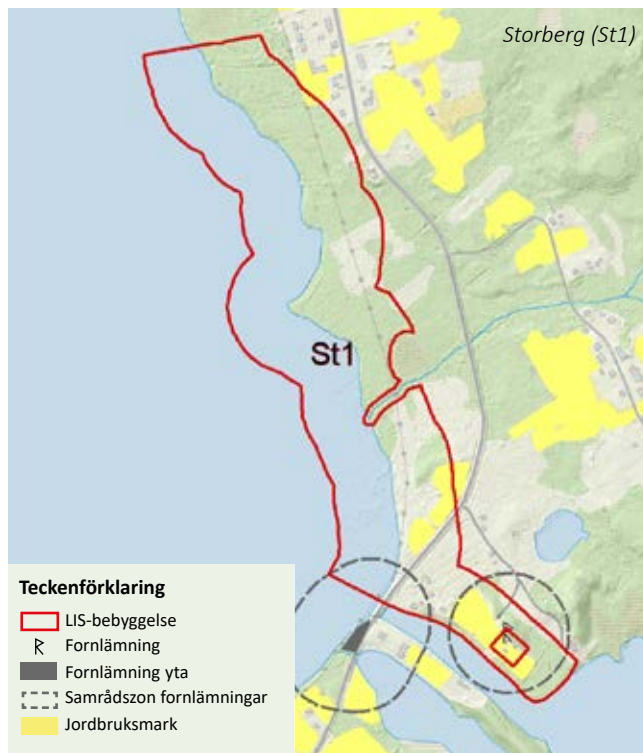
Föreslagen bebyggelse i Storberg skulle utgöra en förtätning och utökning av befintlig bebyggelse i byn vilket skulle innebära att det långsiktigt skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaur kommun men framförallt i närliggande Arvidsjaur samhälle där en hög servicenivå finns idag.

Storberg är en by med en aktiv byaförening och flera möjligheter till naturturism. Bland annat finns vandringsleder där en av dem gör det möjligt att vandra från Arvidsjaur, via Vittjäck och Akkanålke och ner till Storberg. I Storberg finns även kanotleder.

En utökning av bebyggelsen i Storberg skulle innebära ett utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter. Förtätning skulle även stärka befintlig kollektivtrafik.

Skoterled, vindskydd, båtplatser, bryggor och en grillkåta finns inom område St1.

Föreslaget område ligger inom eller i anslutning till kommunalt verksamhetsområde för VA.

REKOMMENDATIONER

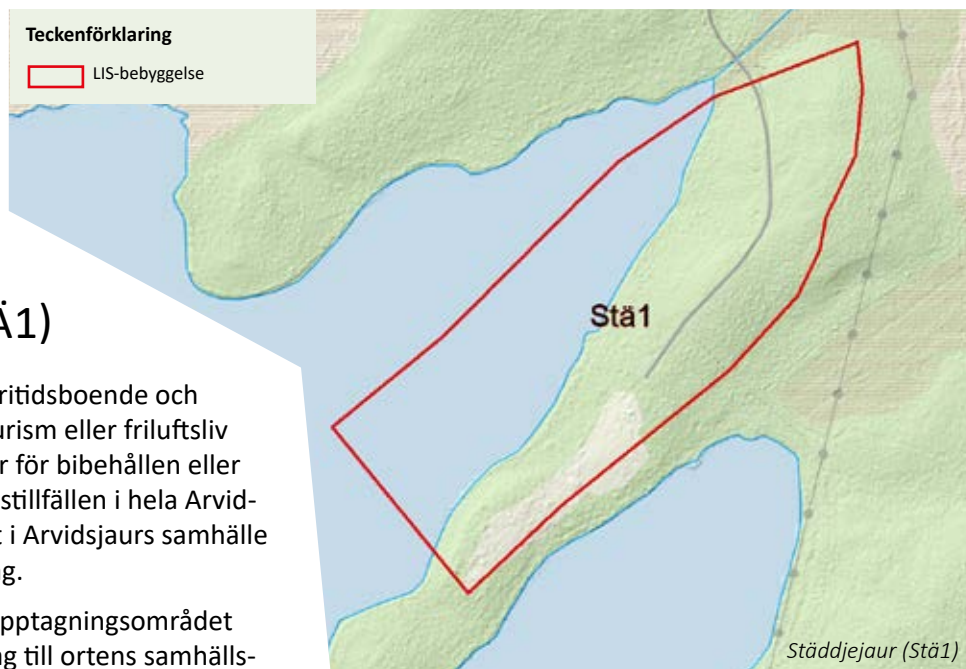
- Generella rekommendationer för alla LIS-områden

STÄDDJEJAUR (STÄ1)

Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaur kommun men framförallt i Arvidsjaur samhälle där en hög servicenivå finns idag.

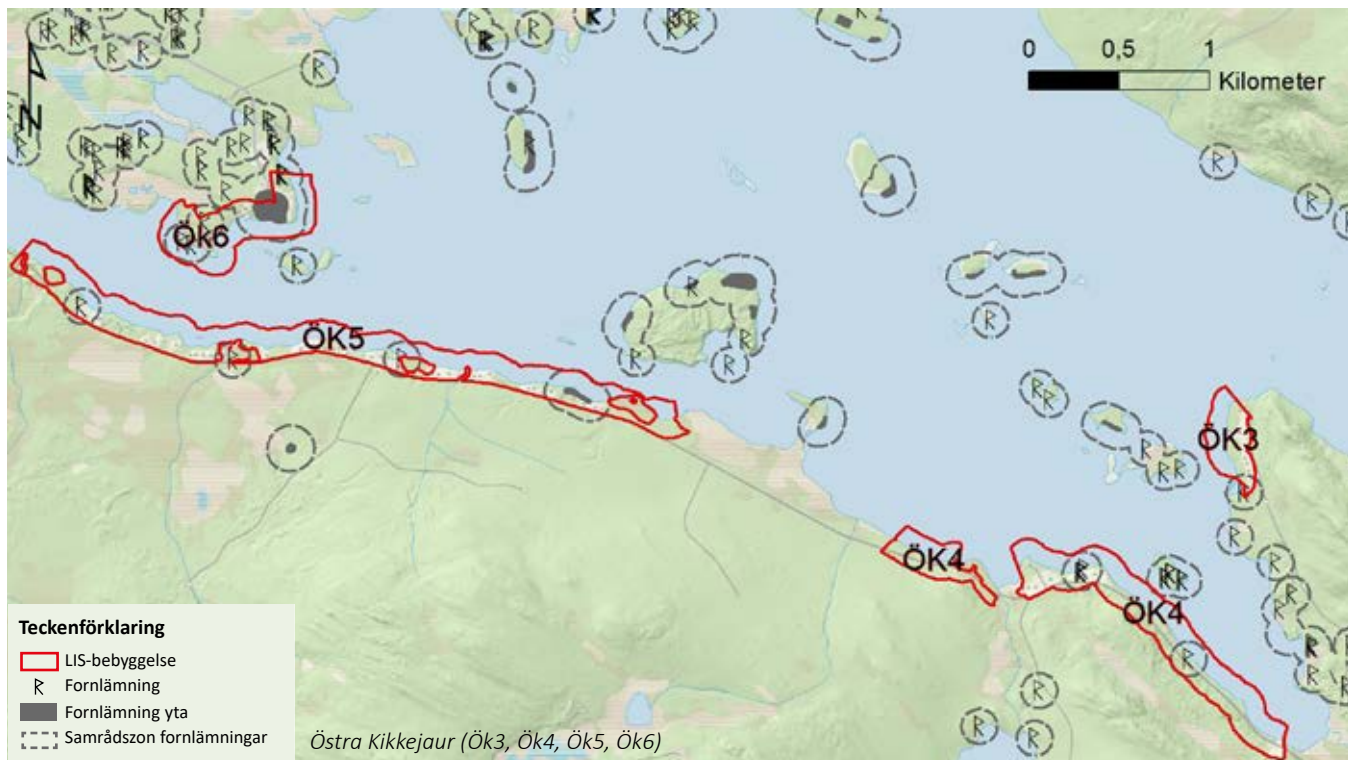
Städdjeaur ligger också inom upptagningsområdet för Visträsk och ger ett underlag till ortens samhällsservice som i dagsläget omfattar dygnet-runt-öppen livsmedelsbutik, tankstation, fritidsbutik (arbets- och fritidskläder m.m.), idrotts- och föreningsliv samt arbetstillfällen. I Visträsk finns även kommunal förskola och grundskola (Fk-3).

En utökning av bebyggelsen skulle också medföra ett utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter.

REKOMMENDATIONER

- Generella rekommendationer för alla LIS-områden
- Vid exploatering bör de stora björkarna sparas i den mån det är möjligt.

ÖSTRA KIKKEJAUR (ÖK3, ÖK4, ÖK5 & ÖK6)

Föreslagen bebyggelse kring Östra Kikkejaur skulle utgöra en förtätning och utökning av befintlig bebyggelse kring Östra Kikkejaur vilket skulle innebära att det långsiktigt skulle skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaur kommun men

framförallt i närliggande Arvidsjaur kommun där en hög servicenivå finns idag.

En utökning av bebyggelsen kring Östra Kikkejaur skulle också medföra ett utökat underlag för sophämtning och postgång.

REKOMMENDATIONER

- Generella rekommendationer för alla LIS-områden

RENVALLEN (RV1)

Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaur kommun men framförallt i Arvidsjaur kommun där en hög servicenivå finns idag.

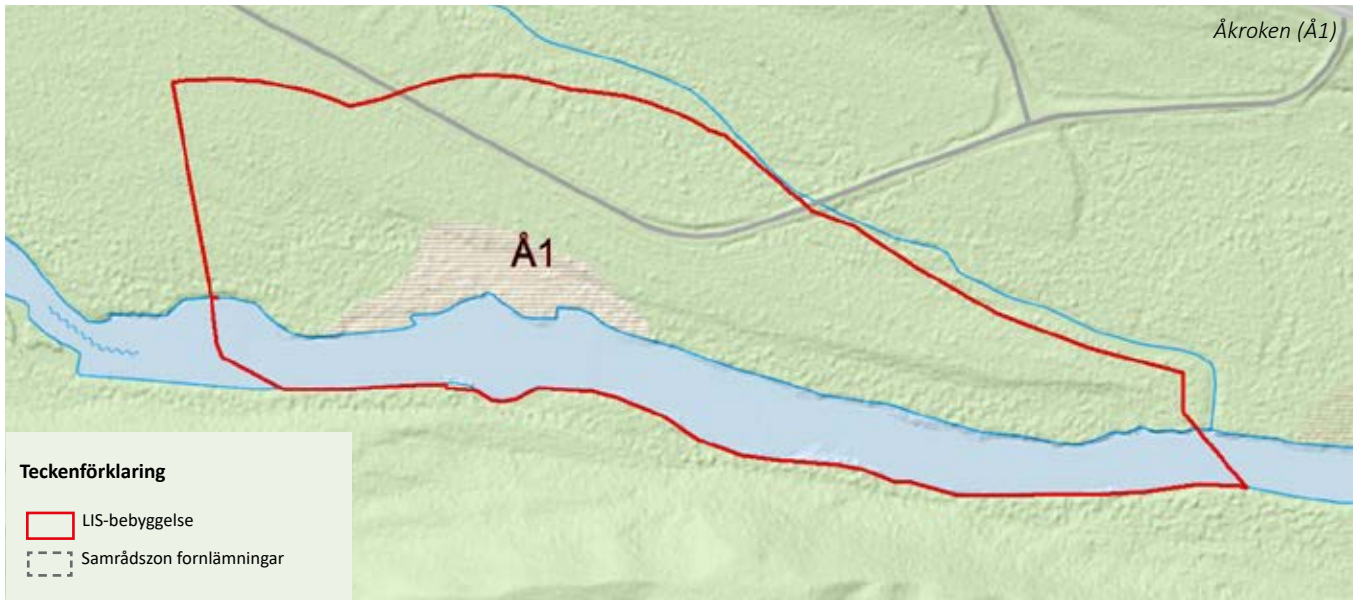
En utökning av bebyggelsen skulle också medföra ett utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter.

LIS-området Rv1 har tillkommit under översiktsplaneprocessen 2023–2024.

REKOMMENDATIONER

- Generella rekommendationer för alla LIS-områden

ÅKROKEN (Å1)

Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i Arvidsjaurs samhälle där en hög servicenivå finns idag.

Åkroken ligger också inom upptagningsområdet för Visträsk och ger ett underlag till ortens samhälls-service som i dagsläget omfattar dygnet-runt-öppen livsmedelsbutik, tankstation, fritidsbutik (arbets- och fritidskläder m.m.), idrotts- och föreningsliv samt ar-

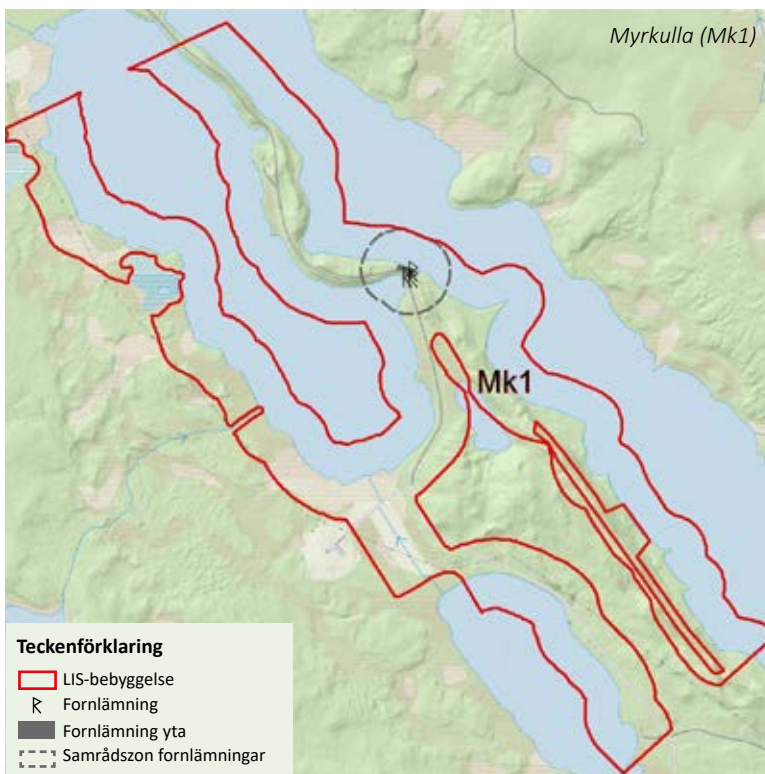
REKOMMENDATIONER

- Generella rekommendationer för alla LIS-områden

betstillfällen. I Visträsk finns även kommunal förskola och grundskola (Fk-3).

En utökning av bebyggelsen skulle också medföra ett utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter.

LIS-området Å1 har tillkommit under översiktsplane-processen 2023–2024.

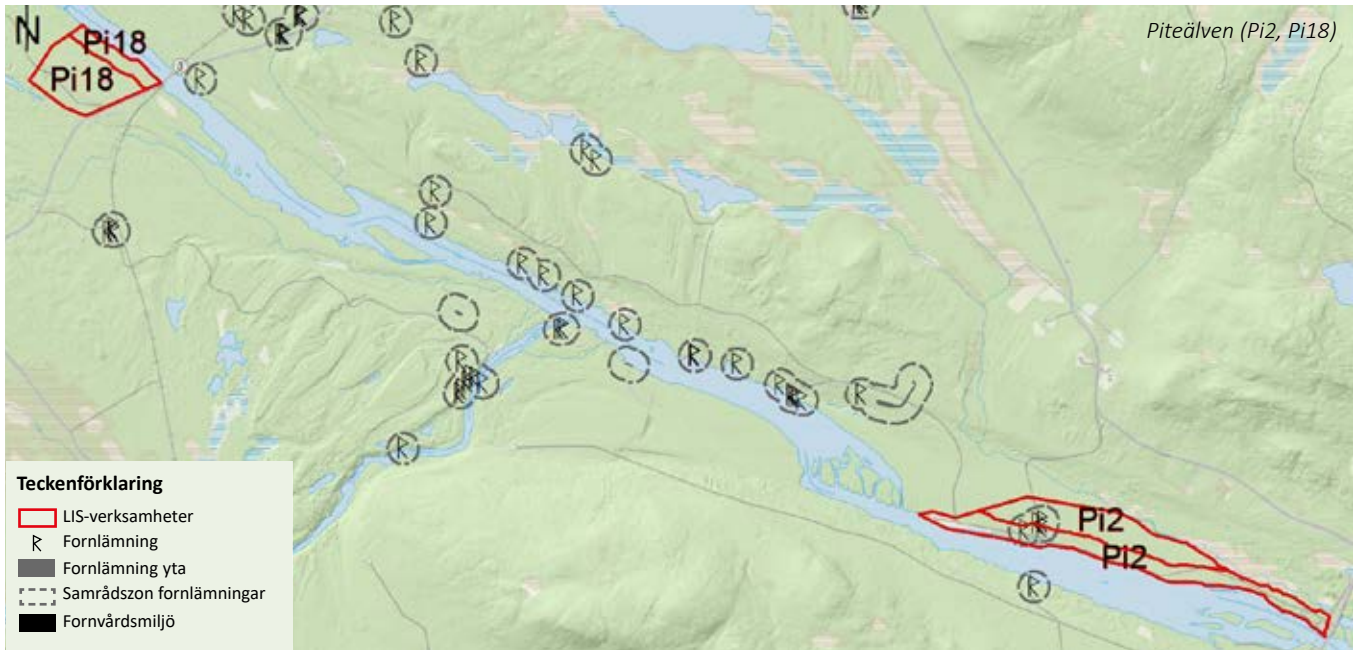

MYRKULLA (MK1)

Anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv i området bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun. Små- och storskalig turism- och annan besöksnäring utgör prioriterade anläggningar/etableringar som bedöms vara beroende eller påtagligt gynnas av strand-nära lokaliseringar, medföra positiva långsiktiga sysselsättningseffekter och bidra till att upprätthålla serviceunderlaget i Arvidsjaurs kommun och i Arvidsjaurs samhälle.

REKOMMENDATIONER

- Generella rekommendationer för alla LIS-områden

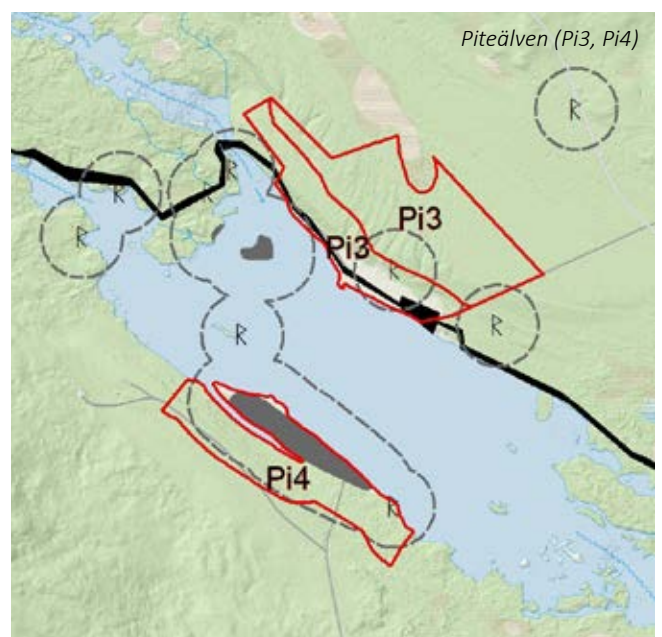
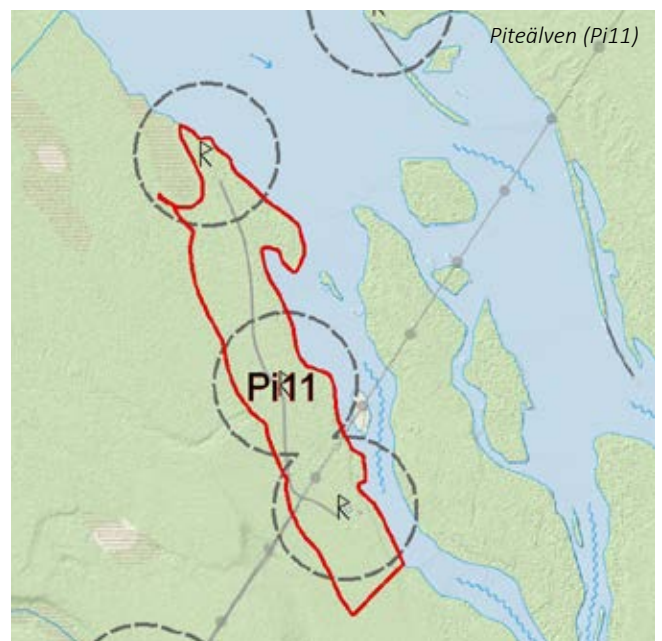
PITEÄLVEN (PI2, PI3, PI4, PI11, PI18)

Anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurns kommun. Små- och storskalig turism- och annan besöksnäring utgör prioriterade anläggningar/etableringar som bedöms vara beroende eller påtagligt gynnas av strandnära lokaliseringar, medföra positiva långsiktiga sysselsättningseffekter och bidra till att upprätthålla serviceunderlaget i Arvidsjaurns kommun.

Kommunen har bedömt att Piteälven är intressant för att utveckla turistfisket inom kommunen. I planen föreslås därför ett par lägen för turistetableringar. Samtidigt har kommunen efter dialog med samebyarna valt att i dagsläget vara återhållsam när det gäller att etablera nya stugområden längs Piteälven.

Inom område nr 2 (Nedre Ljusselforsen) finns flera rastplatser med parkeringsmöjlighet varav vissa med vindskydd och grillplatser. Inom område nr 3 (Trollforsen) finns rastplats med skyltar, flera grillplatser, stora parkeringsytor och dass. Inom område nr 4 (Södra Trollforsen) finns skyltad rastplats med stor parkering, flera grillplatser och dass. Inom område nr 11 finns grillplats, fiskestig och en mindre stuga.

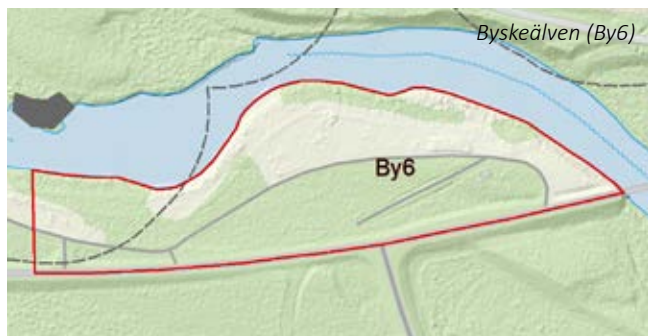
Inom område nr 2 (Trollforsen) finns en fornvårdsmiljö som länsstyrelsen märkt, skyltat och tillgängliggjort.

REKOMMENDATIONER

- Generella rekommendationer för alla LIS-områden
- Vid exploatering av område nr 3 (Trollforsen) ska hänsyn tas till fornvårdsmiljön på platsen.

BYSKEÄLVEN (BY6)

Anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun. Små- och storskalig turism- och annan besöksnäring utgör prioriterade anläggningar/etableringar som bedöms vara beroende eller påtagligt gynnas av strandnära lokaliseringar, medföra positiva långsiktiga sysselsättningseffekter och bidra till att upprätthålla serviceunderlaget i Arvidsjaurs kommun.

Kommunen har bedömt att Byskeälven är intressant för att utveckla turistfisket inom kommunen. I planen föreslås därför ett par lägen för turistetableringar. Samtidigt har kommunen efter dialog med samebyarna valt att i dagsläget vara återhållsam när det gäller att etablera nya stugområden längs Byskeälven.

Inom område nr 6 finns rastplats med grillplats och skyltar samt en gammal kiosk.

REKOMMENDATIONER

- Generella rekommendationer för alla LIS-områden

MOSKOSEL (MO8 & MO20)

Anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun.

Små- och storskalig turism- och annan besöksnäring utgör prioriterade anläggningar/etableringar som bedöms vara beroende eller påtagligt gynnas av strandnära lokaliseringar, medföra positiva långsiktiga sysselsättningseffekter och bidra till att upprätthålla serviceunderlaget i Arvidsjaurs kommun.

Kommunen har valt att lägga ut ett område i anslutning till campingen i Moskosel för att möjliggöra framtida utveckling av campingen. Inom området finns, förutom campingen en sandstrand.

REKOMMENDATIONER

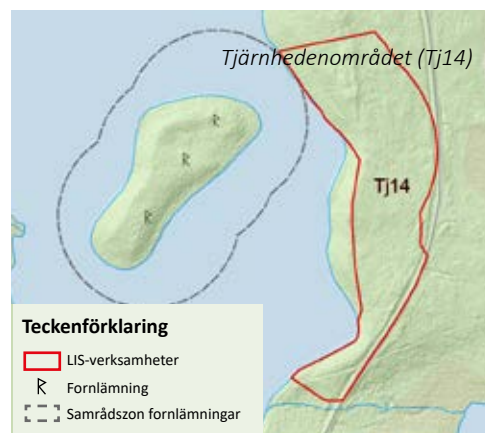
- Generella rekommendationer för alla LIS-områden
- Område nr 20 är enbart avsett för anläggningar för det rörliga friluftslivet.

TJÄRNHEDENOMRÅDET (TJ14)

Anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun.

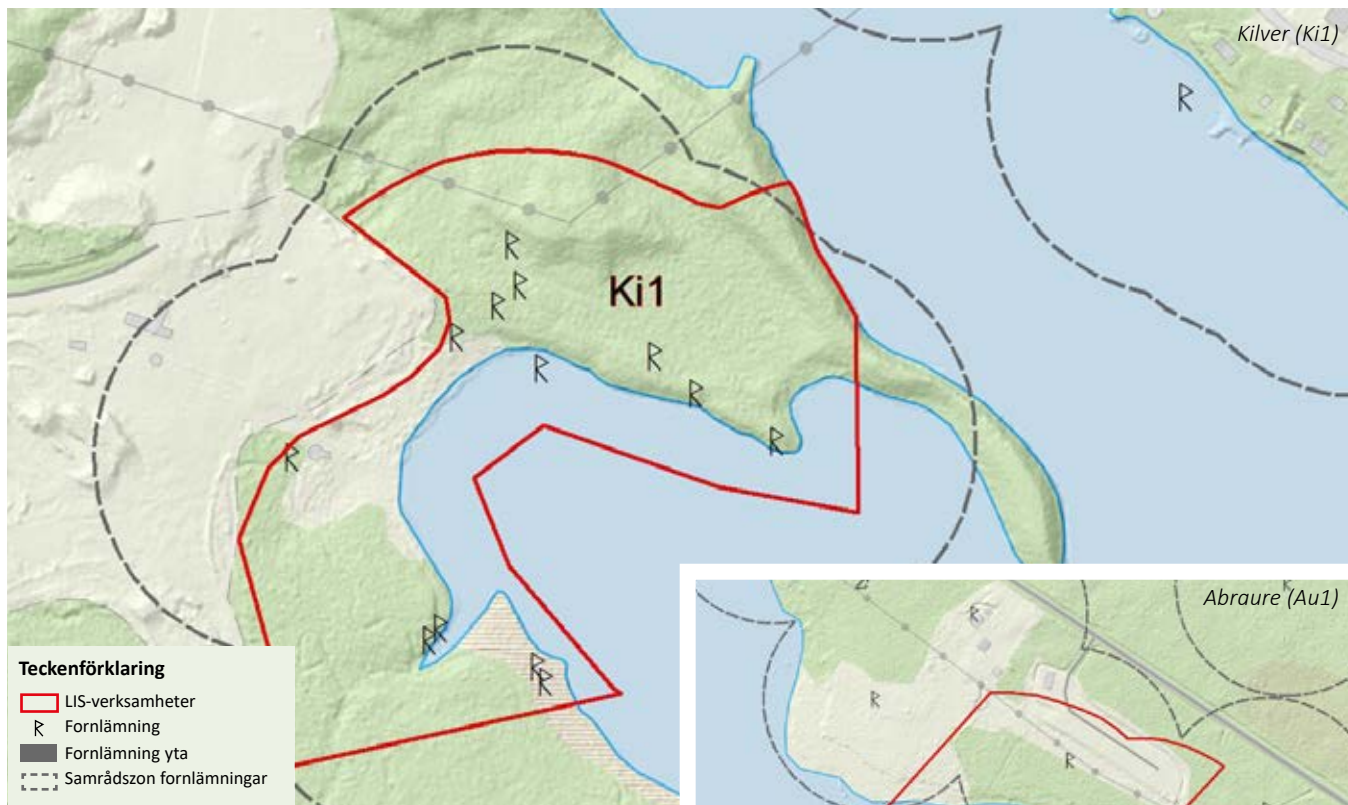
Små- och storskalig turism- och annan besöksnäring utgör prioriterade anläggningar/etableringar som bedöms vara beroende eller påtagligt gynnas av strandnära lokaliseringar, medföra positiva långsiktiga sysselsättningseffekter och bidra till att upprätthålla serviceunderlaget i Arvidsjaurs kommun.

För att möjliggöra turistisk verksamhet inom Tjärnhedenområdet har ett område vid Sultmörträsket lagts ut. Små stigar finns utmed sjön.

REKOMMENDATIONER

- Generella rekommendationer för alla LIS-områden
- Områdena bör exploateras med försiktighet då dödisområdet är så unikt.

KILVER (KI1)

Anläggningar för näringslivet eller turism bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaur kommun. Små- och storskalig turism- och annan besöksnäring utgör prioriterade anläggningar/etableringar som bedöms vara beroende eller påtagligt gynnas av strandnära lokaliseringar, medföra positiva långsiktiga sysselsättningseffekter och bidra till att upprätthålla serviceunderlaget i Arvidsjaur kommun och i Arvidsjaur samhälle.

Det finns ett befintligt tillstånd för en motorbana i anslutning till LIS-området. I tillståndet regleras vilka dagar och tider som verksamheten får pågå. Naturvårdsverket har också utfärdat allmänna råd om buller från bland annat motorsportbanor (NSF 2004:16) som verksamheten har att förhålla sig till. Innan exploatering av området behöver frågan om buller från den närbelägna motorbanan utredas.

REKOMMENDATIONER

- Generella rekommendationer för alla LIS-områden
- Innan exploatering av området behöver frågan om buller från den närbelägna motorbanan utredas.
- LIS-området omfattar del av befintlig motorbana. Vid eventuell exploatering av området behöver samråd ske med verksamheten.

ABRAURE (AU1)

Under 2017 togs en detaljplan fram för Abraure camping där man hänvisade till LIS-skålet för upphävande av strandskyddet. Under framtagandet av detaljplanen uttryckte länsstyrelsen att området bör läggas ut som LIS-område i kommunens översikts- och tillväxtplan.

Anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv i området bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaur kommun. Små- och storskalig turism- och annan besöksnäring utgör prioriterade anläggningar/etableringar som bedöms vara beroende eller påtagligt gynnas av strandnära lokaliseringar, medföra positiva långsiktiga sysselsättningseffekter och bidra till att upprätthålla serviceunderlaget i Arvidsjaur kommun och i Arvidsjaur samhälle.

REKOMMENDATIONER

- Generella rekommendationer för alla LIS-områden

Riksintressen

I Arvidsjaur kommun finns en rad områden som bedömts utgöra riksintresse enligt miljöbalken, en statlig sektorsmyndighet eller som redovisats direkt i lagstiftningen. Det till ytan största riksintresset inom kommunen är riksintresset för rennäringen.

Områden som vid översikts- och tillväxtplanens framtagande har bedömts utgöra riksintressen har redovisats i planeringsunderlaget. Uppdaterade riksintressebeskrivningar finns även att tillgå via planeringskatalogen¹. I detta kapitel redovisas hur kommunen avser att säkerställa riksintressena.

RENNÄRINGEN

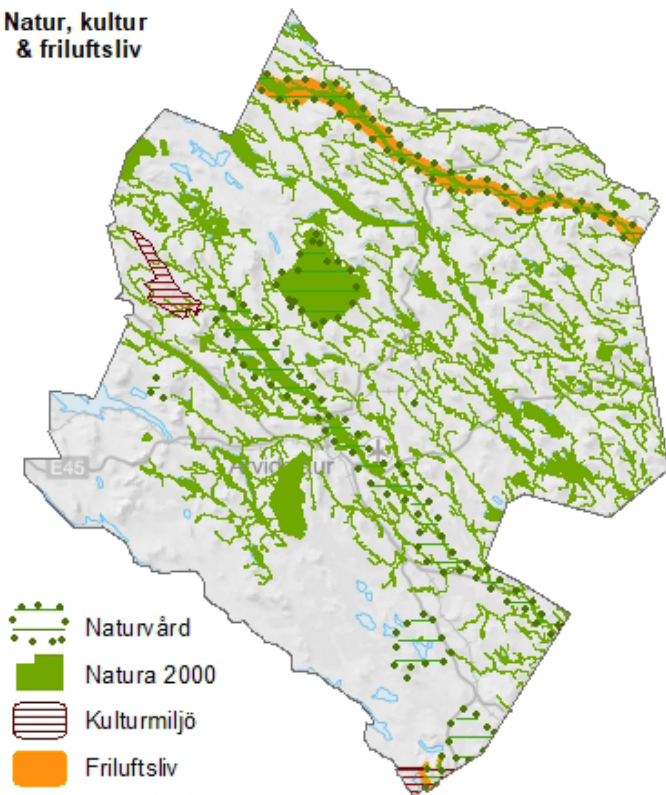
Rennäringsintresset är både ett allmänt intresse enligt miljöbalken 3 kap 5 § och ett enskilt intresse som medlemmarna i en sameby innehar enligt rennärlagen (1971:437). Det allmänna rennäringsintresset innebär att mark- och vattenområden som har betydelse för renskötseln ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra näringens bedrivande. Det enskilda rennäringsintresset sammanfaller ofta med och utgör en förutsättning för det allmänna rennäringsintresset.

En stor del av Arvidsjaur kommun utgör riksintresse för rennäringen. Viktiga områden som kan ha status som riksintressen är flyttleder, övernattningsbeten, naturliga samlingsställen, svåra passager, speciella betesområden, områden kring anläggningar samt renhagar. Eftersom rennäringen inte är ett objekt som ska skyddas, utan en verksamhet vars delområden är beroende av varandra kan även rennärings funktionella samband (det mellanliggande området mellan t.ex. vinter- och sommarbetesland) ha status

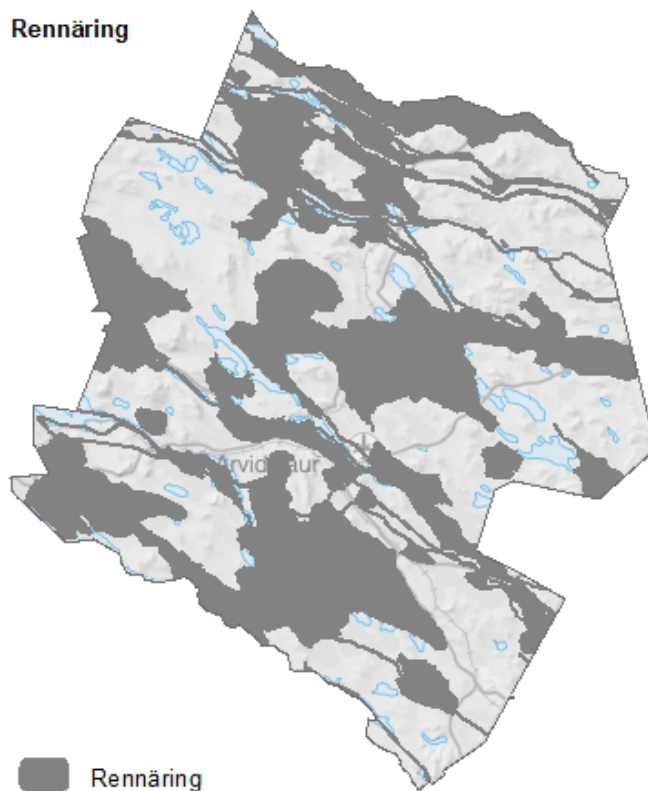
¹ <https://www.planeringskatalogen.se/>

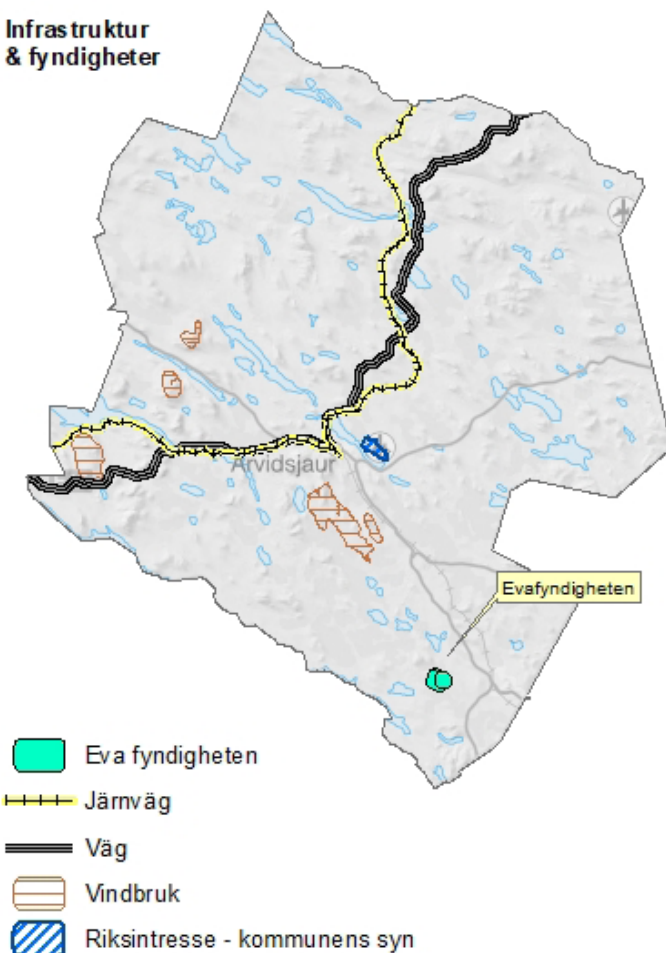
Natur, kultur & friluftsliv

Rennäring

Infrasstruktur & fyndigheter

Försvarmakten

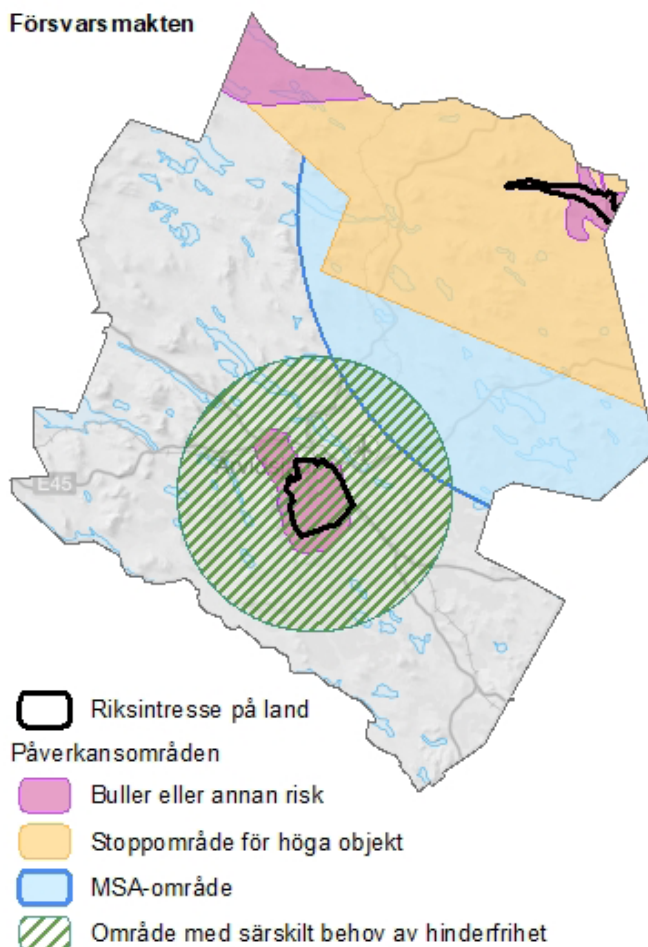

Foto: Robin Franzén

som riksintressen. I dokumentet planeringsunderlag finns en karta över rennäringens riksintresseområden i kommunen. Samebygränserna och områdena av riksintresse för rennäringen redovisas också på den kommuntäckande kartan.

Tillgång till kärnområden, flyttleder och funktionella samband mellan de olika betestrakterna är grundläggande för funktionaliteten inom alla samebyar. Av 23 § rennärlagen framgår att sameby har rätt att flytta byns renar mellan skilda delar av byns betesområde. Denna rätt ingår i renskötselrätten.

I kommunen har de tre skogssamebyarna, Östra och Västra Kikkejaure samt Mausjaur sin huvudsakliga verksamhet lokaliserad. Ståkke och Luokta-Mávas samebyar har en mindre del av sin betesmark inom kommunen. Semisjaur-Njarg och Svaipa samebyar har en del av sina flyttleder inom kommunens område. Maskaure sameby har en flyttled längs Skellefteälven, på västerbottenssidan.

KONFLIKTER OCH FÖRHÅLLNINGSSÄTT

Riksintresseområdena redovisar de områden som anses som särskilt viktiga för att kunna bedriva rennäringen inom kommunens område. En rad andra verksamheter och konkurrerande anspråk på mark påverkar och kan komma att påverka renskötseln negativt i området. Det samlade trycket och de kumulativa effekterna riskerar att medföra svårare och ändrade förutsättningar för samebyarna att bedriva sin naturbaserade renskötsel.

Eftersom all mark inom kommunen, förutom tomtmark, även utgör någon samebys marker innebär all

ytterligare exploatering någon form av påverkan på rennäringen. I detta översiktliga planeringsskede bedömer kommunen dock inte att förslagen i planen påtagligt försvårar rennäringens bedrivande. Fortsatt samråd med berörda samebyar i framtida ärenden är dock viktigt för att minska negativ påverkan. Samrådet kan ge värdefull information som även kan användas vid bedömningen av påverkan på riksintresset men kommunen som myndighet ska också i varje enskilt ärende belysa kumulativa effekter och göra en bedömning av påverkan på riksintresset. Vid behov kan kommunen föra dialog med länsstyrelsen om bedömningen.

Västra Kikkejaure sameby upplever stora svårigheter att passera samhället med sina renar. För att minska påverkan på rennäringen har kommunen valt att inte lägga ut några förslag till ny bebyggelse på markområdet närmast Arvidsjursjön mellan E45 och riksväg 94. Vid Båthusviken har det sedan lång tid tillbaka funnits ett antal bostadsarronden. Fastigheten där arrendetomterna ligger förvärvades av kommunen på 80-talet för bostadsbebyggelse. Under 2009 inleddes en diskussion om att ta fram en detaljplan för området för att reglera byggandet och ge möjlighet för stugägarna att höja standarden genom att bland annat ansluta området till vatten och avlopp. Efter dialog med Västra Kikkejaure sameby under 2019 beslutades dock att avvakta med en utveckling av området med hänvisning till att det för närvarande inte finns någon alternativ lösning för Västra Kikkejaure sameby när det gäller passage förbi Arvidsjurs samhälle.

Fyra ytterligare bostadsarronden finns nedanför Klockarberget och Borgargatan. För dessa arrendetomter är i gällande översikts- och tillväxtplan uttalat att

bebyggelsen inte bör utökas. Detta har för tydlighets skull justerats till att bebyggelsen inte ska utökas. För att tydliggöra hur kommunen avser trygga samebyns passage förbi Arvidsjauras samhälle har ett större markområde lagts ut i översiktsplanen som trång passage för rennäringen.

Arvidsjauras kommun och Västra Kikkejaure sameby har också sedan tidigare (2013-03-05) kommit överens om att tillsätta en arbetsgrupp för att försöka arbeta fram en lösning för Västra Kikkejaure samebys passage förbi Arvidsjauras samhälle som kommer alla parter till godo. Gruppen kom att bestå av representanter från Västra Kikkejaure sameby, Mausjaure sameby, kommunen, Försvarsmakten och Fortifikationsverket. Frågan ligger just nu hos Västra Kikkejaure sameby som får meddela när de bedömer det aktuellt att återuppta dialogen.

I planen har även tydliggjorts att kommunen innan exploatering behöver göra en närmare analys av påverkan på renskötseln som utgår från att det är en svår passage där små störningar är stora hinder och säkerställa att de funktionella sambanden upprätthålls.

Arvidsjauras kommun vill även till staten betona vikten av uppdaterade riksintresseavgränsningar och beskrivningar. Systemet med geografiskt avgränsade riksintresseområden förutsätter att dessa hålls uppdaterade för att inte skapa onödiga hinder för kommunernas utveckling. Arvidsjauras kommun har vid ett flertal tillfällen, efter dialog med berörd sameby, noterat att riksintresseområdena för rennäringen inte överensstämmer med verkligheten. Kommunen har exempelvis noterat att flyttlederna inte går där dessa är utpekade och att anläggningars placeringar inte stämmer. Sametinget bör inleda ett arbete med att se

över befintliga riksintresseområden för rennäringen för att kvalitetssäkra detta material.

Rennäringens förutsättningar inom kommunen finns närmare beskriven under avsnittet "Samiska näringar".

NATURVÅRD

Inom Arvidsjauras kommun är nationalälven Piteälven samt Byskeälven och Åbyälven utpekade som riksintressen i 4 kapitlet miljöbalken. Dessa älvar får inte byggas ut eller regleras för vattenkraftsändamål. De får inte heller utsättas för exploatering som påtagligt skadar dess värden. Inom Arvidsjauras kommun finns även ett antal områden som Naturvårdsverket har bedömt utgör riksintresse för naturvärden, Övre Petikån, Gallejaure, Tjärnheden, Granberget, Reivo, Vuolgamjaure och Mader.

Piteälven, Åbyälven och Byskeälven med tillrinningsområden utgör Natura2000-områden och utgör därmed områden av riksintresse för naturvård. Även Hedvallen, Döttrenåive, Fettjärn, Nilasjokk, Stintjärn, Kimkatjåkk, Reivo, Jan-Svensamössan, Lehatt, Bergmyrberget, Gadda- och Granberget, Lappträsket, Pellobäcken, Vittjåkk-Akkanälke, Nimtek, Gallejaure, Lomträskvattnet och Lamburträsk utgör Natura2000-områden och därmed riksintressen för naturvärden.

KONFLIKTER OCH FÖRHÅLLNINGSSÄTT

De konflikter som kan uppstå är i första hand ny eller förändrad markanvändning i eller i närheten av riksintresseområdena. Det som diskuterats och föreslås i planen är i första hand etablering av verksamheter för be-

söksnäringen. Exempel på föreslagna anläggningar är fiskecamper eller campinganläggningar vid Burmabron och Trollforsarna i Piteälven. Fiskecamp vid Siksjöbron samt mindre anläggningar vid Byskeälven. Kommunen anser även att området runt Vittjåkk-Akkanålke ska få utgöra centrum för vinterturism i kommunen samt att området även ska få utvecklas för besöksnäringen sommartid. I eller intill övriga områden av riksintresse handlar det i första hand om att få tillgängliga områdena för besökare.

Kommunen avser i planen föreslå åtgärder för att lyfta fram och även nyttja värdefull natur för utveckling av besöksnäringen. Hur detta i detalj ska kunna genomföras är föremål för ytterligare utredningar i samband med planens genomförande. Kommunen kommer att verka för att konflikter mellan naturvårdsintressen och besöksnäringens möjligheter att utvecklas minimeras.

KULTURMILJÖVÅRD

Riksantikvarieämbetet har bedömt att två områden inom kommunen är av riksintresse för kulturmiljövård. Det första är Gallejaur som är en bevarad bymiljö med bebyggelse från 1800-talet och som ännu uppvisar intakta gårdsmiljöer och ursprungliga bebyggelselägen. Det andra är Tjadnes som är ett bevarat och representativt skogssamiskt sommarviste som nyttjats under lång tid. Vistet och den orörda miljön med gammal skog och väglöst land ger en bra uppfattning om ett samiskt huvudviste som användes under sommarens flyttningar av renhjorden.

I kommunen finns även fem byggnadsminnen, Lappstaden i Arvidsjaur, Nils Johan Larssons dalplats i Moskosel, Hängengården i Glommerstråk, Torpet i Granberget samt Gården Fristad.

KONFLIKTER OCH FÖRHÅLLNINGSSÄTT

I detta översiktliga planeringskede bedömer kommunen att det inte finns några åtgärder i planen som kan utgöra påtaglig skada för riksintresset kulturmiljövård. Kommunen kommer däremot att verka för att utpekade kulturmiljövärden lyfts fram och ges en mer publik karaktär för att bidra till en utveckling av besöksnäringen i kommunen.

TRAFIKANLÄGGNINGAR

De trafikanläggningar som är av riksintresse i kommunen är väg E45 och Inlandsbanan.

KONFLIKTER OCH FÖRHÅLLNINGSSÄTT

I översiktsplanen föreslås inga åtgärder som kan utgöra någon form av skada för de trafikanläggningar som är av riksintresse. Kommunen bedömer att riksintressena tillgodoses genom översikts- och tillväxtplanen.

TOTALFÖRSVARET

Arvidsjaur kommun berörs av tre riksintressen för totalförsvarets militära del med tillhörande påverkansområden:

- Vidsels skjutfält och Vidsels provplats
- Arvidsjaur skjutfält
- Vidsels övningsflygplats

Omkring vissa av landets skjutfält finns också behov av hindersfrihet. Vad gäller "hög objekt" är hela landets yta samrådsområde. Som högt objekt räknas 20 meter utanför och 45 meter inom sammanhållen bebyggelse.

Försvarsmakten i Arvidsjaur. Foto: Kent Norberg

Ett högt objekt kan påverka både den militära luftfarten, övnings- och skjutverksamhet samt tekniska system som radiolänk och radar.

KONFLIKTER OCH FÖRHÅLLNINGSSÄTT

Arvidsjaur kommun vill verka för att Försvarsmakten kan utveckla sin verksamhet i kommunen. I detta översiktliga planeringskede bedömer kommunen att det inte finns några åtgärder i planen som kan utgöra påtaglig skada för riksintresset totalförsvar.

VINDBRUK

Inom Arvidsjaur kommun finns fem områden som utgör riksintresse för vindbruk.

KONFLIKTER OCH FÖRHÅLLNINGSSÄTT

Arvidsjaur kommun har i ett tillägg till översiktsplanen upprättat en plan för vindbruk i kommunen. Under upprättandet av planen visade det sig att ett flertal av områdena som är av riksintresse för vindbruk även omfattades av andra riksintressen eller låg inom flygplatsens restriktionsområde. Kommunen bedömde därför att samtliga områden som var utlagda som riksintresse för vindbruk är olämpliga för ändamålet.

Foto: Peter Rosén

FRILUFTSLIV

Piteälven utgör riksintresse för friluftsliv. Områden av riksintresse för friluftslivet är områden med natur- eller kulturmässiga kvaliteter som är eller bedöms kunna bli attraktiva för besökare från hela eller en stor del av landet eller utlandet.

KONFLIKTER OCH FÖRHÅLLNINGSSÄTT

De konflikter som kan uppstå är i första hand ny eller förändrad markanvändning i eller i närheten av riksintresseområdena. I översiktsplanen föreslås inga åtgärder som påtagligt skadar riksintresset.

Det som diskuterats och föreslås i planen är i första hand etablering av verksamheter för besöksnäringen och vars syfte är att lyfta fram och tillgängliggöra riksintresset. Exempel på föreslagna anläggningar är fiskecamper eller campinganläggningar vid Burmabron och Trollforsarna i Piteälven.

VÄRDEFULLA ÄMNER OCH MINERALER

Eva-fyndigheten har klassats som riksintresse för mineralutvinning. Fyndigheten har väldokumenterade och goda halter av zink, bly, koppar, silver och guld.

KONFLIKTER OCH FÖRHÅLLNINGSSÄTT

Området berörs även av riksintresset för rennärningen. Kommunen föreslår ingen markanvändning som kan äventyra riksintresset för mineralutvinning.

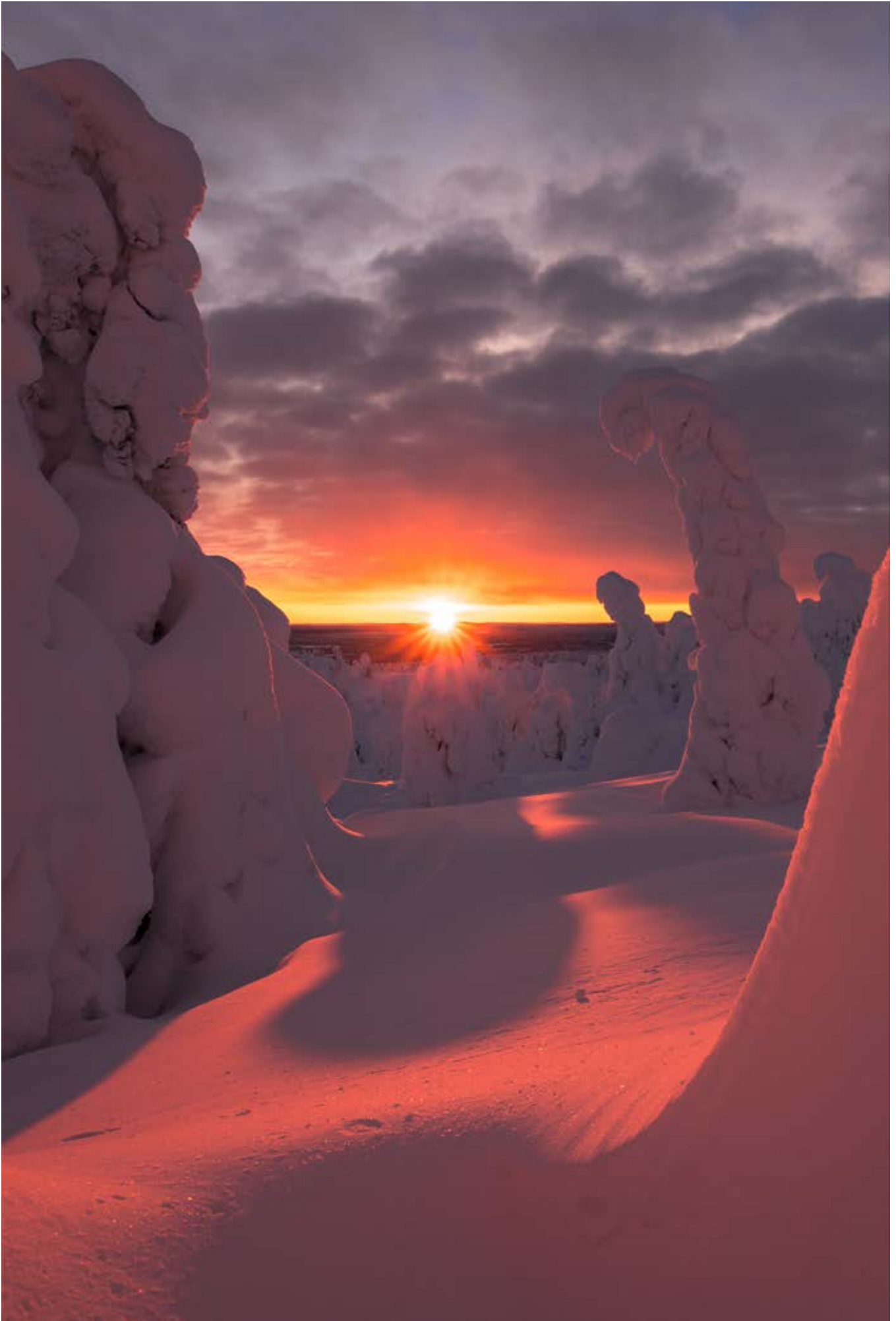
Foto: Sandra Hallnor

Miljö kvalitetsnormer

Miljö kvalitetsnormerna infördes i samband med miljöbalkens tillkomst för att komma till rätta med miljöpåverkan från diffusa utsläppskällor som till exempel trafik och jordbruk. I dag finns det miljö kvalitetsnormer för olika föroreningar i utomhusluften, olika parametrar i vattenförekomster, olika kemiska föreningar i fisk- och musselvatten samt omgivningsbuller.

KONFLIKTER OCH FÖRHÅLLNINGSSÄTT

Planen bedöms inte medföra några hinder för att följa gällande miljö kvalitetsnormer. I samband med undersökningar av betydande miljöpåverkan för detaljplaner bör belysas vad planen innebär gentemot kravet att följa miljö kvalitetsnormerna. Även vid etablering av ny testverksamhet bör belysas vad åtgärden innebär i förhållande till detta krav. Vad beträffar miljö kvalitetsnormerna för vattenförekomster samverkar kommunen med vattenmyndigheten, länsstyrelsen, lokala intresseorganisationer samt angränsande kommuner för att uppnå en ökad vattenkvalitet i berörda vattendrag. Under avsnittet "Vatten och avlopp" finns redovisat hur kommunen avser att följa gällande miljö kvalitetsnormer för vattenförekomster.

Foto: Robin Franzén

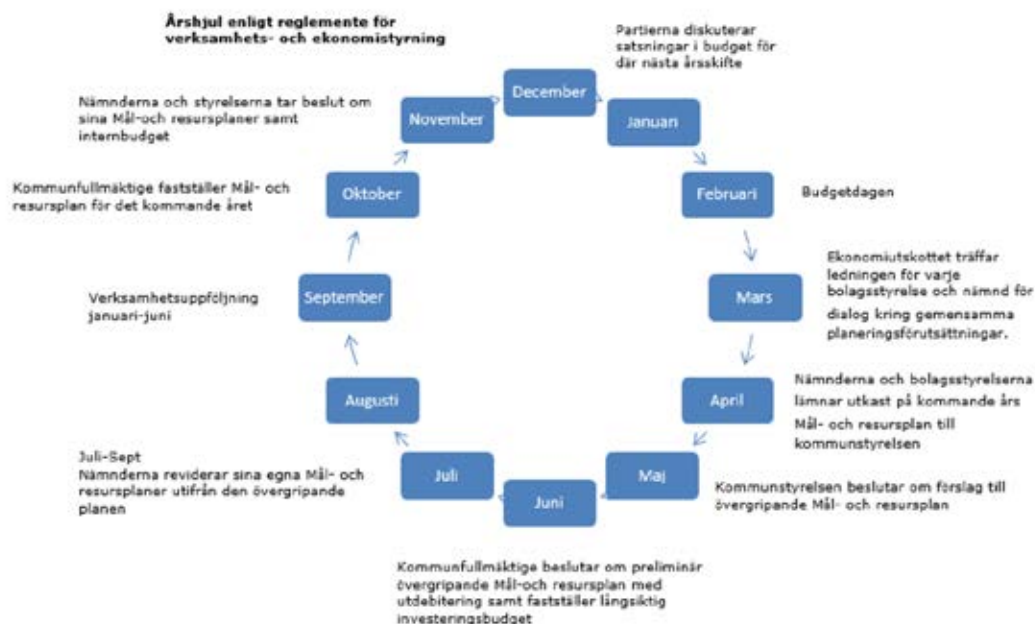

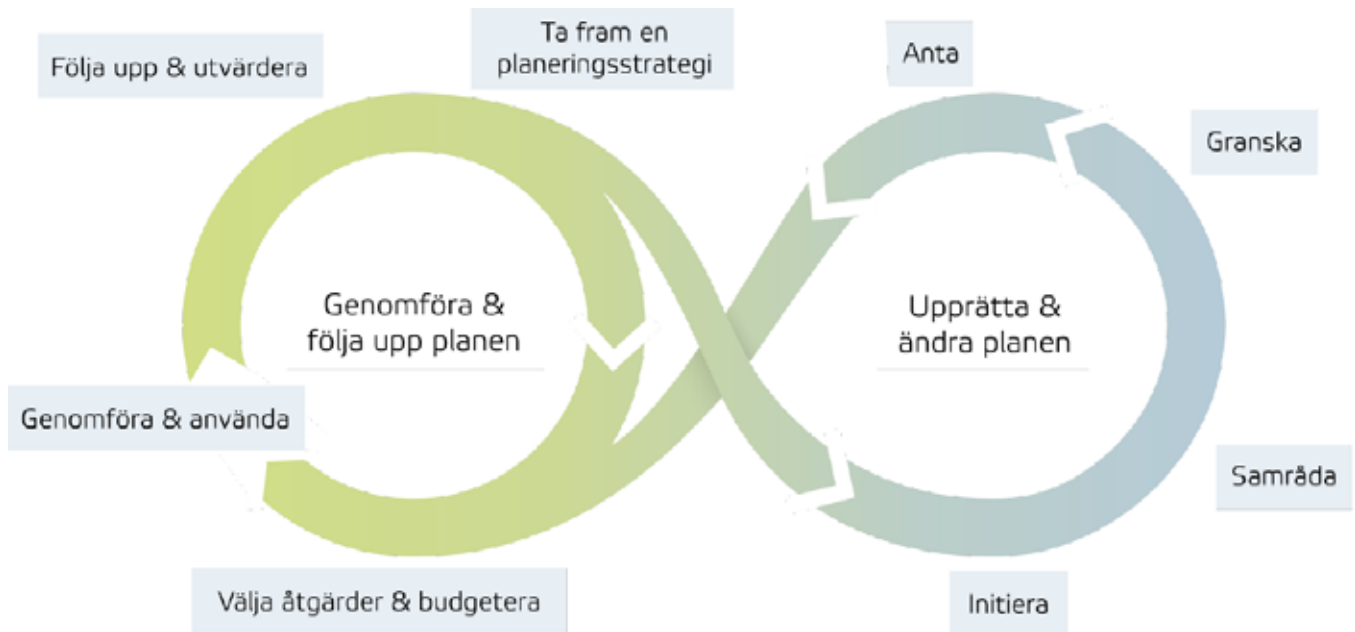
Genomförande

Implementering och uppföljning

Enligt reglementet för verksamhets- och ekonomistyrning ska varje nämnd och styrelse under november månad ta beslut om sin mål- och resursplan samt om internbudgeten för kommande år. Eftersom översikts- och tillväxtplanen utgör en konkretisering av kommunens vision samt det kommunövergripande målet om en långsiktigt hållbar utveckling, utgör planen ett vik-

tigt underlag inför arbetet med mål- och resursplaner. I mål- och resursplanerna ska därför nämnden eller styrelsen ange vilka rekommendationer i översikts- och tillväxtplanen man avser att prioritera under kommande år. Översikts- och tillväxtplanen utgör också ett underlag för politiken vid framtagande av ägardirektiv till bolagen och vid övrigt beslutsfattande.

Vid årsbokslutet kommer ekonomiavdelningen sedan i de tekniska anvisningarna att ange att nämnden/bolaget ska redogöra för vilka rekommendationer som prioriterats under året samt beskriva resultatet av nämndens/bolagets arbete.

EN KONTINUERLIG ÖVERSIKTSPLANERING

Kommunens ambition är att arbeta med en kontinuerlig (rullande) översiktsplanering för att på bästa sätt styra kommunens utveckling på lång sikt samt för bibehållen aktualitet. Genom detta förfaringssätt kan kommunen också slippa att senare lägga ner ett omfattande arbete på en total omarbetning av översiktsplanen.

För att förenkla arbetet vid nästa revidering av översikts- och tillväxtplan uppmuntras alla som ser behov av ändringar i planen att så snart behov av ändringar i planen noteras meddela Samhällsbyggnad om detta. Samhällsbyggnads ansvarar sedan för att se till att dessa synpunkter lyfts fram under kommande revidering.

ÖVERSIKTS- OCH TILLVÄXTPLANEN SOM UNDERLAG FÖR HANDLÄGGANDE TJÄNSTEPERSONER

Översikts- och tillväxtplanen utgör även ett underlag för handläggande tjänstemän inom kommunen exempelvis när kommunen ansöker om medel från andra myndigheter eller i övrigt önskar påvisa vikten av en viss fråga för kommunens utveckling för andra myndigheter och organisationer.

Översikts- och tillväxtplanen utgör också ett viktigt underlag vid framtagande av tjänsteutlåtanden till

Foto: Pexels

politiken för att synliggöra ett visst ärendes koppling till översikts- och tillväxtplanen och därmed sätta in frågan i sitt sammanhang.

I efterföljande kapitel har samtliga planens rekommendationer listats. Tillsammans med varje rekommendation har ansvarig förvaltning pekats ut för att underlätta implementering och uppföljning.

INFORMATION OM PLANEN

När översikts- och tillväxtplanen har antagits av fullmäktige kommer kommunen även att informera om planen, så väl internt som externt.

Foto: Peter Rosén

Sammanställning av planens rekommendationer

För att underlätta implementeringen har i detta dokument samtliga rekommendationer och ställningstaganden från översikts- och tillväxtplanen listats och huvudansvarig förvaltning eller ansvarigt bolag utpekats. För vissa rekommendationer har ingen särskild aktör utpekats som huvudansvarig, då dessa inte förutsätter ett proaktivt arbete från kommunens sida utan snarare har karaktären av förhållningssätt för det fortsatta arbetet.

STÄLLNINGSTAGANDE OCH REKOMMENDATIONER	HUVUDANSVARIG
För att nå kvalitetshöjningar och kostnadsbesparingar bör samarbetet mellan kommuner utökas.	Alla
Kommunen bör arbeta aktivt och långsiktigt för en jämlik folkhälsa.	Alla
Kommunen bör arbeta för att få alla medarbetare att vara bra ambassadörer för vår kommun.	Alla
Kommunen bör arbeta för en ständig förbättring av företagsklimatet. Särskilt fokus bör läggas på att fortsätta arbetet med att förenkla företagares kontakter med kommunen och erforderliga myndigheter.	Alla
Kommunen bör ha en aktiv omvärldsbevakning.	Alla
Kommunen bör medverka till att skapa mötesplatser som inte är tilldelade en särskild grupp, utan är till för alla.	Alla
Kommunen bör utveckla digitala tjänster för att utveckla välfärden och underlätta för människor att bo kvar utanför tätorten.	Alla
Kommunen bör sträva efter att utveckla sina verksamheter med hjälp av digitaliseringens möjligheter.	
Kommunen ska verka för att möjliggöra klimatsmarta val och bidra till miljömässigt kloka beteenden.	Alla

STÄLLNINGSTAGANDE OCH REKOMMENDATIONER	HUVUDANSVARIG
Kommunen ska verka för fler medborgardialoger för ökad möjlighet till delaktighet och inflytande.	Alla
Samhällsviktiga verksamheter inom kommunen ska kontinuerligt arbeta med kontinuitetshantering.	Alla
Kommunen ska en gång per år bjuda in till dialogmöten, ett möte vardera i kommunens tre största byar (Abborrträsk, Glommerträsk och Moskosel). Utöver detta kan självklart den by som så önskar själva ta initiativ till att bjuda in kommunen till möten i byn.	Alla
Friluftsområdena i Arvidsjauras tätort kring Nyborgstjärnen, vid Arvidsjaursjön, Marklundsparken, utkikstornet på Lillberget samt badstranden vid Camp Gielas är särskilt viktiga och bör prioriteras underhållsmässigt.	Samhällsbyggnads och Kultur och fritid
Arvidsjauras kommun ska möjliggöra för företag som bedriver verksamhet i kommunen att lämna anbud på kommunens upphandling av varor och tjänster.	Näringsliv och Upphandling
Fjärrvärmebolaget bör arbeta för att kunna ansluta fler kunder.	Arvidsjaur Energi
Fjärrvärmeverkets kapacitet att kunna ansluta nya kunder bör bevakas.	Arvidsjaur Energi
Behovet av nyproduktion av flerbostadshus bör bevakas.	Arvidsjaurhem AB
Alla ska ges samma förutsättningar i en jämställd verksamhet.	Barn och utbildning
Elevernas inflytande och delaktighet ska säkerställas i alla åldrar.	Barn och utbildning
Ett ökat samarbete med gymnasieskolorna i närområdet och då kanske främst inom R10 bör prioriteras i syfte att öka utbildningsutbudet samtidigt som kvaliteten och kostnadseffektiviteten ökar.	Barn och utbildning
Förskolor och grundskolor ska ha en stimulerande utemiljö och enkelt kunna nå naturområden för att ge bästa förutsättningar för lärande i utemiljö.	Barn och utbildning
Kommunen bör erbjuda sådant utbud och kvalitet i gymnasieskolan att så många som möjligt väljer att läsa i den egna kommunen.	Barn och utbildning
Kommunen bör utreda möjligheten att få fler utbildningar som är anpassade efter den lokala arbetsmarknadens behov, såväl inom gymnasieskolan som för vuxna.	Barn och utbildning
Kvaliteten på utbildningen ska skapa förutsättningar för eleverna att nå utbildningens mål och möjliggöra vidare studier.	Barn och utbildning
Tidiga insatser för att främja barn och elevers lärande, utveckling och hälsa bör prioriteras.	Barn och utbildning
Kommunen ska reducera den problematiska skolfrånvaron genom att via gränsöverskridande och samordnade insatser tidigt erbjuda individbaserat stöd till elever och vårdnadshavare.	Barn och utbildning
Aktsamhet bör gälla vid markanvändning i anslutning till de viktiga vattenresurser som utpekats på den kommuntäckande kartan.	Förhållningssätt
Alla människors intressen ska tas till vara i planeringen oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.	Förhållningssätt
Bygdemedel från eventuell gruvnäring ska stanna i lokalsamhället.	Förhållningssätt
De breda gatorna bör i framtiden smaltas av för att minska hastigheten och kommunens underhållskostnader.	Förhållningssätt
Då fastighetsgräns mot gata går i husliv bör kommunen vid detaljplanläggning undersöka om ytterligare mark kan läggas ut som kvartersmark för att möjliggöra för de fastighetsägare som så önskar att köpa till mark.	Förhållningssätt

STÄLLNINGSTAGANDE OCH REKOMMENDATIONER	HUVUDANSVARIG
En riskbedömning ska genomföras vid all lokaliseringssprövning. Riskbedömningen ska bland annat omfatta erosion, skred, ras, översvämning och förorenade områden. Riskbedömning ska göras både utifrån dagens och utifrån framtidens förväntade klimat.	Förhållningssätt
Etableringar inom utlagda områden för testverksamhet/industri kan komma att kräva exempelvis bygglov, marklov, strandskyddsdispenser, anmälan enligt miljöbalken eller andra tillstånd. Hänsyn bör tas till platsens lokala förutsättningar såsom eventuella höga naturvärden, allmänhetens tillgång till friluftsliv och ekologiska samband. Tidigt samråd med berörda samebyar är centralt. Samrådet kan ge värdefull information som även kan användas vid bedömningen av påverkan på riksintresset men kommunen som myndighet ska också i varje enskilt ärende belysa kumulativa effekter och göra en bedömning av påverkan på riksintresset. Vid behov kan kommunen föra dialog med länsstyrelsen om bedömningen.	Förhållningssätt
Eva-fyndigheten som har bedömts utgöra riksintresse för mineralutvinning ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada riksintresset.	Förhållningssätt
Framtida nyproduktion av flerbostadshus bör ske genom förtätning inom området som avgränsas av Nyborgstjärn – Kyrkan och Domängatan – Järnvägsgränd.	Förhållningssätt
För att bibehålla centrumkänslan bör byggnader längs Storgatans centrala delar och Stationsgatan i Arvidsjaur tätort placeras med husliv i fastighetsgräns mot gatan, entréer vändas mot gatan och lokaler för handel och kontor eftersträvas i bottenvåningarna.	Förhållningssätt
För att säkerställa flygplatsens verksamhet bör bostadsbebyggelse (inklusive fritidshus) ej tillåtas inom den bullerzon som framgår på den kommuntäckande kartan.	Förhållningssätt
Vid ansökningar om strandskyddsdispenser utanför utpekade LIS-områden som avser etablering av näringsverksamheter/bostadsbebyggelse i anslutning till befintlig bebyggelse eller i anslutning till utpekade LIS-områden avser kommunen pröva området utifrån i kommunens generella riktlinjer för landsbygdsutveckling i strandnära läge.	Förhållningssätt
I undersökningar av betydande miljöpåverkan för detaljplaner bör belysas vad planen innebär gentemot kravet att följa miljö kvalitetsnormerna för vatten.	Förhållningssätt
I undersökningar av betydande miljöpåverkan för detaljplaner bör totalförsvarets intressen analyseras.	Förhållningssätt
Innan eventuell exploatering av ytterligare grönområden inom Arvidsjaur samhälle ska en bedömning göras av huruvida grönområdet är viktigt för att minska konsekvenserna vid framtida skyfall.	Förhållningssätt
Kommunen anser att statens förvaltning av naturreservaten Reivo, Vittjåkk-Akkanålke, Gallejaur, Lamburträsk, Hedvallen och Tjadnesvare särskilt bör prioriteras. Gallejaur bör även prioriteras i egenskap av kulturresevat.	Förhållningssätt
Kommunen bör ha en restriktiv inställning till försäljning av mark som är utlagd som allmän platsmark inom Arvidsjaur samhälle.	Förhållningssätt
Kommunen bör i samband med projektering av nya bostadsområden arbeta för samlokalisering av nedläggning av rör för att därigenom underlätta för fjärrvärmeanslutning.	Förhållningssätt
Kommunen bör som remissinstans påtala vikten av långsiktigt hållbara gruvor: miljömässigt, ekonomiskt och socialt.	Förhållningssätt
Kommunen bör som remissinstans vid skogsgödsling påtala att statusen för närliggande vattendrag inte får försämrats samt att gödslingen ska utföras så att ett tillräckligt skyddsavstånd till dricksvattentäkter, vattendrag, sankmarker och skyddsvärda biotoper ska ges.	Förhållningssätt
Kommunen bör stötta utvecklingen av Lappstaden.	Förhållningssätt
Kommunen bör, tillsammans med skoterklubbarna och övriga aktörer, verka för att en fungerande skotertrafik kan bedrivas utan att människor, djur, miljö eller egendom skadas eller störs. Hänsyn ska också tas till rennäringens intressen.	Förhållningssätt
Kommunen ser positivt på att enskilda markägare ges möjlighet till energiproduktion med hjälp av solenergi.	Förhållningssätt
Kommunen ser positivt på byggandet av Norrbottenbanan.	Förhållningssätt

STÄLLNINGSTAGANDE OCH REKOMMENDATIONER	HUVUDANSVARIG
Kommunen ser positivt på en utvecklad verksamhet på Inlandsbanan	Förhållningssätt
Kommunen ska verka för att staten tar ett utökat ansvar för skötsel, underhåll, infrastruktur och marknadsföring av den mark inom kommunen som är skyddad som naturreservat.	Förhållningssätt
Om verksamheten i Laver kommer till stånd bör kommunen verka för att Arvidsjaurs kommun får del av de positiva effekter som gruvbrytningen ger.	Förhållningssätt
Kommunen vill vara en kommun fri från uranbrytning.	Förhållningssätt
Lokalt omhändertagande av dagvatten bör tillämpas när det finns möjlighet.	Förhållningssätt
Storgatans karaktär i Arvidsjaurs tätort bör behållas och stora estetiska krav ska ställas på ny bebyggelse. Nuvarande lågbyggda karaktär med tvåvåningshus längs Storgatan bör vara vägledande för framtida förändringar. Centrum bör därefter utvecklas efter Stationsgatan, främst ned mot järnvägsstationen.	Förhållningssätt
Odlingslandskapet och jordbruksmarkens värden för framtida odlingsbehov bör värnas.	Förhållningssätt
Om staten har en ambition att skydda ytterligare naturområden inom kommunen måste staten ta ansvar för skötsel, underhåll, infrastruktur och marknadsföring. Ett beslut bör vara väl motiverat och bidra till kommunens utveckling som turist-, event- och testort. Kommunen efterfrågar även en fördjupad tidig dialog i samband med planering av nya naturreservat.	Förhållningssätt
Områdena längs med järnvägen bör rustas upp liksom den yttre miljön vid industriområdena.	Förhållningssätt
Snö som samlats upp efter Storgatan bör tippas på lämplig plats för snöupplag för att minska risken för föroreningar.	Förhållningssätt
Skoterleder bör beaktas i samhällsplaneringen.	Förhållningssätt
Texten "Arvidsjaurs kommun tillhör skogssamebyarnas åretruntmarker. Om man uppför fritidshus och bostäder inom åretruntmarkerna föreligger påverkan av ren på olika sätt. Detta kan t.ex. innebära att tomtägaren behöver stängsla in tomten eller acceptera att renar beträder tomten. Dock får stängsel inte uppföras så att de utgör ett hinder för renflytt (94 § rennärlagslagen)." bör läggas in som upplysning i bygglovets för att informera fastighetsägare om vad som gäller.	Förhållningssätt
Vid alla förändringar av gator inom Arvidsjaurs centrum ska det prövas hur attraktivitet, tillgänglighet, framkomlighet och säkerhet för gående, cyklister och kollektivtrafikanter kan förbättras.	Förhållningssätt
Vid arbetet med detaljplanen för Vittjåkk skidanläggning framkom att länsstyrelsen, om Försvarsmaktens verksamhet i Arvidsjaur någon gång i framtiden skulle läggas ner, avser att bilda ett naturreservat av berört område (Järvliden). Kommunen förväntar sig i ett sådant fall en tidig dialog med staten för att säkerställa att Arvidsjaurs möjligheter att utvecklas inte hindras då markområden utgör ett lämpligt verksamhetsområde för ex. framtida testverksamheter eller vidare expansion av samhället. Däremot räknar självklart kommunen med att Försvarsmaktens verksamhet kommer att finnas kvar på orten och att denna fråga egentligen är en ickefråga.	Förhållningssätt
Vid etablering av ny verksamhet eller utökning av befintlig är samråd med berörda samebyar centralt för att minska påverkan på renskötseln. Samrådet kan ge värdefull information som även kan användas vid bedömningen av påverkan på riksintresset men kommunen som myndighet ska också i varje enskilt ärende belysa kumulativa effekter och göra en bedömning av påverkan på riksintresset. Vid behov kan kommunen föra dialog med länsstyrelsen om bedömningen.	Förhållningssätt
Vid etableringar av testverksamhet i anslutning till Försvarsmaktens samrådsområden bör samråd ske med Försvarsmakten.	Förhållningssätt
Vid konkurrens med andra intressen med risk för påverkan av vattentäkter ska intresset av att bibehålla god vattenkvalitet väga mycket tungt.	Förhållningssätt

STÄLLNINGSTAGANDE OCH REKOMMENDATIONER	HUVUDANSVARIG
Vid nybyggnation (undantaget fritidshus och enklare byggnader) bör en undersökning av radonhalten i marken ske för att minska hälsorisken. Om inte en radonundersökning genomförs bör radonsäkert byggande tillämpas.	Förhållningssätt
Vid prövningar av höga objekt (45 meter i tätbebyggt område eller 20 meter utanför tätbebyggt område) ska en flyghinderanmälan (med tillhörande flyghinderanalys) genomföras till Försvarsmakten och sedan bedömas av flygplatsen innan lov om byggstart/etablering kan ges. Samråd bör även ske med MSB:s verksamhet för Rakel och ledningssystem.	Förhållningssätt
Väg 95 bör klassas som Europaväg.	Förhållningssätt
Arvidsjaur kommun ser positivt på såväl förslaget att inrätta en tågtestbana mellan Arvidsjaur och Jörn som projektet Inlandslänken.	Förhållningssätt
Avstyckade tomter utanför verksamhetsområden för avlopp ska ha en storlek så att omhändertagande av avlopp kan ske inom den egna fastigheten. Normalt är det möjligt att lösa enskilt VA om tomten är minst 2000 kvm.	Förhållningssätt
Kommunen ska inte aktivt marknadsföra natur- och kulturområden som är sårbara för exploatering exempelvis Grodkällan eller naturreservat med samiska boplatser.	Förhållningssätt
Vid planering av kommunala fastigheter bör möjligheterna till spontana aktiviteter beaktas.	Förhållningssätt
För att säkerställa flygplatsens verksamhet bör installation av 5G sändare inte genomföras inom det inre område som framgår på den kommuntäckande kartan och för det yttre området gäller att installation av 5G sändare är möjlig om en säkerhetsbevisning visar att inga risker föreligger. Ärendet bör därför remitteras till flygplatsen.	Förhållningssätt
Kommunen ska upplysa exploatörer om att samråd i tidigt skede (enligt KML 2 kap. 10 §) ska ske med Länsstyrelsens kulturmiljöfunktion i områden där fornlämningar förekommer närmare än ca 100 meter från den planerade verksamheten. Samråd krävs även om en exploatering innebär att ett större markområde tas i anspråk.	Förhållningssätt
En särskild arbetsgrupp ska ansvara för att särskilt bevaka frågor som rör landsbygden och dess utveckling. Arbetsgruppen ska även ha en samordnande roll och ska säkerställa att dialogmöten och kallelse till landsbygdsråd genomförs enligt plan. Arbetsgruppen ska omfatta representanter från kultur och fritidsenheten, samhällsbyggnads, näringslivsenheten och kommunledningen.	Kultur och fritid
För att säkerställa servicen i glesbygd bör kommunen stödja servicepunkter och mötesplatser.	Kultur och fritid
Kommunen bör lyfta fram kulturmiljön som en viktig resurs. Det fysiska kulturarvet ska bevaras och stärkas för att kommuninvånarna ska förstå kulturvärdena och känna delaktighet i ansvarsstagandet av den egna kulturmiljön. När kulturmiljöer utvecklas för turismnäring är det viktigt att tydligt utgå från kulturvärdena.	Kultur och fritid
Kommunen bör prioritera att ständigt utveckla attraktiva mötesplatser för unga i dialog med ungdomarna själva.	Kultur och fritid
Kommunen bör uppmuntra unga att arrangera för unga.	Kultur och fritid
Kommunen ska verka för ett samhälle fritt från narkotika och dopning och spelmissbruk samt för, minskande medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk.	Kultur och fritid
Kommunen ska prioritera verksamhet som riktar sig till barn och ungdomar upp till och med 25 år.	Kultur och fritid
Kommunen ska stötta byarna i deras utvecklingsarbete samt erbjuda rådgivning och visa på finansieringsmöjligheter till föreningar som vill utveckla sin verksamhet/bygd.	Kultur och fritid
Kommunen ska två gånger per år bjuda in landsbygdsrådet för samråd i frågor som rör landsbygden. Landsbygdskonferens kan anordnas när något område är villigt att ta på sig arrangementet. Rådet ska tillsammans med arrangören upprätta program och erbjuda visst tjänstemannastöd.	Kultur och fritid
Kommunen ska, så långt det är möjligt, stötta föreningslivet med lokaler, anläggningar och ekonomiskt stöd.	Kultur och fritid

STÄLLNINGSTAGANDE OCH REKOMMENDATIONER	HUVUDANSVARIG
Kommunens ska erbjuda rådgivning och visa på finansieringsmöjligheter till föreningar som vill utveckla sin verksamhet/bygd.	Kultur och fritid
Kommunen bör genomföra insatser för att höja allmänbildningen om urfolket samerna, samisk kultur, renskötsel och andra samiska näringar – både för tjänstepersoner och politiker men också för näringsliv, skolor och allmänhet.	Kultur och fritid
Kommunen bör bidra till att skapa nätverk och ordna mötesplatser för att underlätta samarbete mellan olika aktörer inom besöksnäringen.	Näringsliv
Kommunen bör bjuda in till årliga dialogmöten för de areella näringarna.	Näringsliv
Kommunen bör erbjuda kostnadsfri rådgivning och visa på finansieringsmöjligheter till den som vill starta eller utveckla sitt företag.	Näringsliv
Kommunen bör genomföra platsmarknadsföring som stärker Arvidsjaur kommuns profil och attraktionskraft för boende, besökare och inflyttare. Den digitala närvaron är särskilt viktig.	Näringsliv
Kommunen bör i sitt näringslivsarbete kring de gröna näringarna och turistföretagande på landsbygden tillämpa ett "hela gården perspektiv" då företagets situation på landsbygden som helhet påverkar möjligheterna för de gröna näringarna att utvecklas.	Näringsliv
Kommunen bör vara en aktiv part i frågor som bedöms vara av särskild vikt för näringslivets utveckling, exempelvis vid markfrågor, investeringskapital, eller etableringar och behov utav särskild kompetens och/eller arbetskraft.	Näringsliv
Kommunen bör vara lyhörd för behoven hos det träkluster som finns i kommunen (Glommerstråk, Fjällbonäs och Arvidsjaur) med syfte att säkra befintliga arbetstillfällen och ge förutsättningar för en fortsatt utveckling av näringen.	Näringsliv
Kommunen ska arbeta för att på olika sätt stödja nya och befintliga entreprenörer inom handeln, till exempel genom riktade utbildningsinsatser. Genom dialog och kunskapsutbyte identifieras aktuella utmaningar och behov av ny kunskap och kompetens.	Näringsliv
Kommunen ska bidra till att öka kunskapen och insikten om handelns betydelse för samhället hos beslutsfattare, opinionsbildare och den breda allmänheten.	Näringsliv
Kommunen ska verka för en fortsatt utveckling av testverksamheten.	Näringsliv
Ett politiskt sammanträde per år bör genomföras utanför tätorten Arvidsjaur.	Politiken
Kommunen bör påverka det statliga skogsbolaget att ta ett större lokalt ansvar vad gäller leverans av biobränsle inom kommunen.	Politiken
Arbetet med den framtagna VA-planen ska prioriteras.	Samhällsbyggnads
Befintlig reservvattentäkt i Arvidsjaur samhälle ska åter tas i bruk och befintlig vattentäkt ska säkras upp.	Samhällsbyggnads
En vattentjänstplan ska tas fram.	Samhällsbyggnads
För att minska risken att begränsningar i eldistributionssystemet påverkar kommunens utvecklingsmöjligheter bör kommunen prioritera att kontinuerligt leverera information till Vattenfall om kommunens utvecklingsplaner, delta i tidig dialog med Vattenfall samt uppmana intressenter att ta tidig kontakt med Vattenfall där elförsörjning är en bärande del av projekten.	Samhällsbyggnads
För vattentäkter som inte är kommunala, men försörjer fler än 50 personer eller där vattenuttaget är mer än 10 kubikmeter/dag, ska vattenskyddsområden med föreskrifter inrättas.	Samhällsbyggnads
För ökad service på landsbygden bör den anropsstyrda kollektivtrafiken (bussar som kör enligt en tidtabell men där resan måste beställas i förväg) utvecklas.	Samhällsbyggnads
Gång- och cykelvägnätet i Arvidsjaur samhälle bör successivt byggas ut och utvecklas för en säker, trygg och hållbar trafikmiljö som främjar användning av hållbara transportmedel.	Samhällsbyggnads

STÄLLNINGSTAGANDE OCH REKOMMENDATIONER	HUVUDANSVARIG
Klimatanpassningsplanen ska följas upp årligen och uppdateras en gång per mandatperiod.	Samhällsbyggnads
Kommunen bör bevaka vattennivåerna i befintliga allmänna vattentäkter för att kunna agera proaktivt vid oroväckande nivåer.	Samhällsbyggnads
Kommunen bör förvalta och utveckla naturmiljöer med omsorg där den biologiska mångfalden beaktas.	Samhällsbyggnads
Kommunen bör ge RKM uppdraget att titta på förutsättningarna för en återupptagen och utvecklad kollektivtrafik över gränsen mot Norge.	Samhällsbyggnads
Kommunen bör ha en aktiv markpolitik och hög planberedskap. Markreserven ska präglas av långsiktighet, god framförhållning och successiv anpassning till gällande översiktsplan.	Samhällsbyggnads
Kommunen bör inom sin tillsyn av verksamheter prioritera de områden med vattenförekomster som inte uppnår god status.	Samhällsbyggnads
Kommunen bör regelbundet bjuda in samtliga samebyar som är verksamma inom kommunen för att diskutera gemensamma frågor och för att fånga upp samebyarnas behov i ett tidigt skede.	Samhällsbyggnads
Kommunen bör samarbeta med IT Norrbotten och övriga kommuner vid upphandlingar av tekniska lösningar, drift och underhåll av befintliga nät.	Samhällsbyggnads
Kommunen bör se över gällande gamla detaljplaner som i dagsläget hämmar utvecklingen.	Samhällsbyggnads
Kommunen bör sträva efter attraktiva grönområden och lekytor. Parker och lekparker ska planeras med en variation i funktioner så att alla har tillgång till upplevelsekviteter.	Samhällsbyggnads
Kommunen bör uppdra till RKM att se över möjligheterna att Region Norrbotten tillsammans med Region Västerbotten åter kan upphandla busslinjerna till Malå och Sorsele under sitt kostnadsansvar i enlighet med det samarbetsavtal som ligger till grund för kostnadsfördelningen av kollektivtrafik i länet.	Samhällsbyggnads
Kommunen bör verka för att Arvidsjaur Flygplats utpekas som riksintresse.	Samhällsbyggnads
Kommunen bör verka för att effektivisera de kommunala transporterna och analysera möjligheterna att byta ut kommunala fordon till mer energi- och miljöeffektiva alternativ.	Samhällsbyggnads
Kommunen bör verka för att investerings-, underhålls- och driftåtgärder på de stora statliga vägarna kontinuerligt genomförs så att hastigheterna på vissa sträckor kan höjas.	Samhällsbyggnads
Kommunen bör verka för att tillsammans med RKM hitta hållbara kollektivtrafiklösningar för inlandet så att utbudet förbättras och ger ökade möjligheter till arbets- och studiependling samt nöjesresor.	Samhällsbyggnads
Kommunen bör verka för att Trafikverket bygger gång- och cykelvägar längs Abmorvägen och E45:an i Moskosel, längs väg 373 i Abborrträsk samt längs riksväg 95 i Glommerträsk för förbättrad trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter och för att stimulera ett hållbart resande inom orterna. Kommunen ser även behov av en förbättrad lösning för de oskyddade trafikanterna längs E45:an i Auktsjaur.	Samhällsbyggnads
Kommunen bör verka för att Trafikverket bygger ytterligare cirkulationsplatser efter Storgatan/Rv95 i korsningen Skillnadsgatan (vid OK), i korsningen Järnvägsgatan (vid Dollarstore), i korsningen väg 94 (Laukervägskälet) samt i korsningen Järnvägsgatan (vid kyrkogården).	Samhällsbyggnads
Kommunen bör verka för att Trafikverket bygger ytterligare trafikrastplatser i kommunen längs väg 94 och väg 95.	Samhällsbyggnads
Kommunen bör verka för en utveckling av laddinfrastruktur och tankstationer för fossiloberoende transportmedel.	Samhällsbyggnads
Kommunen bör årligen genomföra inventeringar av enskilda avlopp i anslutning till utvalda sjöar och vattendrag. Områden som inte uppnår god ytvattenstatus med avseende på näringsämnen enligt NFS 2008:1 bör prioriteras.	Samhällsbyggnads
Kommunen bör, med tillgängliga stödmedel, fortsätta utbyggnaden av bredband och nyttja alla tillgängliga tekniska lösningar.	Samhällsbyggnads
Kommunen ska minska utsläpp av klimatpåverkande ämnen och öka användningen av förnyelsebara och fossiloberoende driv- och färdmedel.	Samhällsbyggnads

STÄLLNINGSTAGANDE OCH REKOMMENDATIONER	HUVUDANSVARIG
Kommunen ska verka för att de stomlinjer som trafikerar kommunen inte minskar eller ändras till nackdel för kommunen.	Samhällsbyggnads
Kommunen ska verka för att energieffektivisera kommunala fastigheter och verksamheter.	Samhällsbyggnads
Kommunen ska verka för att mer medel tilldelas transportinfrastrukturen i Norrbotten och i Arvidsjaur kommun.	Samhällsbyggnads
Kommunen ska verka för en ökad användning av hållbara färdmedel så som cykel, gång och spark genom bland annat välunderhållna och planerade cykel- och gångvägar, kunskaps- och kompetenshöjande insatser och andra incitament.	Samhällsbyggnads
Kommunen som fastighetsägare behöver se till att kommunens fastigheter bidrar till en positiv upplevelse av platsen.	Samhällsbyggnads
Kommunens offentliga måltider ska vara goda och trivsamma, näringsriktiga, säkra, miljömässigt hållbara och en integrerad del i verksamheten, exempelvis i pedagogiken eller i omvårdnaden.	Samhällsbyggnads
Nuvarande renhållningsordning bör revideras om förutsättningarna förändras.	Samhällsbyggnads
Samarbetet mellan kommuner och olika teleoperatörer bör utökas för att i större utsträckning möjliggöra bredband på landsbygden genom luftburna system.	Samhällsbyggnads
Vattenskyddsområden med föreskrifter ska inrättas för samtliga kommunala dricksvattentäkter. Vid upprättandet av vattenskyddsområden ska effekter av ett förändrat klimat beaktas.	Samhällsbyggnads
Ett kunskapsunderlag avseende kulturmiljövärden för kommunen i sin helhet bör tas fram.	Samhällsbyggnads
Behovet av trygghetslägenheter och nya platser på SÄBO bör bevakas. Om behov uppstår bör nya platser tillskapas i Arvidsjaur tätort.	Sociala
Förutsättningarna för att tillskapa fler seniorlägenheter (65+ lägenheter) bör undersökas.	Sociala
Kommunens elevhälsa och sociala verksamheten bör söka samverkan med kyrkan i att arbeta förebyggande för barn- och unga och att implementera föräldrastödsverksamhet i ordinarie verksamhet.	Sociala
Äldreomsorgen bör ställas om mot ett arbetssätt för en ökad trygghet och minskad ensamhet för de äldre. En del av den omställningen är att arbeta med trygghetsskapande teknik som också möjliggör för den äldre att bo hemma så länge som möjligt.	Sociala
Sociala verksamheten ska arbeta med aktiva åtgärder för att stödja individer utanför arbetsmarknaden att nå egen försörjning.	
Arbetet att hålla den strategiska kompetensförsörjningsplanen aktuell bör prioriteras.	HR-enheten

Foto: Peter Rosén

Utforska kartan

DENNA ÖVERSIKTS- OCH TILLVÄXTPLAN INNEFATTAR ÄVEN:

- Markanvändningskarta kommundäckande
- Markanvändningskarta för Arvidsjaur's tätort
- Markanvändningskarta för Glommersträsk
- Markanvändningskarta för Moskosel

VILL DU HELLRE TA DEL AV KARTORNA DIGITALT?

Skanna QR-koden nedan med din mobil för att se digitaliserade markanvändningskartor i vår storymap.

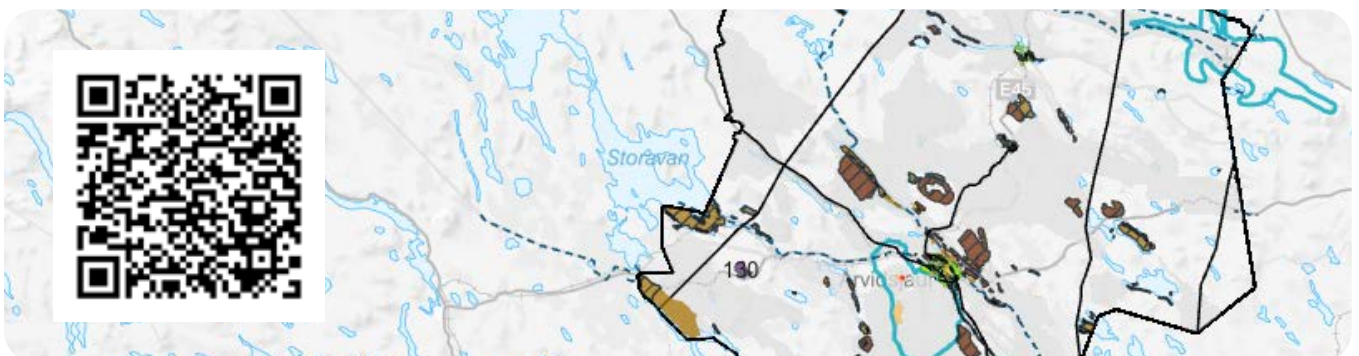

Foto: Oleksandr P (Pexels)

Konsekvenser

Enligt plan- och bygglagen (PBL) ska kommunen i översiktsplaner redovisa planens väsentliga konsekvenser och enligt miljöbalken (MB) ska översiktsplaner miljöbedömas. Detta avsnitt behandlar de väsentliga konsekvenserna för planen som helhet enligt PBL medan fokus i Miljökonsekvensbeskrivningen ligger på det som förändrats jämfört med gällande översikts- och tillväxtplan och har upprättats enligt MB.

KOMMUNEN UR ETT STRATEGISKT PERSPEKTIV

Planen bedöms skapa förutsättningar för en ökad inflyttning och en utveckling av landsbygden vilket i sin tur skapar förutsättningar för befolkningsutveckling och ökade skatteintäkter. Samarbete kommunerna emellan skapar förutsättningar för erfarenhetsutbyte och såväl kvalitetsutveckling som effektivisering av kommunens verksamheter.

ATTRAKTIVA LIVSMILJÖER OCH ENTREPRENÖRSKAP

Planen bedöms bidra till utvecklingen mot en hållbar utveckling. Planens olika rekommendationer bedöms bidra till en ökad trivsel och förbättrade förutsättningar

för såväl boende, besökare och företagare vilket är avgörande för en positiv befolkningsutveckling och ökade skatteintäkter.

Rekommendationen om en aktiv markpolitik och en hög planberedskap innebär en beredskap inför olika exploatörers önskemål om mark för byggnation vilket förbättrar möjligheterna för genomförande. Att markområden lagts ut för exempelvis verksamheter, bostäder, testområden och de utlagda LIS-områdena skapar förutsättningar för såväl etableringar och utökning av befintliga näringsverksamheter och etablering av bostadsbebyggelse. I en liten landsbygdskommun spelar varje ny etablering roll och varje nytt arbetstillfälle påverkar kommunen i positiv riktning. Nuvarande invånare stannar i högre grad kvar om de har jobb och nya invånare lockas lättare till kommunen genom möjligheterna att få ett arbete.

Ambitionerna om dialog i olika former och att alla människors intressen ska tas tillvara bedöms bidra till delaktighet, ökad förståelse för olika verksamheter och att kommunen utvecklas. Planen bedöms även bidra till att kommunens insatser inom olika områden blir mer samordnade och att resurser kan fokuseras till de prioriterade områdena. Planen bedöms även

bidra till minskade framtida negativa samhällsekonomiska konsekvenser genom ett mer klimatsmart och motståndskraftigt samhälle.

Att jordbruksmarken värnas innebär att jordbruksmark som på senare tid varit outnyttjad kan börja användas igen om behovet skulle uppstå på grund av exempelvis en krissituation eller genom företagande. Att viktiga vattenresurser värnas innebär ett effektivt resursutnyttjande.

Ambitionerna om dialog mellan olika näringar och mellan kommunen och samebyarna bidrar till en ökad förståelse för varandras förutsättningar och möjliggör att kunna hitta lösningar i ett tidigt skede. Rekommendationen om att genomföra insatser för att höja allmänbildningen om urfolket samerna, samisk kultur, renskötsel och andra samiska näringar bedöms även bidra till en ökad förståelse bland såväl tjänstepersoner och politiker men även för näringsliv, skolor och allmänhet.

Rekommendationen om att förvalta och utveckla naturmiljöer med omsorg där den biologiska mångfalden beaktas innebär att den biologiska mångfalden beaktas i förvaltningen.

Ambitionerna inom området kultur och fritid bedöms bidra till såväl attraktivitet, folkhälsa och trivsel, förbättrade förutsättningar för turistnäringen samt till att kulturmiljön tas till vara.

Kommunens fokus på kompetensförsörjning och ett livslångt lärande bedöms ge bättre förutsättningar för rekrytering av personal till privat och offentlig sektor

samt för nyföretagande. Större valmöjligheter till eftergymnasiala studier på hemorten gör att ingen "blir tvingad" att flytta på grund av önskan om vidareutbildning.

Att den bebyggelse som är utlagd som bevarandevärd i Arvidsjaurs samhälle bygger på det kunskapsunderlag för kulturmiljövärden inom Arvidsjaurs samhälle som har tagits fram innebär att det blir lättare för kommunen att ta hänsyn till kulturmiljövärden. Samtidigt gör planförslaget anspråk på ny mark för bostäder och verksamheter men eventuell påverkan på friluftslivet och kulturmiljön bedöms sammantaget som liten.

HÅLLBAR INFRASTRUKTUR OCH KLIMAT

Rekommendationerna inom området hållbar infrastruktur och klimat bedöms bidra till en ökad/bibehållen tillgänglighet, en ökad folkhälsa, en mer hållbar och trafiksäker transportinfrastruktur och en ökad attraktivitet. Rekommendationerna bedöms även bidra till att viktiga vatten- och markområden värnas och till ett effektivt resursutnyttjande. Rekommendationerna inom området risker och klimat bedöms medföra en mer träffsäker lokaliseringsprövning och att viktiga markområden värnas. Rekommendationerna bedöms även kunna bidra till ett mer klimatsmart och robust samhälle.

NATURMILJÖ

Översikts- och tillväxtplanens påverkan på kommunens växt- och djurliv är främst kopplad till exploatering av naturen genom bebyggelse i utpekade LIS-områden, områden för bostäder och verksamheter och nya testbanor. Det handlar då framför allt om platsspecifik påverkan genom det direkta ingreppet i naturen, men också om att barriärer skapas och naturliga passager hindras. Naturmiljön med dess växt- och djurliv varierar mellan de olika platserna som berörs av planen och konsekvenserna på dessa platser kommer därmed också att variera.

RENNÄRING

De delar av översikts- och tillväxtplanen som påverkar rennäringen mest är kopplade till exploatering av ny mark. Eftersom all mark inom kommunen, förutom tomtmark, även tillhör någon av samebyarnas marker innebär all ytterligare exploatering någon form av påverkan på rennäringen. Detta ställer stora krav på kommunens samhällsplanering. Bland annat kan ny bebyggelse utmed stränderna skapa nya störningsmoment när renar under vinterhalvåret förflyttas över frusna sjöar och vattendrag. Nästan alla marker inom en sameby är viktiga för rennäringen på grund av att den inte bedrivs enbart på vissa specifika platser utan är en verksamhet som är beroende av stora naturom-

Akkanälke. Foto: Maja Eriksson

råden och av att kunna förflytta renarna däremellan. När mark inom rennäringens verkningsområde tas i anspråk och exploateras försvåras renskötseln. Ny bebyggelse eller verksamhet skapar nya hinder och störningar, som kan leda till att renarna inte kan få betesro och/ eller att renarnas rörelsemönster förändras. Rennäringen kan även påverkas av exempelvis buller eller den nya infrastruktur som krävs i form av exempelvis vägar och ledningar. Viktigt att ta hänsyn till när det gäller exploatering av mark inom områden som används för rennäring är de kumulativa effekterna. I takt med ökad exploatering och förändringar i klimatet har samebyarnas marker redan minskat och rennäringen blivit trängd. Arvidsjaurs kommuns översikts- och tillväxtplan kan innebära att rennäringen i kommunen blir än mer trängd. Det är således viktigt att inte bara se till varje enskilt projekts påverkan på rennäringen utan även undersöka den sammantagna effekten.

I detta översiktliga planeringsskede bedömer kommunen dock inte att förslagen i planen påtagligt försvårar rennäringens bedrivande. Fortsatt samråd med berörda samebyar i framtida ärenden är dock viktigt för att minska negativ påverkan vilket planen också lyfter. Samrådet kan ge värdefull information som även kan användas vid bedömningen av påverkan på riksintresset men kommunen som myndighet ska också i varje enskilt ärende belysa kumulativa effekter och göra en bedömning av påverkan på riksintresset. Vid behov kan kommunen föra dialog med länsstyrelsen om bedömningen.

VATTENFÖRHÅLLANDEN

I översikts- och tillväxtplanen finns ett antal utpekade markområden som kan komma att påverka mark och vatten inom Arvidsjaurs kommun. När ny infrastruktur och byggnader byggs påverkas ofta vattendrag och grundvatten genom bl.a. grumling och att hinder skapas i det naturliga flödet av vattnet.

Den bebyggelse som planeras i de utpekade LIS-områdena kan komma att påverka vattenförhållandena på de specifika platserna, framför allt på grund av att bebyggelse kommer att placeras nära sjöars och älvars stränder. De kommunövergripande konsekvenserna är dock begränsade om rätt anläggningar för avloppshandlingen installeras för de nya byggnaderna. Detta i och med att det i Arvidsjaurs kommun finns ungefär 4000 sjöar och flera stora älvar, men att LIS-områdena i det slutliga förslaget endast berör en liten del av dessa sjöar och älvar.

LANDSKAPSBILD

Vid exploatering inom LIS-områden kommer ny bebyggelse att förändra landskapsbilden på respektive plats. I och med att varken bostadshus eller fritidshus byggs särskilt höga begränsas området från vilket det går att se bebyggelsen. Även nya biltestverksamheter och andra verksamheter kan medföra påverkan på landskapsbilden.

ARVIDSJAURS
KOMMUN
årviesjávrrje

Översikts- och tillväxtplan
Arvidsjaur kommun
2024